

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PÖRZSOLT JENŐ PÖRZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VI. Lipót-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEVEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET», A «SZEVEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEVEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister 6 nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Sszerkesztőségünk a mult héten a következő hivatalos iratot vette:

A «Herkules» testgyakorlati közlöny tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

Tekintetes szerkesztőség! Van szerencsém értesíteni, hogy az «Első magyar vívó-egylet» f. havi közgyűlésén a «Herkules» című testgyakorlati szakközlönyt az egylet hivatalos közlönyévé választotta.

Pozsony, 1885. október 22-én.

Dr. Gráf Vilmos,
az első magyar vívó-egylet titkár.

Budapesttől—Kolozsvárig.

Elvitázhatlan, hogy hazánkban az atletika szép fejlődésnek indult. Csak az a kár, hogy e fejlődés még nem általános. Oda kell tehát hatnunk, hogy e téren — az angolt mintának véve — érdeklődést keltsünk országszerte s a nép minden rétegében.

Szerencsére van egy szaklapunk, mely eddig is derekasan küzdött e nemes célért, s ha a «Herkules» nem volna, úgy ez eszmék sem lépnék át az ismerősök és barátok szűk körét.

De mivel lehet általános érdeklődést kelteni? Oly érdeklődést értek, mely nem szorítkozik egy város környékére, oly érdeklődést, a minő például az ismert oxfordi csónak-versekynél tapasztalható, hogy az Ausztráliában megtelepedett angol is felsóhajt: «Beh szerettem volna ott lenni!»

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Heraklidák.

Azok bizony, még pedig a javából. Nem tudom ugyan, hogy származási fájuk gyökere leér-e a régi görögök klasszikus földjébe, de kinézésük után itélve Herkules egyenes utódai lehetnek. Csak az a kérdés, hogy mythoszi ősük amateur athléta volt-e, mert az én hőseim professzionisták. No de ne vágjunk az események fejlődése elé.

Egy szép, meleg nyári napon beállít hozzám N. N. névtelen hős, okleveles bikaviador, számtalanszor bajnok stb. stb. és eként bemutatván magát, felkér, hogy látogassam meg mai előadását, melynek programját ezennel van szerencséje átnyújtani. Hanem könnyű ezt így egyszerűen elolvasni, őt magát kellett volna hallaniok; micsoda hozzá képest Turolla kisasszony, midőn magyarul énekel!? Eleintén azt hittem, hogy spanyolul s már szabadkozni akartam — nem értvén e nyelvből többet, mint «adios caballeros», a mi annyit tesz: «Isten önökkel uraim» ezt is egy spanyol castagnette táncosnétól tanultam — midőn lassan kiderül, hogy ő nem hazája nyelvén, se nem arabusul diskurál velem, de sőt még francziául sem, hanem egek ura! hazám édes nyelvén, magyarul. De már ekkor resteltem volna mégis, ha meg nem értem. Örvendtem, hogy találkoztam végre egy emberrel, ki egyenesen a spanyol-viasz és spanyol nád házából jött; biztosítottam, hogy elmegyek ma esti előadására.

Alig távozott spanyolom, egyszerre trombita-szó, dobpergés, kiabálás, óriási zsidaj hangzik az utcáról. Kitekintek és látok egy terjedelmes asszonyt ball-rinának öltözve, egy fiatal leányt, amolyan mondva csinált huszáruniformisban, falábon tánczolva, kisbirót dobbal, «katonaság, népséget» quantum satis. Az én spanyol hősem pedig ott áll előttük és magyarázza, hogy mit és mit nem fognak ők ma este produkálni. Hogy kik értették meg, kik nem, azzal ő nem törődött — különben ha megtudta a magyar baka azt a közös tisztelet érteni, a ki a «niedert» ekként magyarázta: ha azt mondom, hogy «fekletok», hát akkor «lefeletok», és ha azt mondom, hogy «kelfetok», hát akkor «fekeltok» — akkor bizonyosan megértették az én spanyolomat is.

Az óra már a hetet elűthette — Egerben, minthogy a mi toruyunkon nincs óra, azért veszem az egri időt, midőn elindultam a bekövetkezendő események színhelyére a nagy korcsmába. Zsufolt ház, roppant hőség, fényes kivilágítás, mindezek magas fokra csigázták érdeklődésemet, hát még mikor a helybeli cigányság rázendítette a Melanie-keringőt és előlépett Endesz úr, ki időközben elárulta inkognitóját.

Bevezetéskép egy pár sikerült «kunsztstiklit» mutatott, de ez nem érdekelt; utána jött Endesz kisasszony falábon és eljárt a menuette-től a kólóig minden táncot; azután jött megint Endesz kisasszony faláb nélkül, és egy lengő hintán mutatott be szédítő gyakorlatokat; azután jött ismét Endesz kisasszony minden nélkül, mert úgy hozta ölből és hypnotizált állapotban a főspanyol; ezután már én mentem, mert a levegő és hőség kiállhatatlan kezdett lenni, és minthogy más napra az egész exotikus társaság

Azt hiszem e cél elérésére a versenyek legalkalmasabbak. Rendezzünk tehát versenyeket, még pedig olyanokat, melyek méltán felkelthetik az egész ország érdeklődését.

Ezennel proponálok hazánk összes athletáinak, hogy a jövő tavasszal rendezzünk egy nagyszabású gyalog- és velocipéd-versenyt Budapestről—Kolozsvárra.

Ne méltóztassanak ez eszmétől megijedni. Kik fognak vállalkozni? Hogy teremtyük elő a szükségeseket? Csak mindnyájunknak akarni kell és olyan eredményt produkálhatunk, mint a minőt senki sem várt volna. Mit árt az, hogy az eredmények nem lesznek az angol eredményekkel összehasonlíthatók. És ki merné azt mondani, hogy nem lesznek összehasonlíthatók?

A cél kivitelére két bizottság alakulna; egyik a fővárosban, másik Kolozsvártt. E bizottságok mielőbb megalakulnának s a szükséghez képest üléseznének. A titkár minden hónapban legalább egyszer előterjeszténé mindazt, a mi a versenyt illetőleg nevezetes előfordult. Ez előterjesztések és végzések a szaklap útján közzéteendők, hogy úgy a bizottságok, mint az érdeklődők az ügy állásáról tájékozódhassanak.

Volna egy harmadik bizottság is, és pedig a vonalon minden nevezetesebb helyen, melynek feladata volna az érkezési és indulási időket konstatálni, esetleg elszállásolásról gondoskodni, segílyt nyújtani stb. A bizottság összesen 300 tagból állana, 100 a fővárosban, 100 Kolozsvártt és 100 a vonalon, a mely utóbbiból legtöbb tag Nagyváradon működnek.

A verseny 1886. tavaszán volna megtartandó és versenyezhet minden sport egyesületi tag. A versenybizottságok a training ideje alatt kisebb-nagyobb versenyeket rendezhetnek az érdekeltség fentartására és fokozására.

A fő teendő minden esetre a fővárosi és a kolozsvári athletikai clubokat illetné, de a teendőkből nagyon kijutna azon vidéki testgyakorló-egyleteknek is, melyek a verseny-út irányába esnek.

Nagyon jó volna természetesen, ha az ily nagyobb szabású versenyek rendezésére már volna hivatott közeg, de hát még mindeddig csak kegyes óhajtsban van az ezen lapok által annyiszor sürgetett or-

szágos sportszövetkezet. — Megalakult ugyan az országos torna-szövetség, de ettől, mint már az alakuló gyűlésen kitűnt athleta ellenes hangulatból következtethetjük, épen semminemű ily verseny-rendezését rövid időn nem várhatjuk. — Pedig csak ilyen országos érdekű tényekkel szerezhethet tekintélyt és nevet a torna-szövetség is. Ha most nem tesz valamit megalakulása első éveiben a szövételkezet, később már tekintélye és befolyása vesztével épen mit sem lendíthet árva sportügyünkön.

Hanem ha magunkra vagyunk is hagyva, minden egyleti segítség nélkül is sikerülni fog a verseny, melynek főbb pontjait is szükségesnek látom vázolni, hogy ezzel is egy lépéssel tovább legyünk.

Nagyon természetes, e pontozatok még erős kritika alá jönnek és meg is változhatnak, ha majd a bizottságok megalakulnak.

A nagy versenyek főbb pontjai a következők volnának: Gyalog-verseny Nagyváradra (körülb. 260 km.) Velocipéd-verseny Nagyváradra. Gyalog-verseny Kolozsvárra (körülb. 450 km.) Velocipéd-verseny Kolozsvárra. Díjak: érmek és tisztelet-díjak volnának. Költségek: díjakra (érmek és tisztelet-díjak) 300 frt. Training alatti versenyekre 100 frt. Bizottságok kiadásai 300 frt. Összesen 700 frt. Fedezet: 300 bizottsági tag fejenként fizetne 2 frt = 600 frt. Tétek, bánatpénzek körülb. 100. Összesen 700 frt.

Ez volna a tervezete annak a versenynek, melynek sikerülése kétségen kívüli, ha már most hozzáfogunk a munkához. Komoly versenyzők vannak elegen. Anyagi kérdésen az eszme kivitele hajótörést nem szenvedhet. Csak a közöny az, a mi megsemmisítheti. Ezt pedig feltenni nem akarom, nem merem.

Tette tehát uraim! A kezdet nehézségei ne riaszsanak vissza senkit. Minden komoly törekvést kell, hogy siker koronázzon. FOLLINUS ÁRPÁD

Alacsony támfán lebegő gyakorlatok.

Az alacsony támfa az elemi népiskolákban egvike a legfontosabb tornaszereknek, mert a rajta végezhető lebegési gyakorlatok kiválóan ügyesítenek, a támaszgyakorlatok pedig erősítenek; ezeken kívül igen könnyen üzhetni rajta o-ztálytornázást, különösen ha hosszabb és több támfa szereztetett be.

hivatalos volt Sz. Ö. úr házához, vigasztaltam magam, hogy hiszen nem mulasztottam el a javát.

Másnap csakugyan beállítanak a spanyol és leánya s a meghívott úri társaság előtt kezdik ott, a hol tegnap este kezdtek. Mindezt ki nem elégitette vérmes reményeimet, s bár Endesz úr homlokán megmutatta a helyet, mely egy szilaj bika szarvaival volt érintkezésben, mind azon által kételkedui kezdtem viadori minőségén, sőt e kételyemet előtte egész érthetően ki is fejeztem. Mint sebzett oroszlán termett ő előttem és kért, kössem őt le egy székre oly erősen — de ne nagyon, a mint csak tudom. Sértett hiúsága felkorbácsolta véréit és most olyat fog mutatni, a mit — mint az ágáve virágját — csak minden száz évben szokott egyszer. Lekötöttem tehát egy jó hosszú ruhaszárító kötéllal és ime! alig végeztem be munkámat — egy-ke ő ott állt a kötélekből kibontakozva, diadalmas arcczal Endesz úr, és mintha mondta volna: «Nos hát mit szólasz hozzá?»

Csak annyit mondtam, hogy hát jöjjön velem birokra, a mire ő azt válaszolta, hogy épen a birkózás az ő szaktudománya, csakhogy, jegyzé meg mosolyogva, nagyon gyöngye vagyok hozzá képest és bár mint állítottam az ellenkezőt, nem sikerült a mérkőzésre rábirnom; félt hogy nagyon földhöz találna vágni. De ajánl ő mást. Jobb kezének mutató-ujját e'helyezte baljának könyökhajlásába és ugyancsak bal kezét tarkójára erősítve felkért, húznám ki mutató-ujját. Meg voltam ugyan győződve, hogy nem fog sikerülni, mégis legalább megkísértem. Megfogtam tehát jobb kezének csuklóját, egyet rántottam rajta és ime! az ujj künn volt, még pedig annyira, a mennyire még ő sem kívánta

volna, mert még karját is jól megrándítottam. Ő azonban protestált a rántás ellen és azt mondta, hogy szép csendesesen kellett volna húznom. Neki álltam tehát újra, és mint a «Blumenstekliben» a pinczeryerek az extra-magyaradiból a dugót, úgy huztam én is szép lassacska kifelé az ujját. Erre azt ajánlottam, hogy húzza ő ki az enyimet, a mit azonban nem volt hajlandó megtenni, hogy miért nem, azt ő tudja.

Másnap aztán szedték sátorfájukat és mentek Kápolnára. Mivel épen kedvező idő volt magam is körülsétáltam a Mátrát egész terjedelmében Verpeléttől — Terennén keresztül — Gyöngyösig, a mi testvérök közt is felér 120 kilométerrel. SUNILOFF.

A vívás és párbajozás.*

(A fővárosban és nálunk).

Azt hiszem, közleményem időszerű, mert a vívás szezonja már bekövetkezett, a párbajozás meg épen divattá vált napjainkban.

A fővárosban, hol 5 frtért, hol meg azért, mert egyiknek arca nem tetszik, főbe lövik felebarátjaikat.

Midőn társadalmunk ferde szokásaiból eredő eme szenzációs híreket olvassuk, elszörnyűködünk felette, s a nélkül, hogy okait mélyebben fürkésznők, másnap már napirendre térünk, azaz: — elfelejtjük.

Párbajért rajongó ifjonzok összeszólalkoznak nálunk a kugli-

* E sorok a tekintélyes «Kolozsvári Közlöny»-ben jelentek meg. Közlését igen szükségesnek látjuk, mennyiben a vívási modorunk felett való kissé szigorú ítéletnek határozottan van alapja. Szerk.

Helyben lebegési gyakorlatok.

A támfa hosszában állnak a növendékek egy sorban, arczezal feléje. Jobbról kezdve kettős beosztás, egyes számúak helyben állva maradnak, kettős számúak átlépni a támfa túlsó oldalára indulj, hátra arcz. Ezen felállásban fognak felváltva működni előbb az egyesek sora, azután a kettősöké, minden gyakorlat kezdetén a működő sor egy lépésnyi közelbe léptetetik, végeztével pedig pár lépéssel hátra. Gyakorlati példák:

Bal (j) lábat feltenni a támfára 1, felállani páros lábbal oldal állásba a támfára 2, vissza hátra lelépni a bal (j) lábbal 3, utána a jobbal szögállásba 4. — Egyesek sora 4 lépést hátra, kettősök sora 2 lépést előre indulj. — Kettősök ugyanazon gyakorlatok.

Bal lábat feltenni, pillanatnyi lebegő állásba bal lábra, a jobb lábbal kis ugrás és vissza lelépni.

Fellépni a bal lábbal egy lábon lebegő állásba, és lelépni a túlsó oldalra szögállásba, hátra arcz, fellépni a jobb lábbal és túl lelépni.

Fellépni arczezal előre oldalállásba és túla leugrás páros lábra, hátra arcz, vissza ugyanaz.

Haránt állásba fel- és lelépkedni, sor jobbra át, bal lábat a támfára feltenni 1, kis ugrással a jobbat is felhozni a bal láb elé (mögé) 2, vissza lelépni jobb lábbal 3, ballal 4, vagy oldalt leugrás.

Haránt lebegő állásba fel, egy lábon állni fent, vállak keresztben a szer hosszával.

A fent jelzett fellépkedések oldal állásban kézfogással v. lánczfűzéssel és haránt állásban előre vállfogással.

A támfán oldal és lebegő állásban különféle tagmozdulatok: törzshajlítás előre (h., old., j., b.) Törzsfordítás; karlendítés föl és le; törzs- és karmozgások egyidőben; karlökések; láb lendítés, térdemelés és lenyújtás stb.

Oldalállás a támfán, jobb (b) láb keresztbe a bal (j) előtt (mögött), vagy oldalt kilépni kis teresz állásba és vissza; ezen állás-cserékkel egyidőben kargyakorlatok.

Harántállásban jobb (b) lábat előre és hátra vezetni kis körívekben. 4—6. oszt. nagy körívekben és körben térdhajlítás és nyújtásokkal. Jobb láb emelés oldalt, egyidőben balra törzshajlítás, karok oldalt feszítve, és vissza rendes lépő állásba.

A támfán oldalállásban guggolás, azután abból leugrás vagy nyújtás. Bal lábon lebegő állásban 4—6. osztálybeliek kis térdhajlítás és nyújtás bal lábbal.

Támfán állásban fordulatok stb.

Tovább haladással lebegési gyakorlatok.

Minden támfánál egy sorban állnak a növendékek, és a támfa hossza szerint 4—6, vagy nyolczanként vezéreltetnek a gyakorlatok végzéséhez. Első 4, (6—8) jobbra át, a támfa felső végét túl haladva visszakanyarodni és azzal szemben megállni, indulj.

Egymás után fellépkedni a támfára haránt állásba és azon végigmenni rendes járással vagy után lépésekkel, vagy hármás lépésekkel, vagy magasra térdemelésekkel, vagy oldalt lábkörzésekkel, vagy «tornász iskolai» járással, — a túlsó végén a támfáról leugrás és balra kanyarodva a sor háta mögött helyre vissza menni, következő 4, (6—8) jobbra át, ugyanazon gyakorlatot végezni, menet, indulj.

Oldal állásba lépni fel a támfa felső végénél, oldalt utánlépésekkel végig menni, fordulat nélkül, v. keresztbe lépésekkel, bal (j) váll irányában végig menni.

Haránt állásból hátra lépkedésekkel menni végig, kezdetben páronként úgy, hogy szemben vállfogást vesz két növendék, egyik háttal halad tovább, másik arczezal. Párok vissza is jönnek.

Egész csapat előre vállfogással menet végig a támfán apró lépésekkel, arcz irányban; vagy oldalt utánlépésekkel kézfogással.

Két (vagy több) támfa egymás mellett, és két (vagy több) csapat oldalsorokban párhuzamosan lépkednek saját külön támfájokon, de oldalt kettesével (3—4) kézfogást vesznek vagy lánczfűzést, ha a támfák egész közelre tételnek egymáshoz. Így összefogódzva az egyik sorbeliek háttal, a másik sorbeliek arczezal is haladhatnak egy irányban.

Haránt állásból arcz irányban menni a támfa közepéig, ott lépő állásban $\frac{1}{4}$ fordulat után oldalt keresztbe lépkedéssel haladni tovább; vagy $\frac{1}{2}$ fordulat után a hát irányában hátra lépkedni; vagy egészen körül fordulni és azután menni végig.

Végig menni rendes lépkedéssel, de minden tovább lépéskor a kilépő lábbal egyenoldalú karlökés előre vagy oldalt, mialatt a másik kar visszahajlítatik a mellre.

Végig menni magasra térdemelésekkel, vagy oldalt lábkörzésekkel vagy lábfejzítésekkel előre föl és le, de egyidőben folytonos karlebegtetés oldalt vállmagasságban tartva, vagy karlendítés és törzsringatás balra és jobbra vagy előre és hátra. (5—6. oszt.)

Földön keresztbe lépkedni, a támfa fölött minden lépéskor egyik lábbal átlépni, arcz, mell mindig előre, minden lépés után kis megállapodás.

A támfa közepe fölött egy pálczát tartani (vagy az ugró mércékkel alkalmazni) térdmagasságban, és azon keresztül léptetelni a növendékeket térdemelésekkel.

Két szembejövőnek egymás kikerültetése. Mind a ketten jobb (b) lépő állásban jobb lábukat belső éllel összeteszik, jobb kézzel a szemben levőnek a derekát, bal kézzel a vállát fogják meg, a «for-dulj» vezérszónak az utolsó tagjára gyorsan mindkettő jobbra fordul a jobb lábán, közben erősen támogatják egymást, hogy oldalt le ne dőljenek, a fordulat után fogás el, hátra arcz és tovább végig menni.

Szaladás vagy szökdelés a támfán az elemi népiskolák növendékeinél egyáltalában meg nem engedhető, ha még oly alacsony vagy széles területű is az.

PORZSOLT LAJOS.

nyereség, a női erények, vagy egy-egy véletlenül odavetett valami keményebb szó felett, s möbön szomjúhozzák egymás vérét. Megragadják az alkalmat, hogy életükben egyszer kardot szoríthassanak.

Megmarkolják azt amúgy kapanyél módjára s szörnyű szepegések között elkövetett izléstelen hadonázások után végre egy csattanós lap-vágással bőrt repezstének, melyből piros vér bugyog.

A «becsületnek» ezzel elég van téve. A győztes önelégülten pihen babérain, a másik pedig büszkélkedik felkötött karjával.

A fővárosi lapok azonban az utóbbi párbaj események óta kezdenek mélyebben foglalkozni a párbajok okaival s a többek között a «Herkules» című testgyakorlati közlöny vezércikkeket ír róla. Azt állítja ebben, hogy a baj nálunk a vívásban is gyökerezik.

Szerinte azok az ifjak, kiket jó vívóknak ismernek, egyszersmind híres párbajozók is. Ámbár megjegyzi, hogy kivételek itten is vannak s még jobb vívóknak ismerik azokat, kik nem párbajoznak, vagy a kik már nem párbajoznak.

No ha az előbbi eset áll, mindenesetre szomorú világot vet a fővárosi vívó-iskolák tanítási modorára s jó hírnevüknek egyáltalában nem hizeleg.

A fővárosi vívó-iskolák ez esetben nem a vívás és lovagiasság szabályait tanítják az ifjaknak, hanem verekedni tanítanak.

A mi vívó-iskolánkból kikerült gyakorlott vívókról egyáltalában nem lehet azt olmondani.

A nálunk divatból párbajozók nagy része vagy a fővárosban szerzett a vívásban némi gyakorlottságot, vagy sehol.

Nálunk a vívó-iskolában a vívási szabályokkal egyidejűleg oltják be a vívóba a lovagisság szabályait és az ellenfél iránti tisztelet, gyöngédség és figyelem tanusítását is. S ezeket vívás közben mindig szorosan megtartják, úgy hogy ez a vívónak végre természetévé válik.

E lovagias érzület aztán nem engedi a jó vívót kiképzett erejével kérkedni. Jobb érzete nem engedi ama olesó hirnév után törekedni, mely egy gyengébbel való összetűzéssel járna. — Tisztelet felebarátjában az embert, s ha egy önkénytelenül odavetett szóval megtalálta ezt bántani, nem viszi a kiegyenlítést mindjárt kardra, hanem a minden esetre nagyobb erkölcsi erő és bátorságra mutató beismeréssel egyenlíti ki hibáját.

Vívó-iskolánkban nem egyszer mutatták be lerándult ifjak fő városban szerzett ügyességüket. — Egy része ezeknek mellőzött ellenfelük iránt minden szokásos tiszteletet.

Minden teketória nélkül kezdtek el verekedni s midőn jól el-kardlapozták egymást, ismét minden szokásos formáság mellőzésével fordítottak egymásnak hátat.

Lehet, hogy a fővárosi vívó-iskolák egy részének túltömöttsége s a vívó-mesterek anyagi haszon után való törekvése idézi elő azt, hogy a vívni tanulók lovagias érzületének kifejlesztésére kellő figyelem nem fordítatik.

Pedig mindaddig, míg a vívók mindkét irányban egyenlően nem fejlesztetnek, a vívás-tanulás csakugyan nem vezet más, mint ama szomorú eredményre, hogy a vívók csupán verekedni tanulnak.

KUSZKÓ ISTVÁN.

Velocipéd-versenyszabályok.

(A «Német velocipéd szövetség» szabályai).

I. Kerékpár-versenyek:

1. 1-25 méternél kisebb átmérőjű kerékpárokat nem lehet alkalmazni.
2. Minden résztvevőnek tricót-ban vagy térdig érő nadrágban kell versenyeznie.
3. Minden nevezéshez a meghatározott betét és a tricót s öv színének megnevezése csatolandó.
4. A nevezések a verseny megtartása előtt 8 nappal végződnek.
5. A betét egyszersmind bánatpénzül szolgál.
6. Csakis tiszteletdíjért és nem idegen név alatt lehet versenyezni.
7. A bizottságnak joga van valamely nevezést indokolás nélkül visszautasítani.
8. Minden versenynél — kivéve a 9. pontban említettet — a velocipédézők egymás után foglalnak helyet.
9. A versenyzők mikénti egymásutánja sorshúzás útján határozzatik el, kivéve az előnyadással való versenyeket. Ha a megteendő út csak 1 klméternyi, úgy a versenyzők egymás mellett 1—1 méternyi távolságban helyezkednek el, ha többen vesznek részt, úgy két részre oszlanak és két verseny tartatik; a két verseny győztesei aztán még egy döntő-versenyt futnak ugyanaz nap. A legkisebb számot húzó versenyző a pálya belső oldalán helyezkedik el, sorra a nagyobb számokat húzók a pálya küloldala felé.
10. Minden versenynél — kivéve az 1 klméternyit, a versenyzők szorosan egymás után ülve, lassan lettenek, míg aztán jel adatik. Kivételnek még ezek közül az «előnyadás»-sali versenyek, hol a versenyzőknek az előnyt mérő által jelzett helyen kell felülnie, a jeladáskor eltolandó a kerékpár. Az eltolónak nem szabad helyéről mozdulnia, ha csak egy lépést is tesz, vagy akár hányat, az az illető versenyzőnél az út végén leszámítatik.
11. Három versenyző szükséges egy versenyhez; ezen alul nem tartatik meg.
12. Ha valamely versenynél kevesebb vagy éppen annyi versenyző van, mint a hány díj, úgy az illető versenybírósnak joga van, a díjak számát oda változtatni, hogy legalább egy versenyző díj nélkül maradjon.
13. Jobbról balra kell a versenyzőknek futniok.
14. A megelőzésnek csak jobb oldalról lehet történnie, balról pedig csak úgy, ha az előző versenyző a belső korlától legalább 2 méternyre van.
15. Útközben minden versenyzőnek le szabad szállnia és kerékpárjával szaladnia, de csakis a pálya legkülső oldalán.
16. Ha egy lebukott versenyző a pálya hátra levő részét kerékpáripán ülve vagy mellette futva járja meg és így ér a célhoz, az esetleg reá eső díjat kétségtelenül megnyeri.
17. Versenyző nem lehet egyúttal versenybíró is.
18. A jeladás a sorakozásra sípval, az indulás és az utolsó körmenetre csengetyűvel adatik.
19. A még befutandó körzetek számoló-géppel világosan jelzendők.
20. A célpont a földön fekvő szalag által jelendő.
21. A versenyzőknek a verseny kezdete előtt $\frac{1}{2}$ órával a pályán kell lenniök.
22. Ha a körzet számító részéről oly hiba történnék, mely valamelyik versenyzőnek hátrányára volna, úgy a verseny érvénytelen.
23. Ha úgynevezett «holt verseny» történt, azok, kik ugyanegy időben haladtak a szalagon keresztül, újra döntő-versenyt futnak, és annak idejére és helyére nézve a versenybíróssággal meg egyeznek.
24. Minden egy körzettel hátramaradt versenyző köteles a pályát elhagyni, ha a megelőző őt erre felhívja.
25. Egy versenyzőnek sem szabad a másikat gyorsaságában bármely módon akadályozni. A versenybírósnak joga van ilyen esetben a versenyt semmisnek nyilvánítani, és az illetőt időközönként, vagy örök időre a versenyektől eltiltani. Minden esetre azon versenyző, a ki akarva, nem akarva versenytársát akadályozza valamiben, díjvesztes lesz.
26. Esetleges óvások az illető verseny után rögtön benyújtandók.
27. A versenybírák határozata felelhetetlen.
28. A versenybírósság áll: 1 ítélő bíró, 1 célbíró, 1 körszámító, 1 időmérő, 1 előnymérő (haudicaper, ha ilyen verseny tartatik).
29. Az ítélő bíró vizsgálkodás és kételyek felmerülésével határoz; oly helyen kell állania, a honnan az egész verseny-pályát, a versenyzőket és azok haladását észlelheti. Az észre vett hibákat minden verseny végén a többi bírákkal közölnie kell.

A célbíró közvetlen a szalagnál foglal helyet és jól vigyázz, ki halad azon először keresztül. Rögtön ki kell hirdetnie az esetleges «holt-versenyt», az az ha ketten vagy többen egyszerre célt értek.

A kürtös jelt ad az indulásra, mihelyst az utolsó versenyző a szalagot megéri: úgyszinte az utolsó körmenetre ő adja a jelt. Egyedül ő határoz az indulás helyessége előtt s egyáltalában az ő körébe tartozik a verseny praktikus oldala. Helytelen indulás esetén rögtön jelt ad és újból indít. Ő határoz a sorakozás módja tekintetében, illetőleg sorsoltat e célból.

A kör számító kezelő gépét és az illető körzetszámokat az első versenyző elrobogása előtt 150 méterrel jeleznie kell.

Az idő-jelzőknek a verseny idejét kell nyilvántartaniok és e célból óráikat a verseny előtt szorgosan összegeyztetik. Az előny-mérő az adott előnyök szerint becsli és sorakoztatja a versenyzőket.

30. Valamely verseny-időtartamnak «legjobb idő»-kénti (Record) jelzése csak akkor tekinthető érvényesnek, ha a pálya a szövetségi választmány, vagy egy mérnök által megmértetett és helyesen találtatott, mely méretnek a belső pályahatártól 35 centiméternyire kell történnie.

31. A szövetségi elnökek valamely versenypálya szabályszerű felmérése bejelentendő. (Vége kv.)

A testedzés a boldogság alapja.

Rége elmúlt azon idő, midőn a testi erő és ügyesség karöltve nagy lélekerővel, legtöbb jellem vonása volt egy valódi férfinak. A mely férfúra rége az azt mondták, hogy «vad oroszának alatt szopott», az dicsőítve volt azzal; most azonban ezen szavakkal csak megbélyegezzük azt, kére alkalmazzuk, mint a múlt, finom társaságba nem illő vad embert.

Most a férfiaság jelképe nem az oroszán, hanem a róka. Most bölcs csak az, a ki egyedül önmagában keresi boldogságát, önmagát szolgálja mindenben, számítva szeret és gyűlölet, önzésből tesz jót s rosszat. Mintha a múlt és jelen emberei nem is egy sűtetből valók volnának, oly más látszólag az erényök és bűnök. Mindezek daczára ne mondja senki, hogy ros-zabbak vagyunk őseinknél. A gyengéknek félretaszigálásával való előre törekvés, ravaszsággal küzködés, önzés, hiúság, emberi tulajdonok voltak és maradnak, mindég dicsértetett, de mindég csak eszmény volt.

Lényegben tehát az emberi természet évezredek óta nem változott, hanem igenis változott szokásaiban és életmódjában. Vajjon előnyösen-e? Ezt bajos eldönteni. Tudósok egész halom statisztikai adatokkal untalan vitakoznak a fölött: satnyult-e az emberiség testben, finomult-e lélekben, boldogabb-e tényleg most, mint hajdanta? Sok mulatságos van abban, midőn mellét verve érvel az egyik csoport, hogy nagyobb, szebbet nem produkált sem testével, sem szellemével a rég mult embere, mint a most élők; ezzel ellentétben pedig a másik érvelő csoport idézi sorra a csodatetteket a rég multból és kicsinyíti a most élők tetteit.

Ezen nézet-harczban mindenestre legmegrendítőbb az orvosok tárgyilagos bírálgatása. Valóban meg kell rendülni a most élő emberek boldogsági hitének is akkor, midőn a nem régi, új és legújabb időkben keletkezett emberi új nyavalyáknak rajzait tárják szemeink elé az orvosok. Vajjon nem jobb volt e régen, midőn az embereket csak a vad állatok, önmaguk és csak egy-két halálos kór irtotta; mint most, midőn minden pillanatban száz alakban tör reánk valami lélekölő és t-stroncsoló kór. Hála isten, akad egy-két vigasztaló orvos-tudós is, a ki bátran oda meri mondani a kételkedő világnak: nincs semmi új a földön, minden csak örökös ismétlés, a nyavalyáknak egész láncolata megvolt itt-ott, mióta csak ember él a földön?! Milyen nagy vigasz lenne, ha hinni tudnók, hogy a krumpli, a kukoricza és egyéb más nem nagyon régi keletű étkeink élvezésének nem tulajdoníthatjuk újabb irtózatoss betegségek keletkezéseit. Menynyire kevésbé tarthatnánk vértünknek az utódokban való mind jobban elfajulásától, ha bebizonyítva tudnánk azt, hogy már a kőkorszak embere is szerzett magának oly testi bajokat, a minőkől mi már komolyan féltetni kezdjük gyermekeink épségét.

Elméletileg azonban nem elég eldönteni jobb vagy rosszabb létünket. Gyakorlatilag kell kimutatni minden egyes emberben azt, hogy «atyámfia te jól vagy rosszul ezért meg ezért érzed magadat, ekkor meg ekkor». Vagyis okos tanácsdal meg kell értetni mindenkiel a helyes élet módját és módot kell juttatni mindenkinek az ilyen élethez! — — No most rájöttünk azon pontra, a hol ezen kérdésre kell válaszolni, hogy miként lehet «mindenkinek módot adni a helyesen élthez». Ez már oly nagy társadalmi kérdés, a mit csak fejtegetni is veszélyes politika. Politizálás helyett itt csak jó tanácsoknak volna helye, de

ezek helyett sokkal több olvasóra fog találni azon pár sorunk, melylyel egyik jó barátunknak a válponton levő napjait ecseteljük. Aladár rettenetes zavarban van. 24 év épen elég arra, hogy belebolonduljon a világi örömökbe, sok leánykába. De 24 év még kevés arra, hogy — nem születve bele a vsgyonba — oly pénzes állásban lehessen, minő szükséges arra, hogy apró és nagy kedvteliséssel zavarok nélkül élhessen. Aladárt a hosszú iskolai évek megtanították arra, hogy $2 \times 2 = 4$, hogy a természet egy örökké szépnek és nagy okosságának a megtestesítője, hogy az embernek társadalma természetszerű szövetkezése az egyének földi boldogságára. De Aladár kilépvén az életbe, az életben azt tapasztalja, hogy 2×2 lehet más is nemcsak 4, hogy a természetben rejő szépséget és okosságot gyakran kénytelen az agyvelő rútságának és ostobaságnak tekinteni, hogy az emberek társadalma néha nem egyéb, mint egymásra agyarkodó mielt állatok összeláncolt csoportja.

Aladár zavarban van önmagával és másokkal. Mint vízparton a lombdús fa, melynek tövétől a hullámverés mind több földet mos el; úgy érzi ő is fogyni erejét, életkedvét. Csalódás! Ezen mindennapos különbség vágyaink és a valóság között, annyi oldalról, oly dolgokban üt homlokunk unatlan, hogy végre a reményesség, mint tolvaj titkon félénken mer csak keblükre látogatni. Barátság, szerelem épen úgy van kötve a jó ruhához és pénzes erszényhez, mint a búsuláshoz a betegség. Aladár is a mint fogy ki pénzéből és reményeiből, épen úgy veszíti el keble társait. Arca veszíti jó színét, kedélye románczát, teste és lelke rugékonyságát. A 24 éves i jú kezd átalakulni világ- és embergyűlölő életűt öreggé.

Az önmagukkal, sorsukkal és az emberekkel elégedetlenek számúzni szokták maguktól az embereket, mihelyt szerét ejthetik, és ki vannak fájdalmaikkal a szabad természetbe, hol megkapják a természetől a gyógyirt kétféle módon. Gyógyít a természet azzal, hogy magához láncolja a betegnek egész kedélyvilágát, telébrezti porszemnyi voltunk tudatát és a végtelenség iránti bámulatunkat, végül a hitet. De ha így nem gyógyíthat be valamely nagyobb sebet a természet, gyógyít a végső rettenetes móddal, a kegyelemdőféssel, a kétségbeesésnek tette ingerlésével.

Aladár egy éve már kerül az emberi társaságot, beteg szívvel, beteg testtel naponta kigyalogol a magányos zordon helyekre. Az öngyilkosjelölt hegyet-völgyet bejár, fáradtan vonszolja lomha tagjait. Órai kerülőket tesz egy távolról észrevett emberi alak miatt. Czelítalan bolyongásai közben meg-megvillan agyában az örült kétségbeesés. De a test munkát végezvén, mint zsarnok lép fel követeléseivel. Egy falat étel, — egy korty víz utáni vágy ébredése, a kimerült test pihenni vágyása naponta rendszeren célt ad az életnek. Aladár, a turista embergyűlölő csakhamar természetimádó lesz. A ki valamit szeret még, az nincs elveszve. A ki a természetet szereti, az még mindennel kibékülhet.

Aladár most már nem áll úgy ki a meredélyek szélére. Fáradtságos bolyongásai lassanként előidéztek testében a javulást és lelkében az eszményeit. Aladárt nyomon kíséri az egészség. Az útjában előjövő egyéneket nem kerülgeti. A vér pezsgése a testi erős munka folytán üdén tartja a kedélyt is. Ki nem búsong, kétszer oly gyorsan gyógyul, kiben remények és vágyak ébrednek, bármioő szenvedések sem idéznek elő örült elhatározást.

Aladár előtt új élet tárul fel. Lelke nem rajong társasköri szereplések után. Nem fájlalja a sok barát elvesztését, nem eseng leányi hű vonzalom után, nem bántja ruháján a folt. Örvideni tud jó étvágyának, a virágnak, a jóízű gyümölcsnek. Mindehhez járult az újra megjőit munkaszeretet. Munka után a kényelem és jólét biztosan megjő. Aladár vesztette az életben nagyra törekvését, az emberekben való fötétlen bizalmát, barátsági és szerelmi rajongását, de nyert egy kis csendes társas-kört, nyugodt szerény házi életet, élet meglegedést. Miundezt pedig családásai árán testi munkával — a testgyakorlatokkal! Mert — a mit már elébb mondani kellett volna — Aladár, mihelyt meggyőződött arról, hogy messze gyalog kirándulásai következtében gyógyul, teste a munkát bírja, sőt kívánja, és hogy ezáltal egész gondolat világa felüdül: rendszeres testgyakorlást kezdett üzni. Elébb magánosan, utóbb másod-harmad magával. Végül önmagának is nagy csodálkozására a rendes egyleti testedzésben egyikévé lett a legszorgalmasabb gyakorlóknak. Mi által lassanként egészen átalakult az elébb satnya test izmossá, az elébb szórtalan gesorva ifjú kedélyes férfiúvá. És a mi a legfőbb: az ezer apró bajokra, betegségekre imént oly fogékony test, ezentúl daczolt mindezekkel; az egészséget nem kellett orvosolgatni, megjőit az és megmaradt magától is.

Miundezt a rendszeres testi munka és mértékletes rendes életmód eszközölte. Ezen czélokra szolgál a sport, a testgyakorlat. Ki nem hiszi, próbálja meg önmagán saját érdekében.

BÓRA FERENCZ

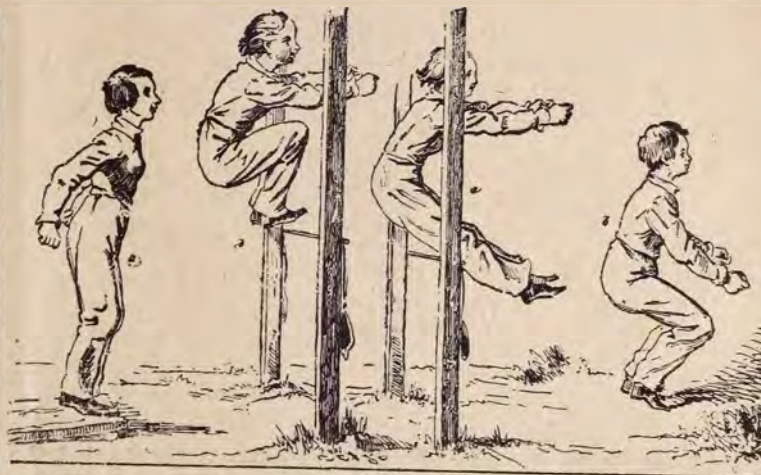
Szertornázás az elemi népiskolákban.

Ugrás.

Futammal és bal (j) lábbal ugrás, repülés közben $\frac{1}{4}$ fordulat (3—4. oszt. $\frac{1}{2}$, 5—6. oszt. $\frac{3}{4}$ és egész fordulattal is), leugrás páros lábra, előre hajlással térdek szétnyitásával és meghajlításával.

Futammal páronként ugrás bal (j) lábbal, előbb kiállni kézfogással, «indulj» szóra vagy taps jelre szaladni és a deszkáról elugrani. A 3—6. osztálybeliek páronként ugorva, repülés közben $\frac{1}{4}$ fordulatokat is végezhetnek, csak előbb vezérlendő: deszkáról elugrás a belső (külső) lábbal, repülés közben egymással szembe (háttal) fordulni $\frac{1}{4}$ fordulattal — indulj.

Rohamugrás (gátugrás, vagy u. n. athléta ugrás), távolabbról gyors futás az ugró deszkáig, onnét a bal (j) lábbal elugrás, repülés közben a jobb térd emelve, a bal láb hátra feszítve, a felső test kiegyenesedve huzódik át az ugró pálcza fölött; leugrás a jobb (b) lábra történik, mely után a bal (j) lábbal tovább előre lépés, illetőleg tovább futás történik, mielőtt megállapodott volna a test a leugráskor. Ezen ugrási mód csak kis magasságon át gyakorlandó a 3—6. osztálybeliakkal. Legcélszerűbb beszerezni egy hordozható sővény kerítést, feljebb és lejjebb igazíthatót, és azon át az összes növendékekkel, tanítói vezéréssel eszközölni havonként legalább egyszer némi versenyszerű futásokat és ugrásokat.

Futammal bal (j) lábbal e'ugrás és ugyancsak a bal (j) lábra leugrás, tovább futással, repülés közben mindkét térd felhúzza, a leugráskor előbb érinti a földet a bal láb, csak azután tétetik le egy lépéssel előrébb a jobb. (4—6. oszt.) Az ügyesebb nagyobb ugrók a repülés közben a szabad lábat, (mely nem ugrott) pillanatra hátra nyújtják is.

Magas ugrás futammal, elugrás bal (j) lábbal, repülés páros térdemeléssel utóbb lábnyújtással, leugrás páros lábra szabály szerint. A futam végén a deszkára csak egy lábbal szabad dobantani. Az 1—3. osztálybeliek saját csipőjük magasságáig 4—6. oszt. mellmagasságig ugorhatnak. A futási távolság a deszkától 6—8 lépésnyi lehet.

Távol ugrás futammal, elugrás bal (j) lábbal, a neki szaladás gyors legyen, legerősebb a deszkához érkezéskor, repülés közben lábak hajítva törzs kissé előre hajlítva, karok előre lendítve, (l. az ábrát). Az 1—3. osztálybeliek saját testöknek $1\frac{1}{2}$ hosszúig, — 4—6. oszt. 2 testhosszig nyerhetnek.

Ablak ugrásnak mondjuk azt, melynél az ugró mérczék egymáshoz közel állíttatnak, azokra egy pálcza magasan tétetik fel, egy másik pálcza pedig alacsonyán a fenti alá, és ezek között kell átugrani úgy, hogy egyik pálcza se veressék le, se a mérczék el ne döntessenek. 4—6. oszt.

Zsámoly az ugráshoz.

Igen czélszerűen használhatók az olyan zsámolyok (szekrények), melyek az illető növendékek térdmagasságánál nem magasabbak: elegendő hosszsal, szélességgel és súlylyal bírnak, hogy a ráugráskor föl ne boruljanak; felületök szőrrel tömöttek, bőrrrel bevontak.

A növendékek annyi csapatra osztatnak, a mennyi zsámoly van, vagy esetleg minden csapat két zsámolyt használ. A szerző sorakozás, indulás, ugrás és visszasorakozás azon rendben történik vezérlés szerint, minő a közönséges magas- és távol ugrásoknál. Ugró deszka szintén használandó a zsámoly előtt, azon túl pedig a leugráshoz puha talaj szükséges. A gyakorlatok fokozatosan nehezbíttessenek az által, hogy a zsámoly az ugró deszkától távolabbra is helyeztessék, de az 1—3. osztályuaknál

1 méternél, a 4—6. oszt. 2 méternél távolabbra ne. Kezdetben mindenki számára egy lépés távolra legyen a zsámoly a deszkától.

A zsámolyra *fellépés* bal (*j*) lábbal a deszkáról, fent szögállás, ugrás páros lábra az alapugrás szerint.

Helyből *felugrás* páros lábra, túl leugrás (3—6. oszt.)

Szaladással *fellépés* a deszkára bal (*j*) lábbal, a zsámolyra jobb (*b*) lábbal, és fent apró, gyors tipegés után állva maradni, páros lábra leugrás.

Járással *fellépkedni* és *felülről lépő állástól* leugrás páros lábra, deszkára bal, zsámolyra jobb, utána tovább lép rá a bal és ezzel elugrás.

Szaladással deszkára bal, zsámolyra jobb láb lép és ezzel leugrás a földre páros lábra.

Szaladással deszkáról bal (*j*) lábbal *felugrás* a zsámolyra páros lábra, és ott állva maradni.

Szaladással bal lábbal *elugrás* a deszkáról, *felugrás* a zsámolyra a jobb lábra és ezen *lebegő állásban* megmaradni (4—6. oszt.)

Deszkára bal, zsámolyra ugyancsak a bal lábbal *ugrani fel* és *leugrás* páros lábra (4—6. oszt.)

Futam közben egyszer megfordulni, mielőtt a deszkáig érne, gyorsan tovább futni, a deszkáról egy lábbal *felugrás* a zsámolyra páros lábra állásb.

Futammal deszkára páros lábbal *telugrás*, onnét a zsámolyra és onnét le. (4—6. oszt.)

Deszkáról egy lábbal *elugrás* és a zsámolyt átugorni, túl páros lábra le.

«Rohamugrás», bal láb a deszkára, jobb a zsámolyra *dobbant* és *leugrás* a bal lábra, gyors tovább szaladással (3—6. oszt.)

Zsámolyról helyből *leugrás magasra* vagy távolra *zsinóron* vagy *pálcán* át, mérsékeltén és csak is *arczeval előre*, *fordulatok* nélkül.

Futammal magasra és távolra *ugrás*, előbb a deszkára egy lábbal, azután a zsámolyra a másik lábbal és onnan *elugrás*, *fordulatok* nélkül mérsékelve és a *leugrás* mindég páros lábra. (Ezen és az előbbeni csak az 5—6. osztályban).

Zsámolyról $\frac{1}{4}$ fordulattal (4—6. oszt. $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$) *leugrás*, bal (*j*) lábbal *elugrásnál* balra (*j*) fordulni *repülés* közben.

Két zsámoly egymás után állítva csak az 5—6. osztályokban a kalmazható nagy vigyázat mellett. A deszka és a két zsámoly egyenes vonalban rendszeren 1 méter közökkel állíttassék fel, félkörben és cik-cakban még közelebb egymáshoz. Csakis futóugrások gyakorlandók itt. Egyik zsámolynak a másikra helyezése meg nem engedhető.

A «Budapesti korcsolya-egylet» évi jelentése.

Tisztelt közgyűlés! Az elmúlt 1884/1885-ik egyleti évben a korcsolyázási évad rövidsége miatt — az egylet beléletében nem fordult elő oly esemény, melynek jelentőségét különösen kiemelni szükséges volna. Egyletünk vagyonának és jövedelmeinek okszerű elhelyezése és kezelése képezte gondoskodásunk főtárgyát, melynek eredményét a bemutatott pénztári kimutatás és vagyoni mérleg illusztrálja.

Ezeknek egybevetéséből kitűnik, hogy a múlt évi összes bevételek 13674 frt 80 krra, az összes kiadások, beleértve a részjegyek törlesztési alapjába elhelyezett 2000 frtot és a múlt évben kisorolt részjegyekért kifizetett 650 frtot is 12417 frt 95 krra rúgnak és így a megtakarítás az 1883/84. évről megmaradt 5395 frt 25 krral együtt, — daczára az ezidei 2352 frtnyi leltári besz. résznek (új vas korlát és új padozat) 6652 frt 10 krt teszen.

A vagyoni mérlegből pedig kitűnik, hogy az egyleti csarnokon és a leltározott felszerelvényeken kívül, egyletünk készpénzben a kimutatott 6652 frt 10 kr bevételi többlet felett és a törlesztési alapba elhelyezett, összesen 14407 frt 19 krnyi értékekkel rendelkezik, melyekkel szemben csak mintegy 23000 frtnyi részvénytökövel tartozik, mely tartozás azonban nem tekinthető oly adósságnak, mely az egylet törzsvagyonát érinthetné, mert a racionális alapokra fektetett törlesztési táblázataink szerint, az eddigi tapasztalatokhoz képest, az évenként kisorsolandó részjegyek értéke a folyó jövedelmekből könnyen kifizethető.

Méltóztatik a tisztelt közgyűlésnek ebből látni, hogy a mi egyletünk financiaiát illeti, azok a legvérmesebb igényeket is kielégíthetik és a legkisebb aggályunk sincs a tekintetben, hogy ezek a jövőben is, ne az előző évekhez hasonló fokozatos emelkedést mutassanak fel.

De aggályaink támadtak az irányban, hogy a már éveken át tapasztalt enyhe időjárás nem fog-e éghajlatunkon állandósulni; vagy legalább is nem fog-e többször ismétlődni azon jelenség,

melyet az utolsó évtizedben láttunk, hogy egy erősebb tél után két három télen át nagyobb és tartós fagyok nem állanak be: hogy a jégpályáokul szolgáló városligeti tó sem fagy be elegendően, és hogy ily esetben nagy költséggel és a tisztelt tagok nagy áldozatkészségével épült csarnokunknak sem vehetjük hasznát és megtörténik az, mi az elmúlt utolsó években oly sokszor szolgáltatott jogos panasza okot, hogy t. i. az egész télen át alig volt 8—10 nap olyan, a melyen az egyleti jégpályán korcsolyázni lehetett volna.

Boláttuk, hogy ezen bajnak csak akként lehet elejét venni, ha a jégréteg vastagságának szabályozására befolyhatunk, mi azonban csak az által érhető el, ha a jégpályául szolgáló víz mélységét mi határozhatjuk meg; ha az nem lesz többé oly factor, melylyel számolnunk nem lehet.

Választmányi üléseink majdnem mindegyikén foglalkoztunk azon kérdéssel, hogy vajjon miként lehetne e bajon segíteni, és miként volna lehetséges a városligeti tó vizoszlopának mélységét a korcsolyázási évad alatt kisebbiteni és céljainknak megfelelőbbé tenni; hogy vajjon a lecsapolás vagy a feltöltés volna-e célravezetőbb; hogy egyáltalán elérhető-e ezáltal a megfelelő eredmény stb.; mely kérdések megvitatására f. év február hó 20-án az egyleti tagok közül számos szakértő mérnök urat és a fővárosi mérnöki hivatal fő tisztviselőit értekezletre hívtuk össze. — Ezen értekezleten azonban kitűnt, hogy a viznek lecsapolása a főváros részéről egészségi szempontokból nem engedtetnék meg, de hogy a tó fenekének földminősége sem olyan, a melyen a vizet kényünk kedvünk szerint szabályozhatnánk.

A mi pedig a tó feltöltését illeti, az oly nagy költségbe kerülne, hogy azt a választmány saját felelősségére megtenni még akkor sem merné, ha az elérhető eredmény a célnak meg is felelné.

Mint hogy azonban a szakértő mérnök urak, hosszabb előtanulmányok nélkül nem tudták meghatározni, hogy a feltöltés által egyáltalán elérhető-e a szemünk előtt lebegő cél, — egyelőre felkértük Heuffel Adolf fővárosi osztálymérnök urat, ki arra készségesen vállalkozott, — hogy a tóban méreteket eszközölni és költségvetést fog készíteni arról, hogy mibe kerülhet a tónak az egyleti célokra átengedett részének feltöltése és körfallal való elzárása.

Ezen költségvetéstől fog függni, hogy a jelenlegi jégpályán változtatás eszközölhető-e; vagy hogy továbbra is az időjárás szeszélyeitől függjön-e oly annyira megkedvelt sportunk művelése.

Mi azt hisszük, hogy sportunk jelenleg kifejtett állapotában és midőn arról kell gondoskodnunk, hogy egyletünk a főváros folytonos emelkedésével, nagyobbodásával és fokozódott igényeivel lépést haladjon, — nem mulaszthatunk el semmit, a mi sportunkat is előre viszi — annak pedig fő kelléke az, hogy jó pályán mennél többször korcsolyázhassunk és azért kijelentjük, hogy már azon eszmével is foglalkozunk, hogy az esetre, ha a városligeti tót céljainknak többé nem találnók megfelelőnek — alkalmas helyet fogunk keresni.

Van e részben már határozott tervünk is, a melylyel ha fel találna merülni annak szüksége, hogy a régi helyről távozzunk, — a t. közgyűlés elé fogunk lépni, valaminthogy a tisztelt közgyűlés felhatalmazását fogjuk kéni arra nézve is, hogy esetleg a tó feltöltése és a körfal építésével járó kiadásokat megtehessük. Ezen kérdések mikénti eldöntésétől fog függni egyleti csarnokunk tervezett kibővítése is, a melyre nézve az építési engedélyt a fővárostól már megnyertük, de a mely építkezéseket az országos kiállítás miatt e nyáron megtenni nem lehet.

Áttérünk ezek után a szokásos jelentésére annak, hogy az alapszabályok 23. §-ához képest a választmány kebelében mily változások történtek.

Jelentjük, hogy a múlt évi közgyűlés által megválasztottak elnöknek Busbach Péter úr; a kilépett hét tag helyébe rendes választmányi tagokul: Dr. Nagy Jenő, Horváth Jenő, D. Vámosy Károly, Püspöky Emil, Krajcsovits Lajos, Thaisz Elek és Dr. Kresz Géza. — Az ezen urakkal kiegészített választmány pedig az egylet tisztviselőitől megválasztotta: Igazgatónak Jezovits Korvél; helyettes igazgatónak Püspöky Emilt; szertárnoknak Krajcsovits Lajost; pénztárnoknak Benke Gyulát; ellenőrnek Németh Titust és titkárnak dr. Nagy Jenőt.

Kilép a választmányból ezuttal a következő hét tag: Benke Gyula, Hoffmann Sándor, Németh Titus, Quentzer Henrik, Rohonczy Gedeon, Dr. Röck Géza és Dr. Vayda Adolf, kik azonban az alapszabályok értelmében újból megválaszthatók.

Jelentjük továbbá, hogy a folyó év október 14-én tartott választmányi ülésen az alapszabályokhoz csatolt függelék értelmében Görgey István kir. közjegyző jelenlétében megejtett a részjegy sorsolás, mely alkalommal a következő 24 darab részjegy lett kisorsolva u. m. a 2, 32, 135, 162, 171, 245, 299, 310, 346, 368, 406, 488, 532, 551, 557, 639, 662, 704, 719, 731, 732, 734, 736 és 792. számú részjegyek. *A budapesti korcsolyázó-egylet választmányja.*

KÜLÖNFÉLÉK.

Szerkesztőségi irodánk november elsejétől kezdve belváros, (IV. ker.) Lipót-utca 50-ik szám földszint lesz. Kérjük t. munkatársainkat küldeményeiket ide czimezni.

(Hivatalos.)

A magyar-óvári torna- s vivó-egylet tisztujtása e hó 15-én megejtetvén, a tisztikar következőleg alakult meg, ugyanis: 1. elnök tekintetes Csetko István akad. tanár, 2. alelnök Boltizár Károly, 3. titkár Vágó Antal, 4. szertárnok Hajdu István, 5. pénztárnok Solyomossy Lajos. Bizottsági tagok: Merényi K., Zalka Z., Vértessy I., Zathureczky, Czochek B., Kauser D. Gaál I., Valla G. Puy L., Perlóczy P., Dr. Gyömrőy, Mihalitz; póttagok: Grimm Gy., Vappl L., Palás B., Vojnics S., Br. Kemény P. — Magyar-Óvár, 1885. okt. 29.

Vágó Antal,
egyleti titkár.

(Nem hivatalos.)

A «Budapesti korcsolyázó-egylet» közgyűlése mult hó 30-án középszámú tagok részvétele mellett folyt le. Elnök Büsbach Péter a gyűlést, mely már 16-ik évi, megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére Nibl Miklóst, Vaskó Endrét és Szilágy Albertet kéri fel, míg a szavazatszedő bizottságba dr. Gschwindt György elnöklete alatt Meixner Emil és Jakab János küldettek ki. — A lapunk más helyén közölt évi jelentést dr. Nagy Jenő titkár felolvasván, az elnök az itt felemlített új korcsolyázási helyről megjegyzi, hogy a választmány széjjel nézett alkalmas telek után, mely esetleg berendeztethessék provizorisan, vagy véglegesen, ha a városligeti tó lecsapolásába a tanács nem egyezne bele. Hanem, mint az elnök megjegyzi, a főváros hatóságánál az egylet mindenkor a legnagyobb előzékenységet tapasztalja és már előre is kijelentheti, hogy a tó lecsapolása sem fog ellenzésre találni. — Heifel helyettes főmérnök az egyleti építkezésekről egy igen kimerítő tervezetet nyújtott be az elnökségnek, mely ezután fog a választmány által tárgyalatni. — Felemlíti az elnök az egyletnek folytonos gyarapodását, mely magának a sportnak felvirágzását jelenti. A sport gyakorlati oldalának virágzása mellett az elméleti és irodalmi haladásnak is nyoma van, mint az elnök lelkesebb szavakban kifejezé, melyet különösen az egylet hivatalos közlönye a «Herkules» munkálkodásának tulajdoníthatunk. E jól szerkesztett lap a legszakértőbb cikkekben terjeszti sportunkat. Különösen felemlítendő tagtársunknak Porzsolt Jenőnek közelebb megjelent «Korcsolyázás kézikönyve», mely valóban lendületet fog adni korcsolyázásunknak. Meleg szavakban felhívja ezután az elnök a tagokat mindkét válalatnak, mely Abafi (Aignernek) áldozatkész kiadása alatt jelenik meg, lelkes támogatására. E pártolással magát a sportot segítjük elő. Az egylet gondoskodni fog a «Herkules»-nek és a korcsolyázás könyveinek segélyezéséről. Az elnök indítványára köszönet szavaztatik Heifel főmérnök úr önzetlen munkásságáért, valamint a számvizsgáló bizottság munkálataért. Ezután Steinacker Ödön szólalt fel az irányban, hogy az igazgatóság gondoskodjék még ezidén a ligeti pálya mellett még egy másik korcsolyázó helyiség berendezéséről is, mely esetleg a város más részében volna keresendő, hol ha nem is minden egyleti tag, de a ligettől távol lakók és kezdő korcsolyázók felhalhassák a jeget. Büsbach az indítványozó szavaira megjegyzi, hogy a választmány hely után nézett és talált is, és csak a kiállítás miatt maradt tervben a szándék. Az évi jelentéshez nem szólván senki sem, a felmentés a választmánynak megadatik. Az elnökség és igazgatóságnak jegyzőkönyvileg köszönet szavaztatván, elnök a gyűlést bezárja.

Kinsky ismét bajnok. A «M. A. C.» bajnoki ugró-versenye, úgyszólván titokban alig pár ember jelenlétében tartatott meg a mult hó 26-án d. u. 3 órakor az orzi kerti régi versenypályán. Székely Ádám bajnokjelölttel szemben Kinsky gróf és Bogdán Ferencz álltak ki. Az ugrások a következők voltak: Bogdán első ugrása a kalmával a deszkára lépett s tovább futott, de nem ugrott, mindennek dacára ezt ugrásnak számították. Hiába hivatkozott Bogdán arra, hogy előtte a propozíciók nem olvastattak fel, s hogy ez nincs is a propozíciókban a bíróság kimondta, hogy ugrásnak veszi a deszkára lépést és az előtérbe futást. A dolog így minden esetre igazságtalan, mert tényleg a bajnoki részletes propozíciókban (1. a «Herkules» I. 2. sz.) erről szó sincs és usus sem volt erre nézve, sőt határozottan tudunk esetet (Vermes L.) épen a bajnoki ugrásnál, hogy a tér átfutása nem számított ugrásnak. — Bogdán második ugrása 5 m. 80 cm. volt. Harmadik ugráskor (5.92) visszaesett és ugrása nem számított. — Kinsky ugrásai a következők voltak. Első ugrás: 5 m. 72 cm. Második ugrásánál először 5 m. 80 cm. mérték és azután 5 m.

90 cm. állapították meg. Ez ugrása alkalmával Kinsky visszaesett, (ha nem is esett el) és a hátrahagyott térbe lépett vissza. Daczára ennek a bíróság ez ugrást jónak vette. Harmadik ugrása Kinskynek 5 m. 73 cm. volt. Székely ugrásai a következők voltak: 5 m. 71 cm. — 5 m. 73 cm. — 5 m. 73 cm. — Tehát a bajnokság mindenféle kalkuláció szerint Bogdánt illette volna meg, mert tiszta ugrása (5 m. 80 cm.) és hátraeséses ugrása is (5 m. 92 cm.) a legnagyobb volt. Hanem a bíróság valóban mosolyra derítő indokollással a bajnokságot Kinskynek ítélte. A bíróság ítélete helyben fogalmaztatott is, nehogy félremagyarázassék. A két ok, melynél fogva a Kinskynek Székely által kifogásolt ugrása jónak találtatott, a következő: A verseny propozíciók szerint csak az az ugrás nem számít, melynél a versenyző visszaesik, már pedig Kinsky csak hátralépett, tehát ugrása jó; továbbá az eddigi bajnoki versenyeknél előfordult hasonló eseteknél is számított a hátralépéssel való ugrás. — Mind e dolog azonban egészen másképen van, t. i. a visszalépés az átugrott térbe mindenkor az általános és jellemző névvel visszaeséssel fejeztetik ki és annak is tekintetik. Vagy csak nem kell magyar embereknek magyarázni, hogy nem minden visszaesés le és elesés is, és hogy a propozíciók nyakatekerése és a sport blamirozása nélkül nem lehet itt a visszalépést másnak venni, mint visszaesésnek, visszabukásnak. — Hanem meg van ez ítélet erősítve még az eddigi szokással is. De biz itt is nevetségesen tévedtek a bírók, mert épen az ellenkezőt erősíti magának Kinskynek multkori versenye. Ugyanis Kinsky hasonló módon első versenyénél is hátra lépett legnagyobb ugrásánál, de az akkori bíróság így ítél: miután Kinsky 19 láb 8 hüvelykes ugrásánál *bal lábával hátra lépett*, hivatalosan csak a 18 láb 9¹/₂ hüvelykes ugrása számítottatott. Ez meg van írva a club akkori jegyzőkönyvében is. — Azt lapunk figyelmes olvasóinak talán felesleges is mondani, hogy mind a német és mind az angol athleta szabályok felfogásunk szerint ítélnék. Az igaz, hogy a praktikus angol szabálya nagyon körül írja a helyzeteket, hogy félreértés sehogyse lehessen. Ez esetben kimondja, hogy az ugró testének egyetlen része (*any portion of a leaper's body*) sem szabad, hogy érje a hátrahagyott tért. — Magáról az ugrásokról szólva, kitüntető dicsérettel főleg Bogdánt kell felemlíteni, kinek hatalmas ereje van, de kevés gyakorlata. Minden valószínűség szerint Bogdán meg fogja ugorni idővel a 19—20 bécsi lábat is. Még eddig nincs biztos elugrása. Kinsky ez alkalommal minden training nélkül versenyzett, bár ugrásai mindig biztosan nagyobbak a 18 lábnaál. Székelynek igen jó trainingje volt, de ugrása alacsony, nem előnyös ívben repül. — Kinskynek a jövő versenyben mind Székely, mind Rogdán erős ellenfelei lesznek:

A kolozsvári atletikai club igazgató választmányi gyűlésén részt vettek: Amberboy József, Baintner Hugó, dr. Csép József, Illing Sándor, Kőváry Mihály elnök, Malonyay Dezső, Rózsahegyi Aladár dr. és Kuszko István jegyző. A lefolyt évre kiküldött versenybizottság tette meg először is jelentését, egyúttal a következő egyesületi év végeig tartandó versenyekre is javaslatot mutatván be, mely elfogadtatott. A választmány elismerését fejezte ki a bizottságnak, felkérvén, hogy működését a tolyó évben is folytassa. A gyakorlatok beosztására s azok rendszeres folyamára szabályzatot mutatott be a titkár. Elfogadtatott, s a tagokkal közöltetni fog. Olvastatott a szamosújvári versenybíróági elnöknek átíratva, melylyel a club verseny-alapja javára 20 firt lett beküldve. A választmány egyhangúlag köszönetet szavazott a szamos-újváriak emez adományáért, valamint Szamos-újvár városának a barátságos vendégfogadtatásáért, melyben a kiránduló athletákat részesítette. Jankovich Pál székely-keresztúri orvosnak jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott a szamos-újvári versenyen a versenyzők érdekében tanúsított szíves fáradozásaiért. — Ezután a clubba a következő urak vétettek fel: a) Rendes tagokul: Bartsch János, Böhm Mihály, Csegezy Lajos, Damokos Andor, Dunky Ferencz, Hankovits Ferencz, Koncsak Viktor, Poszler József, Rezhner Károly, Szabó Ödön. — b) Pártoló tagokul: Bartha Lajos, Cservényi Lukács és Jankovich Pál dr. Üdvözljük a testedző sport nemes laráit!

TARTALOM.

Budapesttől—Kolozsvárig (Follinus Árpád). — Alacsony támfán lebegő gyakorlatok. — Velocipéd verseny-szabályok. — A testedzés a boldogság alapja (Bóra Ferencz). — Szertornázás az elemi népiskolákban (képpel). — A «Budapesti korcsolyázó-egylet» évi jelentése (A budapesti korcsolyázó-egylet választmánnya). — Különfélék — Tárca: Heraklidák (Suniloff). — A vívás és párbajozás (Kuszko István).

Előfizetési felhívás

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY,

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi korcsolyázó-egylet», a «Balaton-egylet», a «Beregszászi korcsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-egylet», a «Budapesti korcsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Budapesti vasparipa-egylet előre», a «Debreczeni korcsolyázó-egylet», a «Debreczeni torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület», a «Kassai korcsolyázó-egylet», a «Kolozsvári atletikai club», a «Kolozsvári korcsolyázó-egylet», a «Körmendi atletikai club», a «Kunszentmártoni csónakázó-korcsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Marosvásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai korcsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi korcsolyázó-egylet», a «Nagy-kánizsai torna-egylet», a «Nagy-kállói korcsolyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyeyi korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjányi vasparipa szövetség», a «Selmecei akadémiai athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése
Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel. Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyekből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorlatot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a külföldön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cikkeket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá s a testgyakorlatok terén kinttűnt férfiak arczképeit közli. Koronként a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és

tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakorlatok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, megkedveltetni és terjeszteni. E munkásságában a szerkesztőséget az ország legjelesebb sportmanjei s legkötünőbb tornászai támogatják.

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársainak fényes névsora, eddig megjelent számai, ak rendkívül gazdag és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangu meleg elismerése, az ország legelső egyleteinek körüle csoportosulása s a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellentiájának ajánlása teljesen fölöslegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyvkereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HIRDETÉSEK.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,

(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeis Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új házagpótló vállalat indult meg még a mult év végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönnnyel párhuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyázás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészet képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a «Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három, jobbára elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neve, a melyre a «Herkules-Könyv-

tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdetünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalattól, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvárúsnál:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport album, illusztrálva. Irták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpellierből Budapestig velocipéden. A szerző arczképével. Irta Igali Svetozár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Égész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VI. Iipóci-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TÖRNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TÖRNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TÖRNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TÖRNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TÖRNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TÖRNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TÖRNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEVEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET», A «SZEVEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEVEDI TÖRNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister 8 nagyméltósága 41,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Szerkesztőségünk a mult héten a következő hivatalos iratot vette:

A «Herkules» testgyakorlati közlöny tekintetes szerkesztőségének
Budapesten.

A «Fővárosi vívó-club» folyó évi október hó 11-én tartott alakuló közgyűlésén a «Herkules» testgyakorlati közlönnyet egyleti hivatalos lapjává választotta, a miről van szerencsénk ezennel értesíteni.

Hazafiúi üdvözléttel

Barcs Henrik,
titkár.

Bródy Imre,
h. elnök.

A kiállítás után.

A dicső, szép napoknak vége van s éljük a rendes mindennapi életet. Ideje tehát, hogy mi is számot vessünk a kiállítás eredményével, melyet sikerült a sportoknak a fél év alatt elérnie.

E fél év munkáját nem a közönséges évek mértékével kell mérnünk, s még így is határozottan kielégítő s némileg lelkesítő eredményeket konstatálhatunk.

Mindenek előtt azonban azt a sajnálatos tényt kell hangoztatnunk, hogy a kiállítási testgyakorlatok csarnoka berendezését illetőleg, előzetesen igen csekély mozgalom fejtetett ki, úgy hogy még a szakkörök is csak igen későn értesültek arról is, hogy külön testgyakorlati csarnok lesz.

Nem tudom, ha figyelmemet kerülte-e ki, de még e lapokból is csak a megnyitás után értesültem e

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Kerékpározás sárban.

A tenger hullámai által viharnak idején sötét éjszakában dobáltatni, — elhiszem — nem tréfa dolog; nem próbáltam, hanem azért aláírom, hanem az'án azt is szíveskedjék elhinni nekem, hogy útlan utakon, éjjel, tisztességes sárban velocipédezni szintén nem kismiska.

Egy ilyen, a maga nemében nem minden napi kirándulásomat akarom t. szerkesztő úr szíves engedelmevel e becses lapban leírni, mely kirándulás már csak azért is érdekes, mert végczélja egy olyan pont volt, a hol velocipédet talán még pingálva sem láttak.

Diós-Jenő község barátságos körjegyzőjének szíves meghívása folytán, ez év tavaszán ráadtam a fejemet arra a merész vállalatra, hogy Budapestről kerékpáron teszem meg az utat a jenői hegyek aljában elterülő Diós Jenő községbe, melynek vadakban bővelkedő rengeteg erdeihez hazai történelmünknek egy igen regényes momentuma fűződik, abból az időből, midőn a detronizált Salamon rendezte azt a híres vadászatot a jenői hegyekben, mely csaknem királygyilkossággal végződött.

Persze, én azt hittem, hogy mivel a fővárosban nem csepeg az eres s mert a téli kabátot megtűrheti az ember, hát olyan

fagyos, kopogós az út mindenütt, hogy majd csak úgy repülök rajta fűrge géppel célom felé.

E reményben indultam el február 28-án, délután 2 órakor a fővárosból Vác felé. Duna-Keszig csak ment valahogy; legalább az országút melletti gyalog ösvényen nagy megerőltetés nélkül, mérsékelt gyorsasággal haladhattam, de már Duna-Keszen túl a talaj puhasága s a félig fagyott göröngyök meglehető próbára tették kitarásomat.

Azonban Váczig csak eljutottam s az utat 3 órán belül tettem meg. Váczon túl remek országút nyult végig előttem, de alig haladtam jó kedélyben pár kilométer távolságra, midőn a Naszál hegy kiágazása emelkedett előttem, melynek tetejére szeszélyes kanyargásban halad föl a meredek út. A kétkerekű talyigák hosszú sorát láttam lassú menetben meglehető magasságban fejem felett kigyó-vonalban felvonulni, s már-már hajlandónak éreztem magam gyalog kapaszkodni föl a meredeken, midőn észrevettem, a sok bámuló pórt, kik vizsga szemekkel kísérték minden mozdulatomban. Jobban félve a kinevetéstől, mint a kimerüléstől, erős elhatározással s telhető erő kifejtéssel megkezdtem a felvonulást, a mi sikerült is valahogyan, bár paripám egy-egy kanyarulatnál megállt, pedig nem kiméltem ám a sarkantyút.

Végre fenn voltam a hegy gerincén s élveztem a gyönyörű kilátást; kéjjel szívtam be az üde hegyi levegőt, de midőn utamat folytatni akartam, visszahökkenem, mert az út egyszerre oly meredeken vezetett alá, hogy gépemen nem véltem lehetőnek e lejtőn ha'adni.

tényről.* — Így hát nem találtam meglepőnek, hogy oly szegényes volt kis csarnokunk.

Most már annak a mérlegelése, hogy mily befo-lyással lesz a sportra maguknak a kiállított sport-eszközöknek gyűjteménye, kissé nehéz dolog. Egy-részt, mert korai is volna az ítélet, másrészt mert nem is lesz e hatás érezhető. — Hisz maga épen a kiállítás győzött meg a legvilágosabban, hogy nekünk semmiféle speciális sport-iparunk nincs még, (ha nem a kártyagyártás) és így a kiállított tárgyak ily irány-ban fejlesztő hatással alig is lesznek, meggondolva, hogy az ipart a szükség teremti, mely még nálunk épen nem égető.

A sport-tárgyak kiállításának azonban meg lesz azon nagy szellemi haszna, mely a sport terjesztése népszerűsítésében fog nyilvánulni.

Az egyes sportnemek népszerűsítésére és terjesztésére azonban hatásosabb tényezők kellenek, mint a sport-eszközök kiállítása.

A kiállítás alatt egymást érték a különféle kongresszusok, melyeken az ország minden vidékének szaktérfia összegyűlt. Volt a sport-téren is hatalmas gyülekezet az országos torna-ünnepély alkalmával, mely megteremté a már régen tervezett tornaszövet-séget. — Az országos kiállításnak legmaradandóbb és legáldásosabb eredménye a sporttéren minden-esetre ez a szövetkezet lesz, mely hivatva van a vidéki tornázást arra a színvonalra emelni, hol már a fővárosi van. A kiállítás területén rendezett torna-ünnepély ugyanis arról győzött meg mindenkit, hogy a fővárosi tornászok mind számban, mind erőben győzelmesen kiállják a versenyt a vidék összes egy-leteivel.

A torna-ünnepély és velocipéd-verseny mellett, az úgynevezett ember-sportban épen nincs egy kiváló sport-esemény sem. Hisz a csónak-, úszó- és ugró-versenyek ép ez évben csak egy pontból állottak. Általában a nyári és őszi sportélet a leglankadtabb volt a fővárosban.

A mi kiállítási ténykedésünkről nem mondhatjuk,

* Valóban a t. cikkiró figyelmét kikerülte e tény felemlítése, bár mi is későn értesülve, csak későn vehettünk a testgyakorlatok csarnokáról tudomást. Szerk.

hogy hű képe sportéletünknek, mert nagyon fájdalmas volna, ha csak ilyen eseményeket tudna felmu-tatni. — Mind a kiállítás, mind az ez alkalmi ver-senyek és ünnepélyek csak arról gvőznek meg, hogy nincs, vagy nem volt az intéző sportkörökben annyi akarat és életrevalóság, hogy a kiállításra némi ha-talmasabb sportmozgalmat hoztak volna létre, vagy legalább olyant, mely a tényleges állapotnak meg-felelt volna.

A mi kiállításunk fontossága, mint már sokan mond-ták, főleg abban volt, hogy mi magunk meggyőződ-tünk képességeinkről, mert a külföld érdeklődését épen nem vehetjük nagynak. — Hanem e tekintetből is a sportkiállítás csak azon sok teendőre figyelmez-tet, mely reánk vár még. KERTÉSZ ISTVAN.

Bicycle a hadseregben.

A mint ezt már egy alkalommal említém, a cs. kir. katonai torna és vívó-tanfolyam hallgatói a tornázás és víváson kívül a sport majd minden nemét okszerűen gyakorolják; különösen az 1884/5-iki évfolyamban a bicycle-sport nagy mérvben űzetett.

Ő felsége, legfelsőbb hadurunk, junius hóban megszemlélte a tanfolyamot s ezen alkalommal a bicyclizés annyira megnyerte tetszését, hogy legfelsőbb meglegedését nyilvánítani kegyeskedett.

Ezen alkalomnak köszönhető, hogy a szeptember hóban Tulln és St.-Pölten között tartott hadtestgyakorlatoknál hadseregünkben a bicycle először lett kísérletképen alkalmazva.

E lapokból is ismeretes, hogy 4 tiszt és 4 altiszt az illető had-test parancsnokságokhoz lett beosztva, ott küldöncz-szolgálatot vég-zendő; egy tiszt és egy altiszt szakaszt képezve mindig együtt tették meg az utat s úgy a nappali, mint az éjjeli gyors és pon-tos szolgálat, mely táviratok és szolgálati parancsok átvitele, il-letve áthozatalában állott, a hadtest parancsnokság teljes meg-elégedését érdemelte ki s a cs. kir. hadügyminiszteriumnak ily értelemben is referáltatott, s ez ennek következtében a vívó- és torna-tanfolyam parancsnokságához a következő rendeletet intézte: Cs. kir. hadügyminiszterium. 5-ik oszt. 4865. sz. A cs. kir. 2-ik hadtest parancsnoksága által benyújtott s az alkalmazásban volt bicyclista osztály tevékenységét illető jelentéstételből, a cs. kir. hadügyminiszterium azt vette tudomásul, hogy ezen osztály a tőle várt követelményeknek nagyon jól felelt meg, és hogy úgy a

Lesétáltam tehát, hogy a Szendehely után emelkedő meredeken ismét megpróbáljam erőmet. Még két ily meredeken kelle fölha-ladnom, s bizony újra meg újra meg kelle szilárditanom elhatá-rozásomat, hogy utamat a gépen tovább folytassam.

Sötét este lett, mire a lókosi csárdához értem, honnét az or-szágútról közönséges határútra kelle letérnem, hogy Diés-Jenőre eljuthassak. És most következtek a kínos vergődés órái.

Mielőtt a határútra letértem volna, egy arra haladó embert szólítottam meg:

— Jó-e az út Jenő felé atyafi?

— Jó, jó nagyságos zifiúr, sag kicsikat saros.

No, — gondolám — hiszen ha csak kicsit saros, azzal még megbirkózom valahogy.

Hanem azt szeretném tudni, hogy milyen lehet ez az út, mikor *nagyon* saros.

Mert alig haladtam fél kilométert, midőn egyszerre megrked-tem a latyakban, a hegyekről leszivárgó hóvíz egész tengert ké-pezett, hasztalan reméltem, hogy kevés erőlködés után szilárdabb talajra jutok, ellenkezőleg, az út mindig rosszabbá lön.

Végre meg kelle állanom, a sár leszállított gépemről, s nem maradt más hátra, mint tolni a paripámat, míg magam az egyik kátyúból a másikba bukdácsoltam. Gépem a sár miatt folyvást meg-megakadt, az úton levő galyak folyvást belekapaszkodtak a kis kerékbe s recsegeve, ropogva törtek szét, mi a sötét, néma éjben kísérteties zörejt idézett elő.

Egyszer csak elveszett a lábam alól a föld — — akarom mondani: az út s a puha ragadós, süppedékes talaj észrevétette

velem, hogy a szántóföldeken bukdácsolok. Tehát eltévedtem. Sötét éjben, teljesen ismeretlen vidéken igen kellemetlen állapot lehet az, nemde t. olvasó? . . . Nem tehettem mást, meggyúj-tottam gépem lámpáját, előkerestem térképemet s a földre le-guggolva hozzá kezdtem a terep tanulmányozásához. Katona-tér-képem fasorral szegélyezett utat mutatott, mely Jenőre vezet. Tehát ezt a fasort kelle megkeresnem. Neki vágtam keresztül-kasul a szántóföldeken, minden pillanatban csaknem orra bukva. A gépet persze tolnom kellett, mi nem kis erőfeszítést igényelt s bizony nem csoda, hogy a veritek gyöngyözött homlokomon s a csipős szél daczára sem fáztam.

Midőn már kezdtem nagyon is meguoni a dicsőséget, s azon gondolkoztam, hogy nem lenne e okosabb dolog végig heverni a szántóföld göröngyein, egyszerre gyenge fénysugár hatott át a ködös sötétségen.

— Ah! az gyertyafény! ott a falu! — kiálték fel s Columbus nem üdvözölte nagyobb örömmel Amerika partjait, mint éu a czi-ivilizáció azon pontját, honnét a gyertyafény felém hatolt.

Újult erővel, hatalmasan bukdácsolva folytattam utamat s kész lettem volna a csökönyös paripát a hátamra venni, hogy előbb célt érjek.

Végre hosszú, fehér épülethez jutottam, de mily keserű volt a csalódás, midőn észre vettem, hogy ez bizony nem falu, hanem magánosan álló major.

De nem sok időm maradt az elmélkedésre. Az épület kerítésén borjú nagyságú kuvaszok ugráltak át s éktelenül ugatva elkezdték minden oldalról attackirozni.

tisztek, mint a legénység is nagymérvbeni kitartás és cselekvő képesség által kiválóan kitűntek. A cs. kir. hadügyminiszterium ennél fogva indítatva érzi magát, Schadek Oszkár, cs. kir. 37-ik gyalogezerbeli kapitánynak, az ezen osztály felállítására és begyakorlása körül bemutatott hasznos és hathatós tevékenységeért megelégedését nyilvánítani.

A hadügyminiszterium azon várakozásának ad kifejezést, hogy ezen sportnak — tekintetve a gyakorlati hasznot — továbbra is folytonos tevékenység fog szentelteni.

A parancsnokság utaltatik a hadügyminiszteriumnak egy jegyzéket beküldeni, melybe mind azon tisztek felveendőik, kik a torna- és vívó-tanfolyamot végezve a bicylizésben különösen gyakorlottak, és a kik azon kívül, képességük és katonai képzettségük szerint, a küldőnek (ordonnanz) tiszti szolgálatra képességet mutattak. Hogy a miniszterium ezen tiszteket jövőben is nyilván tarthassa, az évenként beküldendő bizottsági jegyzőkönyv mellé még egy pótjegyzék csatolandó.

Bécs, 1885. október hó 22-én, a hadügyminiszter helyett: *Müller m. p. tábornok.*

A miniszterium eme rendeletéből kilátszik, hogy a bicycle osztályok felállításával komolyan foglalkoznak s már a legközelebbi jövő meg fogja mutatni, hogy a bicyclizés csak mint sport, vagy mint kötelező katonai gyakorlat fog-e a hadseregben művelteni.

Mily lendületet nyerne ez által a már közkedveltségű sport, arról talán később.

KOSZTOLÁNYI KÁROLY főhadnagy,
a bécsújhelyi akadémia tanára.

Velocipéd-versenyszabályok.

(A «Német velocipéd-szövetség» szabályai).

(Vége)

II. Bajnoki versenyek:

1. Lásd az ált. verseny-szabályok 1. §-ának 1., 2. és 3. pontjait. A nevezések a versenyek előtt 14 nappal bezárandók. Érvényben marad továbbá az 1. §. 5., 6., 8., 9., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29. és 30. pontja.

2. Minden bajnok-versenyhez a szövetség csak egy díjat ad.

3. A bajnok-verseny győztese jogosítva van a legközelebbi bajnok-verseny eldőltségén ezen címet: «velocipéd-bajnok» viselhetni.

4. A bajnok-verseny a szövetségi választmány erre alkalmas tagjai által vezetetik.

5. A bajnok-versenyek csakis a szövetség által rendezhetők, és ezen cím: «velocipéd-bajnok» is csak a szövetségi elnök által adományozható.

III. Lassu versenyek:

1. Lassan hajtásnál egymás mellett hajtának a résztvevők, a hely sors útján határozatván meg, a ki a legkisebb számot kapja, az jön a pálya legbelső részére, a nagyobb számok sorrendben kifelé.

2. Minden versenyzőnek szalagok által határolt, 1 méter széles verseny-pályája van; ki kell állania, ha a szalagot meg-rinti, ha leesik, vagy a mellette levőt ledönti.

3. A pályák között 1 méternyi térnek kell lennie.

4. Az elindulás úgy eszközöltetik, hogy egymás mellett lassan indulni kezdenek, mi alatt 2 versenybíró hátulról egy rudat tart, melynek az összes versenyzők hátát érintenie kell, az indulási jelnél mindkét versenybíró megáll.

5. Továbbá minden versenyzőnek maga mellett egy indítót kell tartania, a ki őt kíséri, esetleg megakadályozza, hogy baleset történjék, az egyik a másik pályájára ne essék és ennek hátrányt ne okozzon.

IV. Háromkerékű velocipédok:

1. Lásd az 1. §-nak 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29., 30. pontjait.

2. Azon versenyzők, kik utazási gépet használnak, előnyadásban részesülnek azok részéről, a kik verseny-gépet hajtának.

V. Művelocipédezés és a bajnok-versenynél való becslés:

1. Az előirt gyakorlatoknál 1.25 méteren aluli átmérőjű gépek kizárva.

2. A önválasztott gyakorlatoknál bármily átmérőjű gép használható.

3. Mindenkinek, a ki a műkerékpározás bajnokságáért versenyez, 5 előirt és egy bizonyos számú tetszés szerinti gyakorlatot kell végeznie. A szoros titokban tartandó előirt gyakorlatok a verseny napján a versenybírók által összeállítandók és rö. id idővel a verseny kezdete előtt a versenyzőkkel közlendők.

A tetszés szerinti gyakorlatokra a versenyzőknek 10 percnyi idő adatik, a mely idő alatt bármely sorrendben végezheti a műkerékpározásbani gyakorlatait. Az ezen idő lefolyása után végzett gyakorlatok a becslésnél nem vehetők figyelembe. A tetszés szerinti gyakorlatok végeztének ideje alatt, a még soron nem levő versenyzők oly helyre helyezendők, a honnan a gyakorlatokat nem láthatják.

4. Az előirt gyakorlatoknak általánosan érthető sport-nyelven, oly gyakorlatokból kell állaniok, melyek fokozatosan fejlődnek egymásból, és melyek az illető versenyző iskolázottságát kimutatni alkalmasak.

5. Minden versenyzőnek a műkerékpározás kezdetével az a célra kijelölt helyeket el kell foglalniok, és a meghatározott időben egynek sem szabad sem az előirt, sem a tetszés szerinti gyakorlatokat próbálni.

6. A gyakorlatok becslésénél a példás kivitel, az ügyes és szép tartás, a tetszés szerintiekre nézve még annak nehézsége, mindkét

Kinos helyzetemben egyéb mentő gondolat nem jutott eszembe, mint hogy belefűjtam a túlkömbbe.

Erre megszólított valaki ismeretlen nyelven, — csó je to? — hán! Annyit kivettem belőle, hogy emberi hang, — héj atyafi! kiálték, ha istent ismer, verje el rólam ezeket a kuvaszokat, aztán mondja meg, hogy messze van-e még a falu? — Sag bizom mesze, két óra meg egy kustyik.

— No akkor nem is látom ma azt a falút! . . .

Jó pénzért kaphatnék-e valamit enni?

A pénz emlegetése nagyon előzőkenyenyé tette emberemet, ki ez alatt szétzavarta a kutyákat, aztán udvariasan levezetett a szobába, mely konyha és ól is volt egyszersmind. Az egyik sarokban libák üdvözöltek gágogásukkal, a másik sarokban kotlóstyúk kotyogot, orrmaró bűz ütötte meg szaglőrzékemet, az asztalon pedig óriási cseréptál állott, melybe egy parasztasszony most töltött valami meg nem határozható színű sűrű folyadékot.

— Sag nagysagos zifuracskám, id van a vacsora!

Nem vártam sok kínálást, éhesen, fáradtan ültem a falóczára s kanalazni kezdtem a szörnyű tálnak szörnyű tartalmát.

A lében hatalmas fekete kenyér-darabok, főtt krumpli, hagymaszeletek, s a jó ég tudja még mi mindenféle terméke a majoros kertjének úszkáltak, de nekem nem jutott eszembe vegyelemezni a tál tartalmát s emberül hozzá láttam az ételhez, és alig ettem valaha jobb étvágygal.

Mikor végre vége volt az egy fogásból álló vacsorának, a derék majorosné felbontotta a szobában álló egyetlen ágyat s sans géne belefeküdt.

— Hát én hol alszom? — kérdem megszeppenve.

— Hát fiatal zifuracskám, a széles ágy vigiben.

De már ettől az eszkimói vendéglátástól elment a gusztusom s örömmel üdvözöltem a kis ablakon bevilágító holdfényt.

— Holdvilág van — mondám — már csak mégis bemegyek a faluba.

Ezzel letettem az asztalra egy forintot s a majoros és felesége roppant hálálkodása közt kimenekültem a szives marasztalás ölelő karjai közül.

A jó ember elvezetett az útra, megmutatta az irányt, s azzal sok szerencsekívánatok közt magamra hagyott.

Kellő rekognoszczirozás után úgy találtam, hogy az út járható, föl pattantottam tehát paripámra s a mennyire lehetett, nyargaltam a kijelölt irányban.

Alig haladtam fél óráig s szerencsésen elértem D.-Jenő községébe. De most mit tegyek? kitől kérdjem meg Sz. K. úr lakását, midőn kihaltanak látszik az egész falu?

Egyszerre csak tülök hang hallatszik tőlem nem messze.

— Ahá ez a bakter lesz! — gondolám s én is előrántva tülökmet, hatalmasan belefűjtam.

De mi történt?! Az előttem haladó ember hátra pillant s rémes kiáltás után a nyaka közé kapja lábait, s futni kezd, mint az eszeveszett.

Csak később jöttem rá, hogy gépemtől, annak égő lámpájától s a tülök hangjától ijedt meg a jámbor ember, bizonyosan ördögnek tartott.

— Hej atyafi! — álljon meg egy szóra! — kiálték utána.

féle gyakorlatnál még a használt gépek magassága is figyelembe veendő.

7. Minden gyakorlat pontszámra becsltetik fel és pedig oly módon, hogy minden versenyző minden gyakorlatnál 5 pontot érhet el, s így ha tökéletesen correctül megfelel, 50 ponttal becsltetik fel.

1 pont = nem egészen kielégítő, túloyomólag hibák.

2 « = elégséges, kevés hibával.

3 « = jó, hibátlan gyakorlat, a nélkül, hogy ezen felül emelkednék.

4 « = egész jó, hibátlan gyakorlat, észrevehető előnyökkel.

5 « = jeles, csupa előny.

A becslést 5 versenybíró eszközli, kik magok is velocipédezők, és a műkerékpározáshoz is értenek.

8. Minden gyakorlat felbecslése előtt a versenybírók eszmecserét folytatnak.

9. A verseny végén minden egyes versenyző pontjai összeszámoltatnak és az összeg 5-tel elosztatik. Ezen osztás hányadosa képezi az illető classificatióját.

10. Minden bajnokversenyre a szövetség csak egy díjat tűz ki.

11. Az egyik bajnok-verseny győztese jogosítva van a «bajnok» czímet a legközelebbi verseny eldőltségéig hordani.

12. Bajnok-versenyek csak a szövetség által rendezhetők és a «bajnoki» czím csak a szövetségi elnök által adományozható.

VI. A négyes- és fantasia-versenyek becslésének szabályai:

a) A négyes-verseny becslésénél figyelembe veendő:

1. A versenyzők száma és pedig úgy, hogy két két versenyző 0.5 ponttal becsltetik fel.

2. A bemutatott alakzatok eredetisége.

3. A mutatványok biztonsága, egyenletessége és a gépek nagysága.

4. A mutatványok nehézsége és az,

5. vajjon intező segítségével vagy a nélkül, vezényszóra vagy a nélkül történtek a mutatványok.

A becslésnek minden osztályra nézve 3 pontot, összesen tehát 15 pontot nem szabad meghaladnia.

Egy mutatvány időtartama 8 perczen állapittatik meg. Ezen időt meghaladó mutatványok nem becsltetnek fel.

b) A fantasia versenyeknél figyelembe veendő és egyformán pontonként felbecslendő:

1. A gép magassága.

2. A gyakorlatok eredetisége és szépsége.

3. A mutatvány biztonsága és szépsége, és

4. annak nehézsége.

A becslés az egyes osztályokra nézve 3 pontot, összesen tehát 12 pontot meg ne haladjon. Alosztályzatok a becslés tekintetében a tizedes rendszer szerint megengedhetők.

A négyes- és fantasia-versenyek becslését 5 versenybíró eszközli az 5. §. 8. és 9. pontjai értelmében. A fantasia-verseny egy-egy mutatványának időtartama 10 perczet meg nem haladhat.

Közli: KABOS EDE.

De kiabálhattam én annak, — annál jobban futott. Utána iramodtam tehát s csakhamar be is értem.

Emberem reszketve húzódott tőlem tovább a házak tövébe, s alig tudtam vele megértetni, hogy a körjegyző urat keresem. Remegve, folyvást oldalagva, gyanús szemekkel méregetve, végre elvezetett a kérdezett házig, a hol midőn borraivalót akarok neki adni, nyomát sem látom többé.

Végre elértem hát a barátságos lakot, melyben egy kedves, vendégszerető család honol.

A fogadtatás a késő éjjeli óra daczára oly szívélyes volt, minőre csak a provinczián talál az ember.

Mikor pedig elmeséltem a bakterrel való kalandomat, szíves házi gazdám nem bírt eleget nevetni s másnap az egész falu a szegény bakter rovására nevetett.

A következő nap nagy részét e kies fekvésű faluban töltöttem, hol sok derék, kedves emberrel volt szerencsém megismerkedni, gépemnek pedig annyi nézője akadt, hogy *entrée* mellett mutogathattam volna s a sár daczára megvelocipédeztettek biz engem az utczákon, hogy lássák annak a fránya masinának a mozgását is.

Elfeledve a fáradságot, el az éjjeli viszontagságot s oly jól éreztem magam e kedves emberek közt, hogy alig voltam képes körükből megválni.

Sport-emlékeimnek mindenkor egyik legkedvesebbikét képezendi ez a kis kirándulás.

EHRlich János.

Budapesttől—Kolozsvárig.

A mult alkalommal volt szerencsém megpendíteni az eszmét, hogy rendezzünk országos versenyeket. A rendezés élére 300-as bizottság állana. E bizottság megalakítását budapesti és vidéki sport-egyesületek vennék kezükbe. Igaz, hogy minden kezdet nehéz, de siker esetén a dicsőség oroszán része is azon egyesületé, mely nem riadt vissza e nehézségektől, mely az eszmét legelőbb tette magáévá.

Nem tudom ugyan, hogy történt-e már ily kezdeményezés; nem tudom, hogy egyáltalában visszhangra talált-e az eszme, mely egyedül sportviszonyaink felvirágoztatására irányul; nem tudom, hogy nem e volt talán szerénytelenség tőlem, ez indítványommal előállani, midőn erre nálamnál sokkal hivatottabbak vannak: egyről azonban meg vagyok győződve, hogy bár kitől eredt volna az eszme, bármely egyesület vállalja is magára a kezdeményezés nehéz munkáját — ha a czél megérdemli, úgy a terv kivitele nem fog az érdeklődő sportközönség közönyén meg-törni. E czél pedig: az athletika iránt országszerte érdeklődést kelteni. Mutassuk meg, hogy e nemzet, mely méltán annyi büszkeség és önérettel tekint öseire, nem satnyult el — csak pihent, nem gyöngült, — csak erejét nem mutatta, és hogy fiaiban egyet-értés honol a Kárpátoktól az Adriáig. Van kedv a küzdelem és kitartásra; van épség, erő, egyetértés.

A következőkben van szerencsém az egész út tervezetét, lehetőleg pontos mérések alapján előterjeszteni — megjegyezvén, hogy iparkodtam mindenütt az országúton maradni. Az egész vonal ötven városon, községen megy keresztül, többek közt: Czegléden, Szolnokon, Török-Szt-Miklóson, Kis Újszálláson, Püspök-Ladányon, Nagyváradon, Bánffy-Hunyadon, szóval oly helyeken, melyek intelligencia, műveltség tekintetében igen előkelő helyet foglalnak el, hol meg fogják érteni az eszmét, a czélt.

Minden szám azon helyek egymástóli távolságát jelenti (4000 öles mértföldekben), a melyek közé iratott.

Budapest 1 mértföld, — Kis-Pest $1\frac{1}{4}$, — Vecsés 1, — Üllő $2\frac{1}{2}$, — Pilis 1, — Alberti $\frac{3}{4}$, — Bérczel $1\frac{3}{4}$, — Czegléd $2\frac{1}{2}$, — Abony $2\frac{1}{4}$, — Szolnok $2\frac{1}{2}$, — Török-Szt-Miklós 4, — Kis-Újszállás $2\frac{1}{2}$, — Karczag 2, — Püspök-Ladány $1\frac{1}{2}$, — Báránd $1\frac{1}{2}$, — Földes $2\frac{1}{2}$, — Berettyó Újfalu $\frac{1}{2}$, — Berettyó-Szt-Márton 1, — Mező-Peterd $1\frac{1}{4}$, Mező-Keresztes $\frac{1}{2}$, — Áriánd $\frac{1}{2}$, — Bors 1, — Püspöki 1, — Nagyvárad $1\frac{1}{4}$, — Fugyi-Vásárhely $1\frac{3}{4}$, — Mező Telegd $\frac{1}{4}$, — Pusztá-Ujlak $\frac{3}{4}$, — Örvend $\frac{1}{2}$, — Alsó Lugos $\frac{1}{2}$ — Élesd $\frac{1}{2}$, — Tinód $\frac{1}{4}$, Tötös $\frac{1}{4}$, — Ősi $\frac{1}{2}$, — Gégény $\frac{1}{2}$, — Kőrös-Topa $\frac{3}{4}$, — Kis-Bárod $\frac{1}{4}$, — Nagy-Bárod $\frac{1}{2}$, — Korniczal $\frac{3}{4}$, — Bucsa $\frac{3}{4}$, — Feketető $\frac{3}{4}$, — Csucsá 1, — Kis-Sebes $\frac{3}{4}$, — Sebes-Várallya $1\frac{1}{2}$, — Bánffy-Hunyad 1, Kőrösfő $1\frac{1}{2}$, — Győr-Vásárhely 1, — Nagy-Kapus $1\frac{1}{4}$, — Gyalu 1, — Szász-Fenes 1, — Kolozs-Monostor $\frac{1}{4}$, — Kolozsvár.

FOLLINUS ÁRPÁD.

A legnagyobb örömmel adtunk e soroknak helyet és egyszersmind az indítványozó megnyugtatóására tudathatjuk, hogy épen ilyen nagyszabású versenyt terveztek a fővárosi, kolozsvári és a szabadkai egyletek is. A mint több oldalról értesülünk, ez indítvány megtétele előtt tervben volt a jövő tavasszal ily verseny rendezése. A jelesen megindított mozgalom így mindenesetre sikerre fog vezetni, csak az egyletek kezdjék meg az ügy érdekében való munkálkodást. Mi a nagy és valóban szükséges mozgalmat mindenkor a legnagyobb előzékenységgel támogatjuk.

Ügyességi gyakorlatok a gerendán.

(Képekkel.)

Minden gyermek, sőt sok férfi is mulatságát találja benne, ha sétájában egy keskeny deszkán, vagy épen gerendán végig tud menni. De nem csak mulatságos, hanem sok alkalommal szükséges és hasznos ügyesség is a vékony gerendákon való egyensúlyozni tudás. Kirándulásainkon, vadászaton hányszor kell egy ledől fatörzsön átsétálnunk a mélység felett. És ki nem mosolyogja ki az ügyetlent, ki ilyenkor hasán csúszik át a lebegő törzsön.

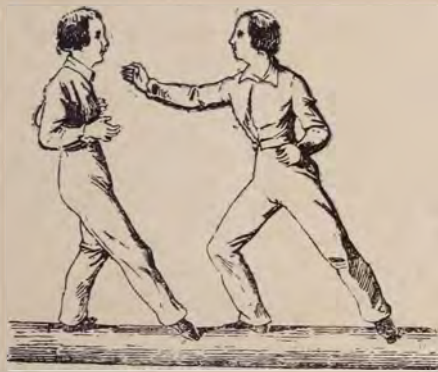
Hogy e kellemes erősítő és ügyesítő multságához némi kedvet keltsünk, jónak látunk pár könnyebb gyakorlatot képen is bemutatni.

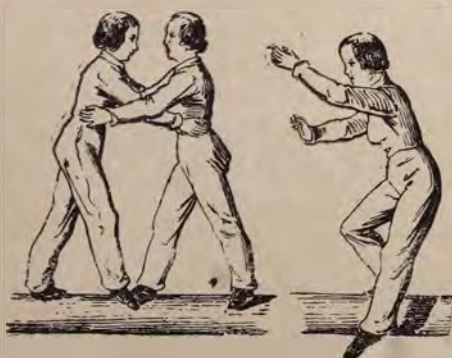
Mindenesetre azonban a gerendán való járás tanulandó jól meg. Erre nézve jó lesz megjegyezni, hogy a lábak feje jól kifeszítve, mintegy oldalról tétessék a gerendára. A lábak a térdben kissé hajlítva legyenek és a felső test egyenesen tartassék. — A kezek

az egyensúlyozásban folytonosan, de sohasem erős lendítéssel segídkezzenek. Az egyensúlyzó rúddal való járást csak akkor próbáljuk, ha már szabadon menni tudunk, mert az életben is főleg rúd nélkül kell a gerendákon átjutni.

A járnai tudás után lábainkkal és kezeinkkel különféle mozgásokat végezhetünk, majd megpróbáljuk egymást a helyből kézcsapással kimozdítani, mi igen ügyesítő és mulattató gyakorlat. Képünk a kiállást világosan feltünteti.

Láb-erősítőnek jó gyakorlat féltérdhajlítással leguggolni és felállni, mi meglehetősen ügyes egyensúlyozást is kíván. Azonban a legérdekesebb a gerendán való kitérés, melyet ugyancsak be-

mutatunk képen. A kiállás és fogás a képen jól kivehető s csak azt jegyezzük meg, hogy a forduláshoz egyszerre kezdjen a két gyakorló és erre nézve jó, ha hangos jeladásra fordulnak.

A már gyakorlott egyensúlyozó megpróbálhat először terhet, azután embert is magával átvinni a gerendán. Különböző számú gyakorlatot kitalálhat e legkezdetlegesebb torna-szeren bárki is.

Alacsony támfán támaszgyakorlatok.

Tömegben vezérlés szerint, a támfa hosszában egy (vagy két) sorban végeztetnek a gyakorlatok, egyszerre annyian, a hányan elférnek egymás mellett féltávolsággal (vállfogási távban).

Arczval a támfa felé állva.

Guggolás mellső támaszszal: kezek a támfára nyújtva támaszkodnak, lábak hajlítva vesznek állást a támfától egy lépésnyire, ebből a kiindulási helyzetből váltogatva bal és jobb láb nyújtás hátra fel a levegőbe; v. váltogatva karlendítés előre fel és vissza le; vagy állásban páros lábnyújtás és hajlítás, mely alatt a karok folyton támaszkodnak; vagy terpesz állásba ugrás és vissza guggolásba karok a támfán maradnak; vagy páros karhajlítás előre dőlve a felső testtel, ismét karnyújtás.

Fekvés mellső támaszszal: az előbbeni támaszszal guggolásból hátra lépkedni mindaddig, míg a derék homorítva és a lábak kinyújtva nem lesznek, ebből ismét vissza lépkedni guggolásba, — ezt 4—5-ször ismételni, azután felegyenesedni, pihenés, vagy a csapat más része végzi ugyanezt. Hasonló szünetekkel a következők is: A támfától két lépésnyi távolban guggolás, kezeket a földre téve, lábak helyben maradnak, kezeket lépkedni előre a támfaig és ott a támfára fel, derék homorít, térdet nyújtva a földet nem érintik, ezután ismét a földre tétetnek a kezek és visszalépkednek a lábfejekhez, mely időben a lábak és testtörzs ismét behajlítottak. A támfa közelében guggolás, kartámasz, innét a lábakkal hátra ugrás nyújtott testtel fekvő támaszba, — vissza szintén ugrás guggolásba (3—6. oszt.)

Mellső fekvő támaszban térdeket a földre bocsátani és ismét felemelni; egyik térdre ereszkedni, másik lábat nyújtva levegőbe emelni; térdet nyújtva emelve, váltogatott lábvetés föl, vagy feszítés oldalt terpesztéshez; bal (j) térd a földre támasztva, jobb lábat kinyújtani, azután térd a mell felé húzódik és lökésel ismét nyújtatik többször, azután a másik lábbal ugyanez; nyújtott lábakkal felváltva keresztezni egymásra; bal (j) sorok emelés és lebocsátás, ezzel egyidőben törzsfordítás balra, jobb lábhegyről lábélre fordulni és vissza; nyújtott testtel és lábakkal maradni, míg a karok a támfán helyben lépkednek, «támláznak»; páros karhajlítás és nyújtás térdelve fekvő támaszban; ugyanaz emelt térdel fekvő támaszban; bal azután jobb kar lendítés előre, vagy a test mellé oldalt le és vissza; bal kar és egyidőben jobb láb emelés fel (3-6. oszt.) stb.

Háttal állva a támfa felé.

Guggolás hátsó támaszszal: egész közel állni a támfához, leguggolni és kezekkel hátra támaszkodni. Ezen kiindulási helyzetből váltogatva bal és jobb láb nyújtás előre fel a levegőbe; bal és jobb kar lendítés előre és hátra vissza le; törzsemelés félig nyújtva a lábakkal és ismét leereszkedés; bal láb nyújtás előre a földre téve, azután egyszerre cserélni a lábakkal; kinyújtatik a jobb, guggolásba jó a bal; guggolásban feltéttetik a bal (j) láb, a jobb térdre és ismét letéttetik.

Fekvés hátsó támaszszal: az előbbeni guggoló támaszban a lábakkal mindaddig lépkedni előre, míg a lábak és a testtörzs ki nem nyújtódnak, ebből ismét visszalépkedni guggolásba; nyújtott lábakkal fekvő hátsó támaszban törzs- és térdhajlítás le és előre ereszkedéssel, ismét nyújtás föl és hátra visszatolásával a felső testnek; ugyanaz a törzs- és térdhajlítás, csak hogy egyik láb felemeltetik a földről és előre feszítetik ugyanakkor; bal (j) térdet mell felé húzni, azután lökés előre; bal (j) lábvetés felnyújtva, vagy keresztezés és vissza; bal (j) kar lendítés előre és vissza le; páros kar hajlítás, a közép testet is lebocsátva, térdet nyújtva maradnak, azután ismét felemelkedni.

Oldallal állva a támfa felé.

Guggolás oldal támaszszal: bal (j) vállal fordulva a támfához, egész közelben guggolás le és bal (j) kézzel lefogni a támfára, ezen kiindulási helyzetből a jobb (b) lábnyújtás oldalt és vissza hajlítás; ugyanazon lábnyújtással egyidőben végezni a

jobb (b) karral lendítés, oldalt és fej fölé és vissza; guggolva maradni a külső (jobb) lábon, míg a belső (bal) láb előre nyújtatik és visszahuzatik; guggolásban és egy karral támaszban maradv a törzsfordítás befelé (b) és kifelé (j).

Fekvés oldal támaszsal: az elébb jelzett guggolva oldalt támaszban a lábakkal addig lépkedni távolabb a támfától, míg a lábak és testtörzs teljesen kinyújtva nem lesznek, ebből ismét visszalépkedni guggolásához. Nyújtott testtel oldalt fekve támaszban a szabad (j) kart és lábat fellendíteni és lenyújtani; nyújtott testtel törzsfordítás a támfa felé és vissza; törzshajlítás oldalt a bal csipővel lefelé és nyújtás ismét fel; — a támaszkodó kar mindig feszítették és huzamosabb ideig maradni ezen oldal fekvéssel támaszokban nem tanácsos 6—12 éves gyermekeknél.

Egyik módú támfekvésből átmenni a másik módúba gyakrabban végeztethető; mellső támfekvésből balra $\frac{1}{4}$ fordulattal jöhetni a jobb oldal támfekvésbe, mi alatt a bal kéz szabaddá válik; ebből tovább ismét balra $\frac{1}{4}$ fordulattal a hátsó támfekvésbe, midőn a bal kéz is támaszt vesz a test mögött lent; ebből ismét $\frac{1}{4}$ fordulattal balra jöhetni a bal oldal támfekvésbe, midőn a jobb kar lesz szabaddá; végül még $\frac{1}{4}$ fordulat balra, és belejuthatni a mellső támfekvésbe, midőn a jobb kéz is a mell alá támasztatik.

Lebegő gerendán gyakorlatok.

Általában az elemi népiskolákban könnyen nélkülözhető a lebegő gerenda, ha alacsony támfa legalább is kettő van, mert a rajta végzendő gyakorlatok ugyanazok, mint emennél. Azonban igen jó, ha van a szilárd állású támfák mellett egy oly lebegő gerenda is, mely csak oly magas, hogy könnyen ráléphetni, és elegendő vastag arra, hogy ne túlságosan inogjon a szabadon lengő vége se.

A lebegő gerendán különösen tiltandó a futás és szökdelés, valamint minden ellentállási, viaskodási gyakorlat. Sőt a támfánál jelzettek is a gerendán már tömegben kevés részben gyakorlandók, leginkább egyenként egymás után. A valódi lebegési gyakorlatok a gerenda szabad végénél eszközöltetvén, a tornatanítónak mindig különös gonddal ott kell ügyelnie az illetőkre.

Az alacsony támfán szokásos lebegési- és támaszgyakorlatok tehát majd mindegyike elővehető a lebegő gerendán is. Ezeket kívül még lehet egy pár sajátos gyakorlatokat is alkalmazni, minők például:

Lovagulás a gerendán, hátul a kezekre támaszkodni, lábakat lassan előre felfektetni és így lebegve ülni; vagy térdekkal szorítva a gerendát, hanyatt fekvésbe lebecsátkozni és lábakat felfektetni így lebegni fekvéssel; vagy lovagulásból kar segítségével állásba kapaszkodni fel, lábakat hátul fel előbb térdelésbe, kezek elől fogódnak; vagy lovagulásból előre dőlve, lábakat hátul felfektetve, mellső lebegő függésbe jutni, ezen fekvésből állásba. (4—6. oszt.)

Négykézláb menet végig, ellentétesen a bal kéz akkor fog előrébb, mikor a jobb láb lép guggolással tovább.

A gerenda lebegő végén leguggolni, kezekkel támaszt venni, és ismét telegyenesedni, vagy leülni, leugrani.

Térdhajlítás és nyújtással lebegésbe hozni a gerenda végét és elentállás-al ismét nyugalomba hozni azt.

Hintáztató lebegés után leugrás páros lábra, oldal és haránt állásból is.

Majom ugrás földről, oldal állásból fel a gerendára, guggoló állásba, kezek előbb támaszt vesznek, azután ugrani fel a kezek mögé haránt állásba $\frac{1}{4}$ fordulattal.

Mellső fekvésből alá fordulni lábak és kezek kulcsolásával fekve függésbe, azután földre leereszkedés stb.

A tömegben végeztethető gyakorlatok közül fontosabbak a fekve támaszok (l. az alacsony támfánál írottakat) és a gerendán keresztül fekvések. Ez utóbbiaknál a növendékek két sorban állanak innen és túl. Egyszer az egyik sor működik, azután a másik.

Mellső lebegő fekvés: kezekkel a gerendára támaszkodni, arccal feléje fordulni, ráborulni hassal, keresztbe fekvéshez — le, karokat és lábakat kinyújtani és fentartani, hogy földet ne érintsenek, (kezdők hajlítva tartják, a gyakorlottabbak pedig különféle kar- és láb mozgásokat, úszó-tempókat végezhetnek vezérlés szerint).

Hátsó lebegő fekvés: háttal a gerendához állani, leguggolni mellette és kezekkel hátra rátámaszkodni, ezután derékkal hanyatt ráborulni a gerendára, kezek a fej fölé hátra nyújtatnak, lábak kinyújtatnak, de a földet kevésé mindig érintik, — vissza törzsnnyújtás guggoló állásához, ezután telegyenesedni.

Oldal lebegő fekvés szintén csak a láboknak a földön hagyásával végeztethető, a gerendához bal (utóbb a jobb) oldal al állani, mellette leguggolni, a kezeket oldalt vállmagasságig emelni, ezután balra törzshajlítással rádőlteni oldallal a gerendára, elébb a

hónalj, utóbb a lágyék táján fekszik a test a gerendán. — Mellső fekvéssel támaszba lebecsátkozni a felső testet a gerenda fölé, onnantól karhajlításból karlökéssel és közép test behajlításával visszataszítás egyenes állásba; vagy dőlt helyzetbe, és ismét visszaesni a karokra támaszba, közben kéztapsolás, ütem szerint vezérlésre, hajlítás 1, lökés és tapsolás 2. stb.

A vak leányok testedzése.

(Németből).

Ha a test kimivelésének fontossága, az erkölcsi és szellemi kimivelés mellett, már az egészséges gyermekeknél is kétségen felüli, mennyivel fontosabb ez ott, hol a testtel a természet mostohán bánt, vagy hol az érzékek hiányoznak részben.

Ép, egészséges gyermekek inkább el lehetnek a torna nélkül, mint azok, kiknek gyenge szervezetét tekintve, a torna csak sikertelen fáradozásoként tűnik fel előttünk.

Az összes emberi lények közül pedig meggyőződés szerint a vakoknak van legnagyobb szükségük testi ápolásra és edzésre. Persze a látérek hiányát semmi néven nevezendő művészet, vagy bármily tökéletes nevelés-mód sem pótolhatja. De a sötét ségben való örökös tapogatódzás oly szokásokat idéz elő, melyek egyrészt visszataszítók, másrészt az egészségre nézve ártalmasak. Ezeket kiirtani, a torna-tanításnak ép oly nehéz, mint áldásdús feladata főképp a vakoknál. Ha gyenge tollunkat ezen feladatra felajánljuk, ezt korántsem azon hiszomban tesszük, mintba azt hinnők, hogy ezen kérdést megfeleltető egészen; hanem egyrészt szíves felszólításnak engedve, másrészt azon reményben ringatjuk magunkat, hogy gyenge szavunk sokkal nyomatékosabb felszólalásokra fog okot adni. A mit ezen kérdésről kifejtendő vagyunk, pusztán szubjektív nézetünk, mit saját tapasztalatunkból merítettünk a vakoknál való öt évi torna-tanítás után. Ép ez okból csakis tapasztalatból merített nézeteket leszünk képesek előadni, nem pedig sarkigazságokat.

Intézetünkbe különféle korú gyermekek lépnek be. Gyermekek, úgy mint felnőtt fevették az intézetbe. De csak az elsők részeseülnek a rendszeres oktatásban. Ehhez t. i. az értelemnek bizonyos mérvű érettsége okvetlen megkivántatik. 12 éven alóli növendékek ritkán vannak ott. Akár iskolakötelesek, akár nem, a torna-oktatásban mind részt vesz, ha csak valami testi baj nem akadályozza őket. Mindenünnen jönnek az intézetbe sokszor pusztán azért, hogy valami kis kézi munkát tanuljanak, és oly viszonyok között, a melyekben minden szellemi és testi ápolást nélkülözniök kellett. Ily esetekben nagyon elhanyagoltan néznek ki, hajlott, csoszogó járásukkal, lesütnő fejjel és kezeikkel, melyek még ruházkodni, vagy a kanalat a szájhoz vinni is ügyetlenek. A mozgásnál való elővigyázatuk nyomasztólag hat, arckifejezésükben feszült figyelem, mely gyakran egykedvű komorsággal váltakozik. Rendszeres vérszegények, idegesek és félősek. Izmaik fásultak és fáradtak. Egészségi állapotuk — sajnos — nagyon sok kívánni valót hagy különösen a vakon születteknél. Hamar meghülnek, és különben is gyakran rossznak vannak, járás és mozgásban lassúak. A kik csak később vesztették el szemük világát, bizonyos elevenséget megőriznek későbbre is, és egyáltalában több vállalkozási szellemmel bírnak. Minden vaknak azonban közös tulajdonsága, hogy akkor érzik magukat leginkább biztonságban, mikor kézi munkájukkal elfoglalva meghatározott helyükön ülnek. Eme biztos rév-partjukat elhagyni, mindig nehezen határozhatják el magukat és csak akkor könnyen, ha a helységgel bizonyos mérvben már ismerősek. Ily esetben aztán futó-léptekben, bizva abban, hogy sehová se ütődnek, karon fogva mennek sétálni. Főképp ülő életmódot folytatnak. Az időleges séta sem tesz jót a roskadozó térdeken és a fásult járáson. Fejük előre hajolva marad, lábuk nehézkesen lépnek, vállukat előre toják.

Feltűnő lassan nőnek. Van eset rá, hogy 14 éves leányt 8 évesnek lehet tartani. Erettebb korban is gyakran nagy soványságot venni észre náluk, mely nem ritkán halállal végződik. Tanítványaink közül sokan nyugosznak már a sirkertben. Pedig nagy orvosi gond és figyelemben részesülnek az intézet részéről, a legszeretetteljesebb ápolásban részesítik, tágas napsütötte helyeken laknak, és egészséges élelmet kapnak. Szép árnyas kert, kellemes üdülést nyújt nekik az esteli órákban. Az intézettől megvált növendékektől később mindig halottam, hogy kedves vágygial emlékeztek meg arról és az ott töltött éveket éltök legboldogabb szakának tartották. Az ott tapasztalt gondosság és vigyázat oly mérvű volt, hogy alig jutottak testi fogyatkozásuk tudatára. És mégsem erősödtek úgy, mint más gyermekek. Honnan van ez?

H. Cára, legjelesebb növendékeink egyike, 7 éves korában veszté el látását. Azóta az intézetben lévén, társnőit mindenbe

s így a tornában is túlszárnyalta. Jelenleg a zene-osztályban van nálunk segédtanítónőként alkalmazva. Vele sokszor beszélünk a vakok testi elcsenevéséről. Ő saját tapasztalatból beszélhet. Nézete szerint ennek az öröm hiánya az oka. — Világosság és gyönyör egyértelmű előtte. Az élettelen sötétséget, mire kárhóztatva vannak, örökös börtönnek mondja. Magát és társnői növést a pinczében csirázó beteges növényekhez hasonlítja. A világosság iránti vágy sohasem enyészik ki belőlök, érzik, hogy az egész világ örökre zárva van előttük.

Ezen nyilatkozatot megerősíti a vakok egész vi-elkedése. Az érzélgősségre való hajlam, beteges vagy valami ismeretlen iránt, mindnyájoknak ismertető jele. Szabad óráikban párosan egymáshoz simulva, arcz arczon, kebel keblen — lehet őket látni.

Ez által érzékileg megismerik egymást. Munkáik is csak növelik lényök álmatságát. Ha valamely munkában bizonyos ügyességre tettek szert, akkor azt egész mechanice végeztetik. Minden hajlamuk oly erélytelen, gyengéd, mint bámulatosan páranv gyenge kezeik.

Nyilván kell tehát valamit tenni, hogy ezen sorsukban való erélytelen megadásukon valahogy segíthessünk. E célból adatott számukra a zene, és valóban sok áldást árasztott rájuk. Bár mely hangulatban hajlandók énekelni. Ez által azonban lényök túlságos sentimentalismusa nem ellensúlyoztatik, csak a mi a melletti, testök jótevény hatással jár. Szükséges tehát még egy más eszköz, mely a szegény vakoknak egy kis erélyt és energiát lesz kölcsönzendő.

Ez egyoldalulag nem érhető el. Pusztán szellemileg rájuk hatni, nem használna semmit elcsenevésdedett testöknek, míg viszont izmak pusztá edzése sem segítené elő a jelzett célt. A mi célhoz vezetne, csupán egy, és ez a rendszeres torna-oktatás, mert ez a mellett, hogy testet edző, még érdeket gerjesztő is és örömet okoz.

(Folyt. köv.)

Magas támfa az elemi iskolákban.

(Egy karfájú korlát).

Az alább felsorolt gyakorlatok egyedül csak oly támfához alkalmazottak, melynek földtől magassága az illető tornázónak deréküvéig ér; és mely úgy van készítve, hogy erős oldal nyomásra nem dől el, sem el nem törik, viszont meg a rendes torna korlát-fáknál nem vastagabb a karfája; a két vagy három tartó oszlopok (lábak) szilárdan vannak a földbe ásva vagy a padlóba eresztve. Az ilyen támfa kitűnően használható oly támasz és függési gyakorlatokra, melyeknél a test súlyát a lábak is tartják vagy a közép test is rátámasztatik, tehát az alacsony nyújtót is helyettesíti részben; azonban egyáltalában nem gyakorlandók rajta azon különleges nyújtó-gyakorlatok, melyek felületekből, térdtendülésekből, ülésből vagy támaszból lefordulásokból, forgásokból, alugrásokból és több oly összetett mozgásokból állanak, melyek erős fogást, átmarkolható vékony karfát (kereszttrudat, nyújtót) igényelnek.

Midőn tehát kitűnő és használandó elemi népiskolai tornaszernek nyilvánítatik a fent írt magas támfa, illetve egy karfájú korlát: ugyanakkor kevésbé célszerűnek, mellőzendőnek jeleztetnek azon más szerkezetű magas támfák és magas lebegő gerendák, melyeknek karfájok fogásai, úgy mint rajta lebegési gyakorlatokra egyaránt alkalmatlanok és veszélyesek.

A helyesen készített magas támfának karfája két méternyi hosszúság mellett két tartó oszloppal bír a végén, 4 méter hosszú támfa 3-al; a karfának kereszt-metszete felfelé hosszúdad kerek, alsó része laposan gömbölyített: 10 ctm., ... 5 ctm.

A gyakorlatok következők: dőlt állással a karfába fogózással támaszok, állva függések, fekvő függések, tekve támaszok, végül a támfán fekvések.

Minden gyakorlat tanítói vezérszókra csoportonként végzendők. A szerhez, annak hossza mentén innen és túlra két sorba állnak fel a növendékek. Mindkét sorból egyszerre annyi lép a gyakorlat végzésére a támfához, a mennyien ott egyidőben működhetnek egymás gátolása nélkül. Hosszabb támfához többen, és egymással rézsút szembe innen és túl. A kilépés és a szertől távozás «indulj» szóval vezéreltetik.

Dőlt állással támaszok.

Innen és túlról mindkét sorból az első 3 (6—12) egyén a támfa oldalához arczczal menet indulj. Jobbra, balra vállfogással fél távolságra nyitdj. Karokat le. Az innen állók egy lépést balra lép, hogy a túlról állókkal ne legyenek épen szemben. Kezeket a támfára tenni, fogás (felső tartással).

Lábakkal hátra lépkedni, míg csak a vállak le nem szállanak a támfa magasságáig, karok mindig nyújtva; ismét vissza lépkedni egyenes állásához.

Váltogatva jobb és bal kar emelgetés a fe t irt dőlt állással támaszban. Bal kar keresztbe a jobb kar fölött támaszba és vissza; bal kar a támfáról el és balra 1/4 fordulat a testtel. Fejet lehúzni a nyújtva támaszkodó karok közé, ugyanakkor a közép-testet hátra kidomborítani 1, fejet felemelni és a testet kiegyenesíteni derékhomoritással 2. Bal és jobb lábemelgetés hátul fel, váltogatva; térdemelés a mell felé, láblökés hátra és vissza hajlítás, lenyújtás; láblendítéssel oldalt vetés; keresztvezés; ivben körözés; helyben lépkedés.

Két kis lépés távolra állni, vállak nem ereszkednek mélyen le a nyújtott karú támaszkodáskor: páros karhajlítás és nyújtás. Hajlított karral nyújtott testtel támaszból visszalökni a testet egyenes állásba, onnét ismét előre dőlni támaszkodáshoz, a közép test behajlításával. Dőlve támaszkodásból pillanatra visszalökni karokkal a testet kevésbé dőlt helyzetbe, és ismét visszacsenni támaszba; ugyanez, közben kéztapsolás. Mellő támaszkodásból balra 1/4 fordulattal átmenni a jobb oldal felé dőlt állásba jobb kar támaszszal, ebben bal kar- vagy láb emelés és lebecsátás. A jobb (b) karon támaszkodni az oldalra dőlt állásban, a támaszkodó kar kevés behajlításával törzsfordítás jobbra a támfa felé és vissza.

(Vége köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A «Budapesti kerékpár-egyesület» folyó hó 3-iki választmányi ülésében elhatározottat, hogy az első téli társas estély a vigadó földszinti éttermében f. hó 12-én, csütörtökön (esti 8 órakor) tartatik meg, melyre az egyesületi tagok (külön értesítéssel is meghívotnak) kéretnek minél számosabban családtagjaikkal együtt megjelenni. Ugyanakkor katonazené is fog játszani.

Budapest, 1885. november 6.

Skimina Béla, titkár.

A körmendi atletikai club I. évi rendes közgyűlését okt. hó 18-án tartotta meg a club ideigl. helyiségében Kajtár Dénes elnökléte alatt, számos tag érdeklődése mellett. A közgyűlés főárgyát a tisztújítás képezvén, a választás — titkos szavazással — következőkép ejtetett meg. Elnökké általános szótöbbséggel Kajtár Dénes kir. járásbíró, eddigi elnök választott meg; továbbá viszonylagos szótöbbséggel megválasztattak: alelnökké Mittyly Kálmán ügyvéd, szeriárossá Illés Antal kir. aljbíró, titkárrá Horváth Béla takarékpénztári főkönyvelő, pénztárnok Horváth József m. kir. adóellenőr; igazgató választmányi tagokká: Udvary Ferencz takaréktári vezérigazgató, Diskay Kálmán ügyvéd, Pogány István ügyvéd, Nemes Ferencz szolgabíró, Kankovszky Antal kir. adótárnok, Mészáros Ernő közigazg. joggyakornok, Missly Ödön ügyvéd, Tegyei Lajos kir. közjegyző; póttagokká: dr. Füredi Gusztáv ügyvéd és Bückhely János bérlő. — A költségvetés megállapítása alkalmával Horváth Béla titkárnak azon indítványa, hogy a többnyire irodai s egyéb szellemi munkával foglalkozó tagoknak — a vívás és más testgyakorlattal való testedzés egészségi szempontból — különösen a téli évadban — elkerülhetlen lévén, addig is, míg a club azon helyzetbe jut, hogy állandó torna csarnokról gondoskodhasson, a club részére ideiglenes téli helyiség rendeztessék be, — egyhangulag elfogadtatott. — Az évi tagsági díjak a kiadásokat fedezvén, az eddigiben meghagytak.

Körmend, 1885. október 28.

Horváth Béla, titkár.

(Nem hivatalos.)

A kiállítás bezárása alkalmából a «Budapesti kerékpár-egyesület» választmányja lépéseket tett egy célszerű állandó helyiségnek megszerzésére, mely kerékpározásra, kerék-korcsolyázásra, testedző gyakorlatokra s társasjátékokra igen alkalmas; az előzmények után kilátásba helyezhető, hogy ez iránti törekvéseik sikert fognak eredményezni.

TARTALOM.

A kiállítás után (Kertész István). — Bicycle a hadseregben (Kosztóányi Károly). — Velociped-versenyszabályok (Kabos Ede.) — Budapesttől—Kolozsvárig (Follinus Árpád). — Ügyességi gyakorlatok a gerendán (képekkal). — Alacsony támfán támaszgyakorlatok. — A vak leányok testedzése. — Magas támfa az elemi népiskolákban. — Különfélék. — Tárca: Kerékpározás sárban.

Előfizetési felhívás

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY,

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi korcsolyázó-egylet», a «Balaton-egylet», a «Beregszászi korcsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-egylet», a «Budapesti korcsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Budapesti vasparipa-egylet elöre», a «Debreczeni korcsolyázó-egylet», a «Debreczeni torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület», a «Kassai korcsolyázó-egylet», a «Kolozsvári atletikai club», a «Kolozsvári korcsolyázó-egylet», a «Körmendi atletikai club», a «Kunszentmártoni csónakázó-korcsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Marosvásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai korcsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi korcsolyázó-egylet», a «Nagy-kanizsai torna-egylet», a «Nagy-kállói korcsolyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Ó-budai torna-egylet», a «Pannónia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetkezet», a «Selmeczi akadémiai athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése

Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel. Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyekből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorlatot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a külföldön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cikkeket érdekes hazai és kültöldi képekkel teszi változatosabbá s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koronkint a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és

tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakorlatok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, megkedveltetni és terjeszteni. *E munkásságában a szerkesztőséget az ország legjelesebb sportmanjei s legkitünőbb tornászai támogatják.*

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársainak fényes névsora, eddig megjelent számai ak rendkívül gazdag és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangú meleg elismerése, az ország legelső egyleteinek körüli csoportosulása s a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellentiájának ajánlása teljeseen fölöslegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyvkereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HIRDETÉSEK.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,

(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeis Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új hézagpótló vállalat indult meg még a múlt év végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönyvel párhuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyázás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészret képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálunk úgy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálunk a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a «Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három jobbara elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányi fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neve, a melyre a «Herkules-Könyv-

tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalattól, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók *Aigner Lajos könyvkereskedése útján* valamennyi könyvárusnál:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport-album, illusztrálva. Írták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpellier-től Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 2
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES**TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY**

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VI. Lipót-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A «GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZETI HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEVEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET», A «SZEVEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEVEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A sport a városligetben.

Egy nagy város fogalmához oda kell képzelnünk a hatalmas sportéletet is, mely falai közt élénkséget kölcsönöz a társadalomnak. — Nos és nem tagadhatja meg ellenségünk sem, hogy városunknak különösen ló-sportja megfelel bármily világváros igényeinek. — A lóverseny-tér a liget mellett irigységet kelt szomszédainknál, és az ügető-verseny-tér a legkitünőbbben van berendezve. A helyiségeknek megfelelő mozgalmas sportélet van a ló-sport két ágában az év két idényében.

Ez élettéljes sportviszonyokat azonban az állam és a főváros a legmelegebb segélyezéssel együttesen hozták létre, úgy hogy a dúsgazdag főurak áldozatainak egészen megfelelő az állami és városi segélyzés.

Hanem a mi sportjaink, az ember-sport számos faja vajmi csekély állami, városi és főúri segélyben

részesülnek. Természetes tehát, hogy mozgalmak csak kis körre terjednek ki és nem felelnek meg egy főváros igényeinek.

A tornázás részesül csak fővárosunkban némi csekély állami és városi segélyben, de ez is csak annyira, hogy minden hatalmasabb ünnepélyére áldoznia kell. És mi a fő tornázásunknak nincsen módjában a szabad játszótéren edzeni hivat. — Nincs a fővárosban egyetlen berendezett szabad verseny- és játszótér,* hol a sport-élet hatalmasabb ünnepei megszokott helyöket feltalálhatnák.

A fővárosnak magának állna érdekében, hogy az ember-sportban is oly hatalmas lendületes élet volna, mint a ló-sportban.

De nálunk a tornát, csónakázást, atletikát, vívást, korcsolyázást együtt véve sem tartják annyi áldo-

* A cikk igen tisztelt írója megelégedik a Ludoviceum orczy-kerti játszó- és versenyteréről, mely a honvéd hadapródok számára a legpéldányszerűbben van berendezve.
Szerk.

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.**Igali két könyve.**

(«Herkules könyvtár» 5-ik kötete: Montpellierből Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Ára 1 forint. Aigner kiadása. — Budapesttől Belgrádig velocipéden Thomas Stevens társaságában. Stevens és a szerző arcképével. Ára 1 frt. A szerző tulajdona.)

Szerkesztő úr szives felszólításának, hogy irjak pár bíráló sort Igalinak most megjelent két könyvéről, valóban csak nehezen engedhettem, mert hisz mindkét munka velocipéden tett útnak leírása; már pedig én alig hiszem, hogy álomban is ültem volna ez általam különben nagyra becsült paripán.

Hanem hát szerkesztő úrnak igaza lehet, hogy olyan munkására bizza e munkák megítélését, kit épen mint a nagy közönséget főleg a stil ereje és kelleme, az elbeszélés frissisége bilincsel le, ki a sport-olvasmánytól is megkívánja az eredmények feltüntetése után, hogy élvezetesen legyen írva, hogy legyen valami irodalmi becse is.

Igali két könyvéről el lehet mondani, hogy élvezettel olvassa az is végig, ki épen mit sem ért a velocipédezéshez. És ebben is van fő jellemző vonása könyveinek, t. i. nem annyira a velocipéden elért eredmények regisztrálása, mint a megtett út alkalmával az utazóval történt érdekes epizódok elbeszélése és a bejárt vidék eleven festése képezik Igalikönyveinek tartalmát. E mellett a vidékek különböző történeti eseményei elevenítik fel a képeket.

«Montpellierből Budapestig» című, 84 lapra terjedő kötet különösen igen érdekes történeti részeket foglal magában. Hogyne! hisz az érdekes utazás Marseille, Cannes, Genua, Pera, Róma, Velence, Laibach, Stajer- és Horvátországon vezetett át. Az egyes városok leírásával a művészeti és történeti dolgok felemlétesénél valóban meglepő Igalikönyv széles és magas műveltsége. — Az útleírásnak franciaországi részén valóban meglátszik, hogy Igalikönyv nem csak a nyelvet, de a francia nemzet történetét is alaposan megtanulta. — De sőt minden kis városka életéből tud pár sorral valami érdekest elmesélni.

Elmesélni mondjuk, mert Igalikönyv stílje határozottan a legegyszerűbb, de legmegnyerőbb mesélő stíltre emlékeztet. — Igalikönyv a

zatra méltónak, mint a lótenyésztést. A testedzés különböző faja csak az egyletek áldozatkészsége folytán fejlődhetik, mert maguk az egyletek alig, vagy épen nem részesülnek segélyben.

Hanem hát e szűklelkűségnek bizonyos fokig van is alapja, szemben a nemzetgazdászatiilag is fontos ló-sporttal. — De nem lehet azt sem mondanunk, hogy napról-napra mind több pártfogásban részesülnek a testedző sportok is. Különösen örvendetes események merültek fel e napokban a kiállítási hely berendezésénél.

A főváros áldozatkész tanácsa már régen lehetővé tette a «Budapesti korcsolyázó-egylet»-nek, hogy a ligeti tó part ára fényes csarnokot építsen. A mély vizű tó felett azonban nehezen képződven vastag jég-réteg, a korcsolya-egylet szárazföldi jégpályát szándékozik berendezni. Erre a célra, mint értesülünk, a kiállítási területen már hely is van kiszemelve, mely kitűnően meg fog felelni feladatának. A valószínűsítéstől már csak napok választanak el.

Egy másik áldozatkész ténye lesz a fővárosnak, hogy ugyancsak a kiállítási területen a «Magyar athletikai club»-nak engednek át egy épületet, hírszerint az erdészeti pavillont. — Mielőtt e terv ténynyé válna, jó lesz ha a club vezetői számot vetnek a club feladatával és ez épület átvételével. — Tegyük fel azt a szerencsés esetet, hogy a club ingyen jut az épület tulajdonába és nem is kell eltávolítani mostani helyéről. Még ekkor is ez ajándék a club tevékeny életét kérdésessé teszi.

Miért?

Az erdészeti pavillon téli torna- vagy athleta csarnokul általános, nagy átalakítás után sem válna használhatóvá, egyrészt mert fűtése csaknem lehetetlen, és mert belvilága egy irányban sem elég tágas a futásra.

Átvéve a club e csarnokát, ha még használatáért mitsem kell fizetnie is, a berendezés oly összeget emésztene fel, mely a club vagyonát talán teljesen, vagy annyira felemésztene, hogy örökre le kellene mondania más alkalmasabb helyiség vételéről.

Az athletikai clubnak ez épületet csak ellenségei ítélik czélszerűnek, különösen azon a helyen, hol most áll. — Tél idején ugyanis a ligetbe estidőn ki sem fog kijárni gyakorlatokra, nyáron meg e fa-

épületben gyakorlatokat végezni épen egészségtelen. Ha az épület mellett szabad tért is nyernének, úgy érthető volna a pavillon megvétele, de ezt e téren még kívánni sem lehet a várostól.

Igy hát le kell mondani a club javáért e díszes, de teljesen alkalmatlan helyiségről és a város jóindulatát más irányban kell igénybe venni. — E lapok már többször említették a szabad játszó- és versenytér berendezését a ligetben. Ezt kell most megvalósítani, mikor adakozó kedvében találjuk a várost. Kérni kell a ligeten kívül is egy nagyobb tisztás területet, melyet a club fog czéljának megfelelő módon berendezni és díszes helylyé alakítani. És ide vagy ajándékozás vagy vétel útján nem kell egy nagy épületet, csak egy kis pavillont felállítani, hol a tagok a nyár időn öltözni, pihenni, trainingben aludni járnak ki. — Ez könnyen valószínűsíthető terv, mely nem hogy megölné anyagilag a clubot, de fel fogja virágoztatni.

De meg nézzük athletikánk hazáját Angolországot! A fő és legfontosabb helyiség a szabad verseny- és játszó-tér, hol százával jönnek össze a tagok. — Az erdészeti pavillon jó fog lenni kaszinónak és kártyatermeknek, de testgyakorló helynek nevetséges.

A városi érdekek is sokat nyernének egy a club által gondozandó verseny-tér berendezésével. A városi iskolák torna-vizsgái és zár-ünnepélyei itt tartatnának. Mikor a szülők és nagy közönség üdülő és szórakozó helyül rendesen felkeresnék e szép tért. — A torna-tanítás is lendületet nyerne ez által, mert a nyilvános működés a gyermekekbe és tanítókba is lelkesülést öntene.

A liget a verseny-tér berendezésével egy új vonzó helyet nyerne és különben már szűk határa is szélesítenék az új tér csinosisával.

A város és a club érdekében felhívjuk az intéző körök figyelmét sorainkra. EGY VÉN ATHLÉTA.

Szabadkai sportélet.

Az «*Achilles-egylet*» f. év november 1-jeén tartotta meg enyhe esős időben rendes őszi viadalait. Az eredmények az október 3-ki versenyeket nem is közelítik meg, mit annak lehet tulajdonítanunk, hogy a versenyzők bokáig érő sárban és vizes ruhában küzdöttek. A verseny-bizottság következőleg alakult meg:

mint beszél, úgy ír is. Ezt bátran mondhatjuk, daczára annak, hogy Igalit mi nem hallottuk beszélni. Stíljének közvetlensége, egyszerűsége és folyékonyága mindjárt láttatják velünk, hogy egy élénk fantáziájú friss kedélyű beszélővel van dolgunk.

A kifejezések Igalí könyveiben pár helyen nem magyarosak, meglátszik, hogy írójuk 4—5 nyelvet beszél. De e kevés hiba is még emeli a könyvek becsét, mert bizonyos kellemes és épen nem sértő ízt kölcsönöz a különben világos előadásnak.

Magának az útleírásnak elemzésébe épen nem bocsátkozunk, reméljük, hogy olvasóink maguk fognak közvetlenül meggyőződni dicséreteink alaposágáról. — A «Herkules» könyvtárnak e kötet mindenkor díszét fogja képezni és bizonyosan sok követője akad Igalinak, kik útjaikról ily módon adnak számot a közönségnek.

Igalí ez útja nem csak nálunk, de az egész sport-világban érdeket keltett és méltán hihetjük, hogy e lapok olvasói sietni fognak ez útleírást megszerezni.

«*Budapesttől—Belgrádig*» című 53 lapra terjedő munka érdekességét főleg abban találja, hogy a világot körülvelocipédező, még ma is útban levő Stevens társaságában tétetett meg az út. — Igalí e kötetben az érdekes történeti elbeszéléseket, Stevens ele-

ven jellemzésével pótolja. — Az amerikai különcz, de kedves egyénisége minden lapon jobban és jobban domborodik ki. Ugy hogy a kötetet letéve, Stevens egészen jó ismerősünké válik.

Igalí e munkájában Magyarország legkitűnőbb velocipéd útját írja le, melyet előtte velocipédezőink igen kevésé ismertek. — Már ez útja után is sokan mentek ez irányban s e munkája után ez út bizonynyal a legjáratottabb lesz a velocipédezők által.

Mindkét munkában megjelent a szerző arczképe és az utóbbiban Stevens is. A jó képek minden esetre nagyban emelik a könyvek becsét.

A «Montpellierből Budapestig» című kötethez Porzolt Kálmán írta meg meleg hangon Igalí életrajzát, melynek bevezető sorai-
val méltán zárhatjuk be rövid ismertetésünket. «Igalí Svetozár Montpellierből velocipéden jött haza Magyarországra, ez oly jeles testedző munka volt, melylyel nevét az erős magyar fiatalság emlékébe véste; de én sokkal nagyobb érdemének tartom, hogy ez útját oly eredeti humoros zamattal s annyi megfigyelő tehetőséggel le is tudta írni.»

Elnök: Nagy Ignátz, **időmérők:** Szücs Géza, Udvardy Elek; **térmérő:** Stirovits Anasztáz; **indító:** Zattay József. **Versenybíró:** Somogyi Rudi. **Döntnökök:** Orbán Jenő és Scherer Tivadar. A versenyek délután két órakor vették kezdetüket szakadó esőben. A néző közönség között rendíthetetlen nyugalommal több hirneves sportsman jó példával járt elő. A közönség mind végig nézte a valóban érdekes mérkőzéseket.

A bajnoki gyaloglásban **Kovács Ferencz** (1 m. 72 cm. magas, és 79 kgr. súlylyal bír) 30 perc alatt 4 km. 471 cm. gyalogolt be.

A bajnoki akadály versenyben az 500 méter távolságot 10 akadálylyal **Raics Antal** 1 perc 47 másodperc alatt.

Az 1 km. vasparipa-versenyt **Vida János** 2 perc 15 másodperc alatt.

Az 1 klm. háromkerék (tricycle) versenyben **Vermes Nándor** viador 2 perc 18 másodperc alatt első lett.

A nagy vasparipa-versenyt 10 klm. távolságban **Vida János** 24 perc 41 másodperc alatt tette meg és értékes ezüst serleget nyert. A 200 m. síkfutás, akadály vasparipa (bicycle) versenyben az agyagos talaj miatt indulás nem történt.

* * *

November 22-én zárt helyiségben 12 óráig tartó versenygyaloglás fog rendeztetni. Győztes arany éremet és serleget nyer. E versenyben csak az «Achilles» és Sz. T. E. tagjai vehetnek részt. Jelentkezések elfogadtnak **Dulics Antal** úrnál Szabadkán.

* * *

Pozsonytól Orsováig a Kárpátokon át gyalog. **Fülöpp Béla, Nalter testvérek, Derényi Farkas** bizottsági tagok kezdeményezésére társaság alakult a magyar határ-hegységek begyalogolására. Utjuk május közepén (1886.) kezdődnek Pozsonynál, hol a kis Kárpátokat megmászva, Vág-Ujhely, Trencsén-Teplicz, Ruttká, Kubin, (Tátra hegység), Tátra-Füred, Poprádon keresztül menve Kézsmárkra, Bártfa, Homonna, Vereczke, Hidegpatak, Német-Mokos, Borkút, Fejérpatak, Witó, Radna, Besztercze, Görgény-Szt.-Imre, Gyergyó-Szt. Miklós, Csík-Szereda, Kézdi-Vásárhely, Brassó, Fogaras, N.-Szeben, Petrozsén, (Retyezát havasok), Karán-Sebez, Mehádia, Orsova. — Jelentkezések elfogadtnak **Natter Vilmos** úrnál Kőbányán.

VERMES LAJOS.

Magas támfa az elemi iskolákban.

(Vége).

Dőlt állással függések.

Egész közel állni a támfához, kezekkel felső fogás, guggolás le, lábakkal előre (h) lépkedni állva függéshez (mellső függállás előre v. hátra), ismét visszalépkedni guggoló álláshoz, nyújtás fel.

Támfa alatt előre lépkedni állva függéshez, abban váltogatott lábemelés, vetés, térdemelés, lenyújtás; páros karhajlítással felhúzódni és nyújtással leereszkedni; bal (j) kézzel elbocsátani a támfát és a földre letámasztani, egyidőben a testtel $\frac{1}{4}$ fordulat balra oldal függő állásba és egyszersmind a földön oldal fekvő támaszba, innét ismét felfogni és visszafordulni a támfához; ugyan-ebben az oldal helyzetben a szabad lábat felvetni és lebocsátani vagy térdemelés a mell felé és láblökés, törzsemelés a csípővel fölfelé és leeresztés.

Háttal állni a támfához, leguggolni, karokat balra, jobbra kisé hajlítva szétterjeszteni és felfektetni a támfára fogódzással, most lábakkal előre lépkedni dőlt álláshoz. Ebben a hátsó függéssel állásban váltogatott lábemelés vagy térdemelés lenyújtás; törzs-emelés a felső testet hátra föltolni a támfára, hogy a váll lapoczkák támasztassanak fel és ismét visszahúzódni *felkar függéshez* a középső test behajlításával.

Hátsó állásban guggolásból hátul felfektetni a támfára a karokat alkarcsuklóba (könyökbe), lábakkal előre (h) lépkedni és rövid ideig maradni ezen alkarokon hátsó függéssel állásban, azután ismét visszalépkedni guggoló állásba.

Az elemi népiskolai tornázásban határozottan *tiltandó* azon függéssel dőlt állás és hátsó fekvéssel függés, melyben a karok alulról hátra fogódnak fel és a lábak hátra húzódnak, a felső test pedig előre mélyen lebocsátatik, a karok teljes kinyújtásáig, (erről az elméleti jegyzetekben bővebben volt szó).

Fekve függések a magas támfán.

Ezen gyakorlatok végeztetésekor már annyi lörtornász jelenléte is szükséges, a mennyi növendék működtetetik egyidőben. Rendesen oly kevesen lépnek a szerhez egyszerre, hogy egymástól egész kar távolságig legyenek. (Két oszlopos támfán 2, hármason 4 növendék egyszerre).

Fekve függés a sarkokon és kezeken, térdcsuklóban és kezeken, egyik térdcsuklóban és egyik alkarban: a tartó oszlop felé arccal fordulva, ahhoz egy lépésnyi közelre, a támfa alá, vállak a támfa hosszával keresztbe, guggolás le, fej fölött mindkét kézzel fogódzás, bal (j) lábat az oszlopra feltámasztani, rögtön utána a jobb (b) lábat felvetni a karfa fölé úgy, hogy a sarok-in (vagy térdcsukló) legyen feltámasztva, ezután felvettetik a bal (j) láb is a másik lábra keresztbe vagy a mellé.

Ezen haránt fekvő függésben kar húzódnak annyira fel, hogy a homlokkal a támfa érintessék és ismét karnyújtás; felváltva bal és jobb kézzel a fogást felhagyni, lenyújtani és ismét vissza felfogni; felhúzódni páros karral és a bal kart felfektetni alkar csuklóba, mely után a jobb kart szabadon lenyújtani; ugyanaz az ellenkező karral; fekvő függésben bal és jobb láb lenyújtás és ismét felfektetés a támfára; a támfáról leereszteni előbb a bal kart, azután a bal lábat és úgy függni a jobb kézen és a jobb térdcsuklóba kinyújtott testtel, a jobb oldal a támfa felé, bal oldal a föld felé fordítva. Haránt guggoló állásból felvetni a bal (j) lábat térdcsuklóba, a kezekkel több fogással mind közelebb fogni a térdehez, utóbb átfogni a bal kézzel a bal térden túl, egyidőben oldal helyzetbe fordulni.

Ezen oldalfüggéssel fekvő helyzetben a kezek között áthúzódnak a bal és jobb térdeket felnyújtani és ismét behajlítva rászorítani a támfára; a szabadon levő jobb lábat kinyújtva emelni fel a támfa érintéséig és ismét lenyújtani; a szabadon levő jobb lábat meghajlítani és a térdet mell felé behúzni a kezek közé a támfa alá és ismét kinyújtani lökessel; a szabad jobb lábat jobbra a támfa alá vezetni és a támfára felfektetni térdcsuklóba a jobb kézen kívül; ezen páros térden fekvő függésben kezekkel tovább fogni, jobb kéz a jobb térden túl, bal kéz a térdek közé, az így kézen kívülre jutott bal lábat a támfáról levéve alant előre feszíteni, jobb kézzel ismét visszafogni a jobb láb belül, azután a jobb lábat is levenni a támfáról. Haránt fekvő függésbe felvetni a bal (j) lábat guggoló állásból a tartó oszlop érintése nélkül.

Megjegyeztetik: a magas támfán fent jelzett fekvő függésekbe az elemi népiskolák növendékei sohse vezetessenek oly móddal, hogy oldal helyzetben egyik vagy páros lábbal a kezek között keljen guggolva áthúzódnok. A leereszkedés a támfáról láb visszahúzással hátra át és lefordulással, csak az 5—6. osztály végezheti néha. Ha a támfa a rendesnél vastagabb, akkor oldal helyzetben fekvéssel függés meg nem engedhető.

Magas támfán fekvések.

Arczczal a támfa felé fordulva oldal állásban támfát fogni, felső testtel áthajolni fölötte és hassal ráfeküdni (mellső fekvésbe), térdet felhúzni, földet se a lábak, se a kezek ne érintsék (mellső lebegő fekvés oldal helyzettel). Ezen lebegő fekvésben különféle lábmozgások, terpesztés, lóbázás, — kezek a fogást feladva, különféle karmozgások, lendítések, lökések, előre és oldalt feszítések, — úszási mozgások, de csak rövid ideig. Leginkább csak az előbbeni nem lebegő fekvések gyakorlandók.

Háttal állni a támfához, kis leguggolásból hátra hajolni és derékkal ráborulni a támfára, fogódzással hanyatt fekvésbe (hátsó fekv.); ott a kezeket levéve a támfáról, karnyújtás fej fölé hátra, de a lábak a földről pillanatra se emeltessenek fel.

A bal (j) *oldalról fordulva állani* a támfához, arcczal, mellel ráborulni a támfára, kezekkel belé fogódzni, azután felvetni rá a bal lábat és felhúzni a közép testet, majd a jobb lábat is úgy, hogy a támfán hosszában lebegő haránt fekvés történjék, t. i. vállak és csipők a támfa hosszával keresztbe. Ezen fekvésben a jobb karral átkulesolni a támfát alkar csuklóban, a bal kézzel pedig alulról fogódzni, ugyanekkor a jobb lábbal is térdcsuklóban kulesolás, és így balra lefordulni a támfa alá fekvő függéshez. Felülésbe ugrani vagy emelkedni a támfára nem engedendő meg, az ilyen fajta gyakorlatok csakis az alacsony nyújtón és a két karfajú alacsony korláton gyakorolhatók nagy elővigyázat mellett, ha ugyan a már elébb ismertetett feltételek mellett ezen szerek egyáltalában alkalmazhatók valahol.

Az itt elősorolt támasz alapgyakorlatoknak folytatása és tovább fejlesztése részben az alacsony nyújtón, a rézsütös létrán és az alacsony korláton történik; a függésieké pedig részben a magas nyújtón, a függélyes és vízszintes létrán és a magas korláton. A mászások póznán, kötélben, és a hintázás gyűrűs hintán sajátos gyakorlatok.

*

A «Budapesti korcsolyázó-egylet» pénztári kimutatása.

1884. október 1-től bezárólag 1885. szeptember 30-ig.

Bevétel:

1883/84-ik évről átvett készpénz	5395	frt	25	kr.
29 részjegy átiratási díja	29	«	—	«
1812 tagsági jegyért 5 frtjával	9060	«	—	«
135 « « 10 frtjával	1350	«	—	«
43 beiratási jegyért 5 frtjával	215	«	—	«
711 korcsolyalettért 50 krjával	355	«	50	«
36 oktatási jegyért 3 frtjával	108	«	—	«
1884 vendégjegyért 1 frtjával	1884	«	—	«
3552 ruhatári jegyért 10 krjával	355	«	20	«
174 korcsolyakölcsönzésért 50 krjával	87	«	—	«
Jackson Heines-féle korcsolyák letéti díjért	84	«	50	«
Kamatokért	146	«	60	«
Összesen	19070	frt	05	kr.

Kiadás:

Légszesz és világítás	142	frt	46	kr.
Fűtés	302	«	15	«
Adó és illetékek	11	«	75	«
Városi iroda bére	218	«	—	«
Szolgaszemélyzet	1224	«	17	«
Hirdetmények	74	«	50	«
Csarnokjavítási költségek	1230	«	43	«
Biztosítási díjak	209	«	32	«
Nyomatványok	303	«	22	«
Tiszteletdíjak	600	«	—	«
Fenntartási és egyéb költségek	922	«	48	«
Napszámosok	514	«	76	«
Leltári beszerzések	2352	«	67	«
Korcsolya pléhek és karikák	124	«	50	«
Rendőri felügyelet	50	«	—	«
Zene	415	«	—	«
Tiszti fizetések	886	«	54	«
Visszaváltott 13 drb kisorsolt részjegy	650	«	—	«
Telefonbérlet	180	«	—	«
Törlesztési alapba	2000	«	—	«
Készpénz maradvány	6652	«	10	«
Összesen	19070	frt	05	kr.

1885. szeptember hó 30-án.

Vagyon:

1. Takarékpénztári betét	6500	frt	—	kr.
Készpénz	152	«	10	«
2. Egyleti csarnok	27520	«	—	«
le: 5% leírás 43000 frt után	2150	«	—	«
3. Leltári értékek:				
butor és egyéb ingó	1280	«	—	«
le: 10% leírás 6400 frt után	640	«	—	«
sodronykerítés és oszlopok	838	«	75	«
le: 15% leírás 1525 frt után	228	«	75	«
villanyvilágítási gépezet	2427	«	81	«
le: 15% leírás 4414 frt után	662	«	13	«
4. Törlesztési alap értékei:				
13,000 frt névért. 5% Budapest fővárosi				
kölcsön kötvény	12966	«	89	«
takarékpénztári betét	1440	«	30	«
5. 179 drb ki nem bocsájtott részjegy	8950	«	—	«
Összesen	58394	frt	97	kr.

Teher:

1. Részjegy tőke:				
800 drb 50 frtjával	40000	frt	—	kr.
le: 136 drb kisorsolt	6800	«	—	«
marad 664 drb 50 frtjával				
2. Be nem váltott kisorsolt 14 drb részjegy	700	«	—	«
3. Schlick-féle gyár követelése	543	«	22	«
4. Törlesztési alap:				
tavali mérleg szerint	11790	«	84	«
ez idei betét	2000	«	—	«
bevett kamatok	616	«	35	«
5. Fennmaradó tiszta vagyon	9544	«	56	«
Összesen	58394	frt	97	kr.

Németh Titus s. k.,
vál. tag és e. ellenőr

Benke Gyula s. k.,
vál. tag és e. pénztárnok.

Mitterdorfer G. s. k., Róna Márk s. k., Dr. Vetsey J. s. k.,
számvizsgálók.

Versenyjátékok a népiskolákban.

Általában majd minden játék bizonyos versengés a játékok között. De tulajdonképpen verseny-játékokul itt csak bizonyos tornászati működéseknek atletikai színezettel való kedélyes gyakorlása vétetnek. Tehát futás, ugrás, járás, kötél-húzás, birkózás egymással vetélkedve. Megjegyeztetik, miszerint a népiskolákban a versenyek rendezésének célja nem lehet a minél nagyobb eredmények után való küzködötés, hanem pusztán az egymás ellen kedélyes és szelid küzdelemmel játszva edzés.

Az 1—3. elemi népiskolai osztályú növendékekkel egyáltalában nem kell még játszva sem versenyt rendezni a fent írt működésekkel; ezeknek egymással való versengéseik csakis a rendes üdülési játékjukban és a tornászati helyes és szép mozgásokra törekvéseikben találjanak tápot. A 4—6. osztálybeliek is csak ritka esetekben versenyeztessenek, akkor is csak játzó módon rövid pár percig. A komolyabb versenyek csak a felsőbb népiskoláknál és a közép tanodáknál vehetik kezdetüket.

Játékszerű versengés módok a 4—6. osztályban: *Járással*, 100 méter hosszú pályán 6—10-enként indítani, gyors ütemben szabályosan lépkedve, előbb éri a kilépő láb sarka a földet, azután a talp és lábhegy, felső test egyenesen kissé hátra felé tartva, karok lóbáznak, az egyes csoportok győztesei egymással újabb versenybe nem mennek, díjat nem kapnak. Kiinduló helyzet kis rohamállás, bal kar, bal láb elől, jobb kar és láb hátul, fej egyenesen feltartatik.

Futással verseny: 50—60 méter hosszú pályát, kis csapatonként jeladásra indulva, 11—13 másodperc alatt befuttathatni. A lépések még egyszer oly gyorsak legyenek, mint a közönséges járásnál, 4 lépés járási idő alatt 8 lépés futás. Futás közben felső testtel kissé előre dőlni, karok szögtartásban mozognak, mindig lábhegyeken futni, a futás végeztével nem állni meg rögtön, hanem pár másodpercig még tovább járás és többször nagyot lélegzteni, fej mindég emelve tartassék, mell kidomborítva, mint a felnőtteknél. Kitartó futással versenyezni a népiskolákban még 2 percig sem szabad, de verseny nélkül folyton egyformán lassan lehet 5 percig is. Játékképpen is csak igen ritkán veendő versenyül.

Versenyugrás szintén csak a 4—6. osztálybelieknél, ott is játékszerűleg, mihelyt eléretett az a távolság vagy magasság, melynél a versenyzők fele már nagyobbab nem birt ugrani egyszeri javítások után sem, azonnal abban hagyandó a versenyzés, győztesek a kik átugrottak még. Az ugrási mód neki szaladással egy lábbal elugrassal.

Versenyben kötélhúzás 12 éven alól levő gyermekeknek egyáltalában nem való, de azért itt megemlíttetik, mint oly versenyzési mód, mely már a felső népiskolákban is elővehető.

Verseny birkózások az elemi népiskolák 5—6. osztályában is csak közös társasjáték módra történjenek, t. i. valamennyien egy sorba sorakozz, jobbról kettős beosztás, minden kettős az egyes elé kisorakozni, jobbra rézsút előre lépj, egyesek a kettősök vállaira előre vállfogás föl, jobbról kezdve minden második pár 3 (4) lépést előre indulj, karokat le, kettős az egyessel szemközt; most összefogódzni a magyar birkózás módjára, jobb kézzel az ellenfél bal válla fölött nyulni le, bal kézzel pedig a derekánál fogni át és összefogva a két kezét rázorítani, lábak terpez állásban, törzs előre hajlítva. Most jobbra és balra döntögetni, húzni, tolni az ellenfelet, míg végül sikerül őt a földre esésbe hozni. Mihelyt egyik vagy mindketten a földet érintik a test-törzs bármely részével, azonnal meg kell szünnie a birkózásnak is. Tilos egymásnak a ruháját, haját fogni; egymást lökni, ütni, csipni vagy épen harapni, karját elcsavarni, lábbal gáncsolni egyáltalában nem engedhető meg. A tanító «elég» szavára azonnal meg kell szünni minden húzakodásnak.

Alacsony nyújtón gyakorlatok.

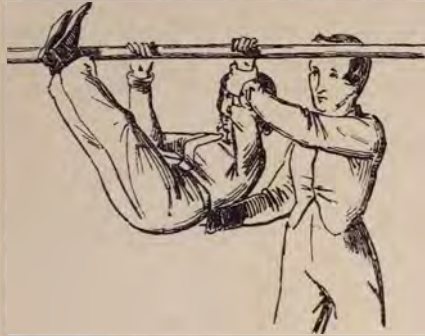
(Képekkel.)

Osztálytornázáshoz több alacsony nyújtó szükséges az elemi népiskolákban, tehát csupán egy nyújtó nem elég.

A bevezető gyakorlatok az alacsony nyújtónál ugyanazok, mik a magas támfánál feljegyeztettek. Ha már azok könnyedén végeztetnek, akkor még alkalmazásba lehet venni az alább irottakat is a 4—6. osztály növendékeinél. Az 1—3. osztálybelieknek meg kell elégedniük a magas támfánál irottaknak a nyújtónál is végzésükkel.

Az itt jelzett gyakorlatokhoz a nyújtó ne legyen magasabb a növendékek derék vagy mell magasságánál. Segédkező előtornász minden egyes működőnél legyen.

Támaszba ugrás, kezek felső tartással fogódnak, guggolás 1, ugrás 2. Támaszból fekvésbe ráereszkedni a rúdra 1, ismét feltámasztani a felső testet 2. Támaszból fekvésbe fogózással és abban a helyzetben lábmozgások: térdemelés és lenyújtás, lábterpesztés előre és hátra, láblobázás egyikkel előre, másikkal ugyanakkor hátra folytonosan, lábterpesztés és rá oldalt nyújtva lábkeresztelés váltakozva a jobb, majd a bal láb elől, zárt és nyújtott lábakkal lóbázás előre a rúd alá és hátra; bal (j) kézzel fogást felhagyni és nyújtás előre. Támasz a rúdra fekvéssel és abban oldalt balra és ismét vissza jobbra tovább tolni a testet. Támasz nyújtott testtel és karokkal, ebben a fent írt lábmozgások. Támaszból leugrás páros lábbal lóbázással, a hátra lóbázáskor karlökéssel; vagy nyugodt tartásból lökni el a nyújtott testet leugrással (lerugaszkodni).

Pillanatnyi lebegő támasz, mellső támaszban páros lábat rúd alá vezetni 1, hátra lóbáznai és a közép testet is a rúdtól pillanatra eltávolítani és ismét vissza, midőn a lábak a rúd alá közelednek 2. (Az ily lóbázás «lendülés»).

Támaszban bal (j) lábat felvetni a rúdra térdcsuklóba, ülés a bal czombra fordulat nélkül, bal kézzel kifogni támaszba a bal térden kívül, felső testtel hátra leereszkedni fekvő függésbe a bal térdcsuklóba, bal lábat a kezek közül előre visszahuzni és földre állás.

Támaszban átfeszíteni nyújtva a bal (j) lábat a rúd fölé oldalülésbe a bal czombra, ismét visszafeszíteni nyújtva a bal lábat.

Állásból felugrással felvetni rögtön a bal lábat a bal kézen kívül, térdcsuklóba ereszkedni hátra a felső testtel a rúd alá fekvő függésbe, bal lábat le, állás.

Támaszba ugrás felső fogással, rúdra fekvéssel fogást cserélni alsó fogásba, rúdra fekvéssel térdek behajlításával előre lefordulni guggoló állásba; vagy nyújtott testtel, nyújtott karokkal lefordulni állásba (kelep lefordulás).

Támaszból felvetni a bal lábat bal czombra üléshez, bal kézzel alsó fogás térden kívül, jobb kéz is alsó fogást vesz a térden belül, karok hajlítottak, közép test hátra huzatik, mell a rúdnak közelítették és a bal térd csuklóban előre lefordulni fekvő függésbe, bal lábat kezek közül visszahuzni, állás.

Ugyanaz nyújtott karokkal és emelt testtörzszel.

Ugyanaz, de a felfektetett láb a kezeken kívül marad.

Térdfellendülések oldal ülésbe egy czombra: felső fogással guggolás le, a rúd alatt a kezek közé felvetni és áthuzni a bal (j) lábat és térdcsuklóban rászoritani a rúdra, karokkal felhuzódnai, jobb kart felfektetni a rúdra, fogás marad, jobb (b) lábat nyújtva

lóbáznai fel és le úgy, hogy az egész test lendülésbe jöjjön, a lendületnek egy pillanatában feltolódni, illetőleg fellendülni támaszba ülésbe, midőn t. i. a szabad lábbal lefelé ütés történik. Térdfellendülés nyújtott karokkal, elébb azonban csak a lendülés gyakorlandó. Ugyanaz, hanem a felfektetett láb a kezeken kívül marad. Ugyanaz alsó fogással 5—6. osztályban. Gyenge vagy czélszerűtlenül öltözött gyermekek térdben lendülést ne csináljanak.

Haránt ülésbe a kezek közé egy czommbal, állásból felugrás után, vagy támaszból a hátra lendülés után balra (j) $\frac{1}{4}$ fordulattal a jobb (b) tomport a kezek közé vezetni és a fellábszárt a rúdra fektetni, bal kéz alsó, jobb kéz felső fogásban.

Oldal ülésbe kezek közé páros czommbal, elébb a fent írt haránt ülésbe, azután még $\frac{1}{4}$ fordulattal balra (j) ülni úgy, hogy arc czal arra néz, merről kezdetben háttal fordult az illető, azonban már a haránt ülésben kell a kezeket cserélni fogásban.

Oldal ülésből leugrás állásba, lábak kissé lóbáznai és kezekkel kis lökés történik. **Oldal ülésből felső fogással hátra lefordulni,** mindkét térdcsuklóban és kezeken zsugorodott fekvéssel függésbe; ebből állásba hátra lefordulni, lábak a rúdról és közép test a kezek közül eltávolítottak és kezek azonnal elbocsátják a rudat, mihielyt a testtörzs a vízszintes helyzetig leszállott, *nehogy a vállakban karkifordulás történjék.*

Mindkét czombon oldal ülésből előre lefordulni alsó fogással, térdcsuklóban, az elemi népiskolákban nem gyakorlandó.

Oldal ülésbe jutni láb átfeszítésekkel, támaszból bal (j) lábat átvetni a rúd fölé, bal kéz a bal térden kívül vesz felső fogást, jobb kéz belül közelebb fog a térdhez, most nyújtva átfeszítetik a másik láb is, ülésből előre leugrás.

Ülés cserélések: jobb láb átfeszítetik, rúdon ülés jobb czombon; balra $\frac{1}{4}$ fordulattal haránt ülés a farcsonton (u. n. hasított ülés) rúd a lábak között közepén, kezek a test mögött vesznek erős fogást, felső test hátra dől és ekkor átvetni a bal lábat is a rúd fölé (haránt ülés bal czombon); fogás csere és jobbra $\frac{1}{4}$ fordulat (oldal ülés).

Fekve-függés cserélések és térd csüngés: a rúd alatt guggolásból felvetni kézen kívül a bal lábat térdcsuklóba (fekve függés kezeken és egy térden); felvetni jobbról a jobb lábat is (f. f. páros térden terpesztéssel); kezek a térdeken kívül vesznek fogást, térdek zárkóznak (f. f. zárt térdeken és kezeken); elébb a jobb kéz bocsátja el a rudat, felső test lehetőleg leeresztetik, azután a bal kézzel is elbocsátani, felső test egészen nyújtott helyzetig lebocsátatik (térdcsüngés) allábszárak erősen behajlítva tartanak, karok a fej fölött lenyújtatnak és a földre támasztatnak; térdcsüngésből ismét felemelni a testtörzset és kezekkel felfogni a rúdra; vagy térdcsüngésből kartámaszsal leugrás négykézlábon állásba, megelőzőleg azonban a lefüggő felső testet a rúd alá át kell tolni a karokkal a hát irányába felé annyira, hogy a kezekkel fel lehessen azt támasztani, arc és mell a föld felé tekinthessen, ezalatt az előtornász rúdnak feszítve tartja a lefüggőnek lábait, most egy adott jelre a lábak hirtelen kinyújtatnak és hirtelen ismét behajlítva földre hozatnak állásba.

Kelep felvetődés a rúdra mellső fekvésbe: rúd alatt guggolás, kezekkel felső (vegyes vagy alsó) fogás, ugrással felvetni a lábakat és utána a közép testet is a rúdnak úgy, hogy a has essék a rúd fölé; lehet roham állásból is felvetődni a hátul levő lábnak lendítésével, ugrás az elől levő lábbal, ezen fekvésből ismét vissza kelep lefordulás.

Az elemi népiskolákban a fent írt gyakorlatok az alacsony nyújtónál elegendők. Tehát semmiféle forgások és nehezebb összetételű gyakorlatok nem gyakorlandók. Kivételt az alól legfeljebb az 5—6. osztály ügyesebb előtornászaival lehet csak tenni, kik az u. n. lusta forgást és egy-két térd forgást gyakorolhatnak.

Magas nyújtó az elemi népiskolákban.

Feltételezve azt, hogy létrák vagy mászó rudak, vagy gyűrűs hinták vannak beszerezve, a magas nyújtót mellőzhető szernek kell venni. De ha bármi okból beszereztetett, akkor csakis e következő gyakorlat-csoportok végeztetendők ráta:

Feszített karral függésben különféle lábmozgások, fogás cserék egy helyben függéssel vagy a rúdon tovább függeszkedések, törzsfordulatok, lóbázások és kis lendülések. A rúd alatt végzendő könnyebb vagyis függések, minők a magas támfánál és az alacsony nyújtónál említettek. A rúdra fellendülés egy czombra ülésbe, ott ülés cserék, ülésből lefordulások és támasz vételek csakis az esetben engedhetők meg az 5—6. osztálybelieknek, ha minden működő gyermek mellett egy külön felnőtt segédkező (tanító) van jelen. Forgások egyik faja sem gyakorlandó osztály-tornázásszerűen, azonban az előtornászok külön órájában a tanító személyes segédkezése mellett az ügyesebbekkel begyakoroltathatók a könnyebbek némelyike, minők például a fekvéssel forgás vagy egyik térd csuklóban forgás (térd perczek) vagy támaszból haskelep nevű forgás, melynél a rudat érinti folyton a közép test. Ezen utolsó kivételesen némelyekkel elővehető, de általában tiltott gyakorlatoknál a tanítói segédkezésnek kifogástalannak kell lenni; némí tájékoztatásul lásd az ábrákat.

Kaszás velocipéd-útja.

(Budapesttől—Párisig).

Ez év július 5-én reggel 5 órakor indult Kaszás István a «Magyar velocipéd-club» és a «Budapesti kerékpár-egylet» tagja nagy európai körútrára, s mint tudjuk a rossz út miatt, a mely Pesttől Pozsonyig vezet, kénytelen volt velocipéd útját innen kezdeni. — Délelőtt 11 órakor indult Pozsonyba a villám-vonattal Vándory József tanárral, innen ketten indultak és elértek Bécsbe Linz előtt elváltak egymástól és Kaszás egyedül folytatta útját Linzben keresztül Salzburgig, itt a város előtt történt meg vele az ismert szerencsétlen esés, a melynél jobb kezét kitörte. — Ez esés majdnem megzavarta egész úti tervét, de erős akarata nem csüggedett és lázasán várta karja meggyógyulását.

Salzburgból, a mint karja engedé, gyakori kirándulásokat tett vasuton a közel lévő városokba és megtekinté egész Tirol nevezetességeit és szépségét. A müncheni versenyekben, mint néző vett részt s Hofmann Károlylyal a «Magyar velocipéd-club»-ot képviselte.

Salzburgból (daczára, hogy karja még teljesen meg nem gyógyult) október 1-én indult el. És most helyesebbnek találom, ha leveleiből, melyet barátaihoz intézett, ismertetem útját. Egy Párisból szóló levele ekkép hangzik:

«Október 1-én indultam Salzburgból s alig voltam a bajor határon túl, egy igen csúf időjárás lepelt meg. Münchenben 8 napot s Augsburgban is 2 napot töltöttem, végére kifogytam türelemből s a legnagyobb esőben meg szélben is elmáztam daczára annak, hogy némely órában csak 7—8 km. haladtam, s gummiköpenyem daczára naponta nem egyszer, hanem 2—3-szor is tökéletesen átáztam. — De én erős esküt tettem Salzburgban, hogy akár török, akár szakad, legalább is Párisig velocipédezek, vasutat csak 1 kilométernyire sem használva. — No, ennek megtetelem. — Ugyan kedden akartam ide érni, de teljes lehetetlenség volt, s így szerdán este is csak Lagynig (30 km. Páristól) értem egytomi sötétségben és kőbányai sárban. — Csütörtök délelőtt 10 kor indultam onnan s délbe akartam Párisba érni, de bizony alig voltam 5 km., megint nagy szél, esővel keverve, támadt. — Ez még mind semmi, hanem 25 km. Páris előtt az országút kövezve van. — Ez volt csak meglepetés, de ha legalább jó volna, de oly rossz, mint például nálunk a rózsá-utczai. Egy darabig gyalogoltam, mert így mégis gyorsabban haladtam, mint óvatosan járva velocipéden. — Azután még gépemben megint 8 küllő hiányzott».

Kaszás útja Párisig következőleg folyt le:

Pozsony—Salzburg	401 kilométer
3 kirándulás a salzburgi clubbal (gépen)	94 «
Salzburg via Stuttgart, Karlsruhe, Strassburg, Páris 1005	«
Összesen	1500 kilométer.

Következő levele e hó 4-én «Méru»-ból szól:

«Páris megnéztem, a mit épen csak 6 nap alatt lehet látni s ma reggel 1/2 11-kor elindultam, s mivel egy párisi velocipédista kíséremmel sokat foglalkoztam, csak Méruig (62 klm.) értem 1/2 5 órakor, a mikor már is sötétedni kezdett. — Holnap meg fogom kísértetni Dreppig (130 klm.) velocipédezni, de ez már nagyobb feladat, mert a napok igen rövidek s az út igen dombos és hegyes, de meg fogom próbálni».

Gépe ellen igen sokat panaszkodik és félti, hogy az utat már ki sem tartja, de ezt csak annak tulajdoníthatom, hogy már azelőtt is igen sokat használta. — Leveleiből kitűnik, hogy Francia- és Németországban a gépek sokkal olcsóbbak, mint nálunk.

Igen örvend annak, hogy a «Magyar velocipéd-club» oly szépen fejlődik és melegen kérdőzködik a budapesti kerékpár-egyesület felől is.

Egész útja alatt a legjobb országutakat Baden és Württembergben találta, a francia utakat ezekhez képest határozottan rosszabbnak mondja.

Hamburgból kettőzött erővel akar Berlinen keresztül haza tartani és reményli, hogy ha csak az utak a Kárpátokon keresztül nem valami nagyon rosszak, az egész utat velocipéden teszi meg.

Kaszás ez útja határozott vakmerőségre vall, mert nem tekintve azt, hogy az időjárás már oly rosszra fordult, hogy minden nap kénytelen esőben és szélben menni (mi nem igen kellemes dolog) az időjárás később pedig mindig rosszabb és rosszabb lesz. Jobb keze még eddig sem gyógyult be egészen, sőt egész útja alatt fájdalmi is vannak. — Mindazáltal csak dicsére ére válik, hogy oly kitartással folytatja útját és reményem, hogy útjának további részét is szerencsésen meg fogja tenni.

Ezen útja által bebizonyítja azt, a mit már előtte ugyan többben is bebizonyítottak, hogy egy erős akaratu magyar ember minden sportnemben a legszebb eredményeket érheti el.

BARTAY OSZKÁR.

A vak leányok testedzése.

(Németből. Folyt.)

Egyáltalában nem csak a testi haszon az, a mi itt szem előtt tartandó. Igaz, hogy főleg arra való, hogy a vakoknál erős tartást fejlesszen, a vérkeringést szabályozza, a növést siettesse, az izom és idegrendszert erősítse és a szűkmellűséget megakadályozza. De a főczél mégis szellemi, persze mindig tekintettel arra, hogy az a testre is jótékonyan hasson. A rendszere tornaoktatás figyelemre buzdít, bátorságot és lélekjelenlétet fejleszt. Az akadályok és nehézségek legyőzése bizonyos vidám önmegelégedést idéz bennök elő és ez az, a mi náluk nézetem szerint semmit mondó, álmatag lényöket ellensúlyozná. Ezen subjectiv állásponttól tekintem én a vakok torna-oktatását és ezen okból kezelem azt úgy, a mint nem mindenkinek tetszik talán. Főfigyelmem arra irányult, hogy ezen gyakorlatoktól életkedvet kapjanak növendékeim.

De ezen fáradozás kezdetben nem tett sikerre szert. Hivataltomat elfoglaltam jó formán a nélkül, hogy körülményesen tudnám, hogy mi a czélom és mit érhetek el. A leányok a szabad és rendgyakorlatokat már ismerték és gyűrűhintákkal is el voltak látva. Sokáig tartott, míg észrevehettem, hogy az utóbbi tornaszert, daczára azon biztonsnágnak, melylyel kezelték, alaposan megutálták. (Mert ezt kerekken kimondani, szerénységük és engedelmességük nem engedé). Ennek oka következő volt: vagy harmincz leány hintázott a két tornaszeren. A várakozók unatkoztak. A gyakorlat maga is fárasztó volt ugyan rájuk nézve, de egyhangúsága miatt még fárasztóbb lett.

Ebhez járul még, hogy oly ritkán jöhettek hozzá. Sokáig kellett várakozniok, a nélkül, hogy mulathatnának. Egy szóval nem érdekelte őket sehogy s ezen tornaszere. Egész más volt ez oly gyakorlatokká, melyeket közösen végezhettek. Buzgóságuk azonnal észrevehető volt. Az ügyetlenek és figyelmetleneket a többiek szemrehányásokkal illették, és a gyakorlat végén hallani lehetett mint hibáztatták egymást, hogy a gyakorlat menetét egyik-másik zavarta. Nemsokára az ügyesebbek világosan megkülönböztethetők voltak a tehetség nélküliektől, és különféle osztályokba voltak sorozhatók. De erről majd alább.

Legfőbb igyekezetem oda irányult most, hogy a különben oly hasznos szertornázást kissé változatosabbá tegyem. Fájdalom, térdhiány miatt még nem birunk torna-csarnokkal. Tartózkodási helyünket kezdetben csakis a munka-szoba és az ebédlő képeztek, mi sok zavarnak volt oka. De ezen hiány pótlását már kilátásba helyezték. Legeleször is ugró-abroncsokat kaptunk. Azután hosszú lengő kötelet kaptunk, melynek azonban csak kevés hasznát vehettük, mert a vakok csak egy helyen hintáznak, feltéve, hogy ütem iránt érzékük van. Ezen gyakorlatnak meg van az előnye, hogy nagy érdeket gerjeszt, még a várakozókban is, mert a hallás a gyakorlat letolását ellenőrizheti. Azonban — mint már mondatott is, — sok egyáltalában nem képes ütemben ugrani, és kiknek a kötél-lengés egész folyamata nem fér fejökbe, sem azon merészség, hogyan lehessen oly tárgy fölött, melyet nem látnak, átugrani. Mások viszont kötélen és abroncsoson egyszerűen ugranak át.

Midőn először odamentünk, a legnagyobb vonakodással követtek csak a leányok. Ijesztő képet alkottak magoknak a nyújtó felől és valóban o'y gyengék és ügyetlenek voltak, hogy ezen kísérlet siker egészen veszélyeztetve látszott. (A mint véletlenül egyszer láttam, a fiúk ily kísérlet-eknél sokkal bátrabbak). Tamaszban egyáltalában nem bírták kitarítani, és nem lehet őket reábeszélni, hogy csak mérsékelten is hirtázzanak kissé rajta. Csak a később belépett kicsinyeknél átszott több bátorság. Én azt hiszem, hogy e túlzott félelemben az «ügyet'en tartás» túli aggodás is nagy szerepet játszott, mert a jó tartásra igen sokat adnak. Még ma sem bírhatók a nagyok a nyújtón való gyakorlatra. Zavarja őket, hogy az a szabadban történik, holott nem kellene félniök, mert az udvarban senki se látja őket.

Nyújtó és lábtótól már nem félnek annyira. Az utóbbi plane kedvencz tornaszerük. Ujjongnak, ha társnőjük azon egész végig haladt.

Már ezekből is következik, hogy a fegyelem nem lehet oly szigorú, mint más iskolákban. Azon szempontból kiindulva, hogy a vakoknak a torna ne teher, hanem mulatság legyen, — nem tilthatam meg a várakozóknak a beszélgetést, ha már nem lát-hatják — sajnos — a gyakorlatokat. Vajjon ez hibáztatandó körülmény-e vagy sem, azt eldönteni nem merem. Nézetem szerint e tekintetben egyedül a siker döntő.

Az itt elősorolt gyakorlatokat legzélszerűbbeknek tartom. A tanítványok érdekét lehetőleg ébren tartandó, 10—12 főnyi csoportokba osztom őket. Egyszerre két tornaszeren tornázhatnak. Ez által aztán még idejök sincs unatkozni, sőt ellenkezőleg anny-szor kerül rájuk a sor, hogy legfőlebb fél óráig tartják ki. Ennek a haszna is mutatkozik már. Különösen a kis korukban belépők szemmeláthatólag nyernek bátorságban, erőben és ön-érzetben. Persze azért még mindig vannak olyanok, kiknek fé-lénksége, egykedvősége és izomi gyengesége legyőzhetetlennek látszik.

Azon tornaszer, melynek alkalmazása a legtöbb-ekben aggá-lyokat gerjesztett, de előítem a testtartás javítása szempontjából nélkülözhetlennek látszik, a motolla igen hasznosnak bizonyult. Egyszerű lépéseket mindegyik növendék tesz rajta, ámbár nem mindig vezetés nélkül, de vannak sokan, kik igen szépen tánc-zolnak rajta.

Nem volna igen nehéz a tehetségesebb növendékeket, mihelyest első félnétségük eltűnt és egy kis ügyességre te tek szert, a leg-nyaktörőbb kuszási mutatóványokra rábírní. Mert hisz őket vak-ságuk felmenti attól, hogy a magasban szédülést kapjanak! De éppen ezért az ilyen merénylet mintegy bizalmukkal való vissza-élésnek látszanék. De különben sem igen illik az ilyesmi leá-nyoknak.

Mindezek után ismét csak azt mondom, hogy a vak növen-dékek a szertornázást nem igen kedvelik, valamint hogy a társas játékok sem igen tetszenek nekik. Szabad gyakorlatokon sokkal inkább örülnek, főkép, ha zenéjük is van hozzá.

A mi a lépéseket illeti, azt oldalsorokban gyakorolják és pedig úgy, hogy egy felig látó elől áll, a többiek pedig az előzők vál-laira teszik mindkét kezeiket. De gyors lépéseknél az ilyen lán-czolat hamar megszakad, sőt sokszor hajlott testtartást idéz elő. Egy lakatos segítségével egy oly szert készítettem, mely a kör-lejtéseknél quasi vezetől szolgáljon. A padozatban függélyesen álló tengelyre nagy vassodronyra kereket illesztettem vízszintesen úgy, hogy az a tengely körül foroghatott. A növendékek egy kézzel a kerék kerületét fogják, míg a küllök egyforma lépésekre tanít-ják. Ebbe fogódzkodva lépésben mehetnek, futhatnak s.b. De e szernek egy a hibája, t. i. nem ül erősen a padozatban. Kezdő növendékek vezetésekor mindig kiemelődik a tengely. Ezen a bajon még segíteni lehet.

(Vége köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A «Magyar velocipéd-club» f. é. november 14-én tartott gyű-lésén a titkár az újonnan belépni szándékozók neveit felolvassván, a tagoknak részletesen előadja az új helyiség (Andrássy-út 27., az operaházzal szemben) berendezésére szükségeseknek mutatko-zott beszerzéseket és indítványozza, hogy a szombati nap legyen ezentul club-estély is és ezen napokon tartatnak a választmányi ülések is. Ezután a club magatartása vitatik meg a legújabb rendőri javaslat irányában, mely a velocipédezés betiltását insolválná. Erre nézve kiküldi a választmány titkárt a f. h. 27-én (kedden) tartandó gyűlésre a «Kerékpár» helyiségében. A titkár

által kidolgozott házi-rend némi módosítással elfogadtatik. Fel-kéretik továbbá Porzsolt Jenő és Cs. Sándor Ákos a szükséges torna-szerek beszerzésére. A házi rend-szabályok 1. és 2. pontja p dig ideiglenesen felfüggesztetik, úgy hogy naponkint este 5—9 óráig velocipédezni, tornászni, vívni, stb. a jelenlevők megegye-zése és a naposnak való bejelentése után lehet.

Schwanda Gusztáv,
titkár.

A «Budapesti kerékpár-egylet»-ből kiléptek Oheroly János és Ohm Pál urak. Ujabban 3 rendes és két pártoló taggal szapo-rodott az egyleti létszám.

Budapest, 1885. november 15-én.

Kosztovits László,
alelnök.

(Nem hivatalos.)

Velocipéden Európa fővárosaiba a legrövidebb idő alatt. Zmer-tik Iván és Vermes Lajos tervezetet dolgoztak ki jövő évi na-gyobb szabású velocipéd kirándulásokra. Indulás Budapesttől 1886. május 15 én történik. Következő városokat fogják érinteni: Trieszt, Róma, Barcelonna, Madrid, Lissabon, London, Páris, Brüssel, Amsterdam, Berlin, Kopenhagena, Christiania, Stokholm, Szt. Pétervár, Moszkva, Jassi, Bukarest, Konstantinápoly, Belgrád, Budapest. Jelentkezések elfogadtatnak a «Herkules» szerkesztő-ségében.

A német katonai lapok igen elismerőleg nyilatkoznak a bécs-újhelyi vívó- és torna-tanítók kurzusának az utolsó hadgyakor-latok alkalmával, kísérletkép szolgálatban állított versenyzők osz-tályáról. A német «Heeres-Zeitung» felhossa továbbá: «Hollan-diában is az idei hadgyakorlatoknál kísérletek tétettek kerék-párral hadi célloknál. Jóllehet az eredmény igen kedvezően ütött ki, még sem határozták el, hogy a kerékpár, melyik módja hozassék be a hadseregnél. Némelyek amellet szólnak, hogy minden gyalogezredhez bizonyos meghatározott számú legyen be-osztva, mások azt hang-úlyozták, hogy csak a vezénylő karhoz legyen a beosztás. A velocipédek tulajdonságai inkább a hadi törzshöz való beosztásra utalnak, máskép pedig kilátásba helyezik a gyors hasznavehetőséget úgy a hadseregnél, mint a törzskarnál. Hogy a velocipédek békében, úgy mint háborúban különösen közvetítőkép szerepelhetnek a hadosztályok és törzsök között, az természetesen kétségtelen dolog.

Helyreigazítás. 40-ik számunkban «Velocipéd-kirándulás» című cikkünkre vonatkozólag a következő sorokat vesszük. Tekin-tetes szerkesztőség! Vagyok bátor tudatni, hogy cikkemben egy hibára jöttem; ugyanis sok dolgom lévén, irnokommal kellett cikketem letisztáztatni, melybe nem értem hogyan, egy rész a tervezetből került közbe, s így az téves. T. i. Kápoínától szept. 16 án Aszódig vonaton mentem s nem gépen, s onnan bicyclin, mit kérek kijavítani szíveskedjék.

Barell Andor.

A müncheni «Velocipédist» következő indítványnyal lép fel: Professionátus minden oly versenyző, ki más gépen versenyez; vagy egy oly gyári gépen versenyez, melynek ügynöke. «Látható — mondja a többek között az említett hirlap, hogy ezen kérdés-ben még elég elménczkedések uralkodnak. — Angliában a szigorú rendszabályok daczára panaszt emelnek arra nézve, hogy sokan a versenyzők közül csak aljas professionátusok és azou forgolód-nak, hogy minden verseny pénzért történjék. Így azután a sport egész tüzetlé aljasodik!»

TARTALOM.

A sport a városligetben (Egy vén athléta). — Szabadkai sport-élet (Vermes Lajos). — Magas támfá az elemi iskolákban (Vége). — A «Budapesti korcsolyázó-egylet» pénztári kimutatása. — Versenyjátékok a népiskolákban. — Alacsony nyújtón gyakor-latok (képekkel). — Kaszás velocipéd-útja (Bartay Oszkár). — A vak leányok testedzése (folyt.) — Különfélék. — Tárca: Igali két könyve (— —s.)

Előfizetési felhívás

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY,

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi kocsolyázó-egylet», a «Balaton-egylet», a «Beregszászi kocsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-egylet», a «Budapesti kocsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Budapesti vasparipa-egylet előre», a «Debreczeni kocsolyázó-egylet», a «Debreczeni torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület», a «Kassai kocsolyázó-egylet», a «Kolozsvári atletikai club», a «Kolozsvári kocsolyázó-egylet», a «Körmendi atletikai club», a «Kunszentmártoni csónakázó-kocsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Marosvásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai kocsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi kocsolyázó-egylet», a «Nagy-kamizsai torna-egylet», a «Nagy-kállói kocsolyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Ó-budai torna-egylet», a «Pannonia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei kocsolyázó-egylet», a «Rima szombati kocsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi kocsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetség», a «Selmeczi akadémiai athleta club», a «Soproni kocsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi kocsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi kocsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése
Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel. Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyekből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorlatot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a külföldön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cikkeket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koronkint a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és

tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakorlatok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, megkedveltetni és terjeszteni. *E munkásságában a szerkesztőséget az ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.*

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársainak fényes névsora, eddig megjelent számai, ak rendkívül gazdag és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangú meleg elismerése, az ország legelső egyleteinek körüle csoportosulása s a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellentiájának ajánlása teljesen fölőlegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyvkereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HIRDETÉSEK.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,
(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrsport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E cím alatt új bézagnótló vállalat indult meg még a múlt év végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönyvel párhuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, kocsolyázás, velocipedezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészét képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a «Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három jobbara elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányt fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a «Herkules-Könyv-

tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalattól, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvtárban:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A kocsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport-album, illusztrálva. Irták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. Montpellierből Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.

Kiadóhivatal:
Budapest, IV. Váci utca 2
Aigner Lajos könyvkeres
kedése.

Előfizetési díj:
Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.
Egyes szám 20 kr.
Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:
Budapest, IV. Iipót-utca
50. sz. földszint.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

AZ «ACHILLES» VELOCIPÉD- ÉS CSÓNÁK-EGYLET, AZ «ARADI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BALATON-EGYLET», A «BEREGSZÁSZI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI KERÉKPÁR-EGYLET», A «BUDAPESTI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «BUDAPESTI TORNA-EGYLET», A «BUDAPESTI VASPARIPA-EGYLET ELŐRE», A «DEBRECZENI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «DEBRECZENI TORNA-EGYLET», «ELSŐ MAGYAR VÍVÓ-EGYLET», A «FERTŐI CSÓNÁKÁZÓ-TÁRSASÁG», A »GYŐRI CSÓNÁKÁZÓ-EGYESÜLET», A «KASSAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «KOLOZSVÁRI ATHLETIKAI CLUB», A «KOLOZSVÁRI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», «FŐVÁROSI VÍVÓ-CLUB», A «KÖRMENDI ATHLETIKAI CLUB», A «KUNSZENTMÁRTONI CSÓNÁKÁZÓ-KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «MAGYAR-ÓVÁRI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROSVÁSÁRHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «LÉVAI TORNA- ÉS VÍVÓ-EGYLET», A «MAROS-VÁSÁRHELYI TORNA-EGYLET», A «NAGY-BÁNYAI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-ENYEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NAGY-KANIZSAI TORNA-EGYLET», A «NAGY-KÁLLÓI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «NEMZET HAJÓS-EGYLET», A «NEPTUN BUDAPESTI EVEZŐS-EGYLET», AZ «Ó-BUDAI TORNA-EGYLET», A «PANNONIA CSÓNÁK-EGYLET», A «POZSONYI HAJÓS-EGYLET», A «PRIVIGYEI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «RIMA-SZOMBATI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SÁTORALJA-UJHELYI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SALGÓ-TARJÁNI VASPARIPA SZÖVET-KEZET», A «SELMECZI AKADÉMIAI ATHLETA-CLUB», A «SOPRONI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET», A «SZABADKAI TORNA-EGYLET», A «SZARVASI KORCSOLYÁZÓ-KÖR» A «SZEVEDI CSÓNÁKÁZÓ-EGYLET», A «SZEVEDI KORCSOLYÁZÓ-EGYLET» ÉS A «SZEVEDI TORNA-EGYLET»

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. k. minister ő nagyméltósága 41,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézteinek.

Hieronymi Károly

a Neptun csónakázó-egylet és a Budapesti torna-club elnöke.

Büszke önérettel mondhatjuk el, hogy ha bár lassú léptekkel is, de mégis fokozatosan közeledünk a leg-erősebb nemzethez, az angol nemzethez.

Kezdjük levetkőzni az álszemérmert és mind-inkább fogy azon elő-itéletes embereknek száma, kik a testgyakorlatok üzését csak a fiatalságnak akarnák szánni és azt hiszik, hogy az élemedettebb kor vagy magasabb rang követelményeivel nem fér össze a test-edző sport-gyakorlás. Messze vagyunk még ugyan attól a kortól, melyben majd nálunk is, mint Angliában, az államférfiak, midőn a politikai küzdelmekben kifáradtak, egy labda-játék által teszik ismét ruganyossá izmaikat; nem értük még el azt az időt, midőn tanárok és lelkészek minden megszólás nélkül a sokkal könnyebb velocipéden kereshetik fel távol eső iskoláikat és egyházaikat, de azért mégis

HIERONYMI KÁROLY.

a testgyakorlatok józan ágai jelentékeny tért hódítottak már nálunk is abban a körben, a melyben a kártya-játékot a korhoz és ranghoz illőnek, de a testgyakorlatokat csak gyermekeknek valóknak tartják.

Kártyázó miniszter, sőt korhelykedő államférfi is van elég ebben az országban, de ha labdázó minisz-

tereket, csónakázó államférfiakat, tornázó nagy embereket keresnének, bizonyára vajmi kevésre talál-
nánk. Pedig hiába tanítják addig az egészségügytant elemi iskoláktól egyetemekig Magyarországon, a míg a nemzet elméjébe be nem vésődik az a tudat, hogy egy embernek és egy nemzetnek az egészségéhez

nem kell egyéb, mint a józan életmód és a rendszeres testedzés.

Ily körülmények között természetes, hogy nagy harsonával, éljenek riadalmával és kendőknek lobogtatásával fogadják a józan testedzés barátai maguk körében azokat a férfiakat, a kik a politikai, társadalmi, vagy irodalmi magas állásaikról leszállanak közéjük, és azon propaganda zászlóvivői közé állanak, mely a test-edző sportnak minden irányban, minden társadalmi körben való terjesztését tűzte ki feladatául.

És Hieronimi Károly az ő magas politikai és társadalmi állásával leszállott közénk, a józan testedző sportnak barátai és harczosai közé; az előítéletek ellen foly-

tatott egyenlőtlen harczunkban, a serpenyőbe vetette nevét s maga élére állván a testgyakorló-egyletnek, hangosan megegyeztetta azt az ősi véleményt, hogy a testedző sport nem egyeztethető össze bizonyos ranggal vagy korrall.

Hieronimi Károly a közlekedési ügyek legelső szak-

férfia, a politikus, az államférfiú, a magas állású hivatalnok és társadalmi köreinknek egyaránt tisztelt és szeretett kiváló tényezője, beáll egy csolnakázó- és egy torna-egylet tagjává és elfogadja az elnöki tisztelet és nemcsak nevét adja oda czégérül, hanem maga is dolgozik, fárad a két testgyakorló-egylet felvirágzása körül.

Ez oly tény, ez oly győzelem, a mit a legnagyobb örömmel kell üdvözölni a testgyakorlatok minden barátjának.

Midőn a testedző sportnak új, előkelő pártfogóját hű arczképen bemutatjuk és alább élete pályáját ismertetjük, itt még csak azon óhajunknak adunk kifejezést, vajha minél több oly fia lenne Magyarországnak, mint Hieronymi Károly.

Vizi sport.*

(Ajánlom a Déli vasút-társaság, a Magyar nyugoti vasút-társaság, a Kisfaludi gőzhajó-társaság és a Tihanyi apátság figyelmébe).

A «Stephanie yacht-egylet» a folyó hó 14-én, delután 4 órakor gróf Károlyi László úr budapesti palotájában nagy fontosságú ülést tartott, melyben részt vettek: gróf Esterházy Mihály elnök, Szarvassy Sándor gondnok, Jankovics István titkár, gróf Andrássy Géza, gróf Festetics Tasziló, gróf Károlyi László, gróf Nádasdy Ferencz, báró Todesco Lajos Ödön és Mihálkovichs Tivadar választmányi tagok.

A nagyszámú részvét (a választmányból csak ketten hiányoztak, kik rendkívüli körülmények által a megjelenésben akadályozva voltak) a tárgyak fontosságával helyes arányban állott.

Azok, kik ezen egyletet a Balaton-egylettel, melylyel épen semmi összeköttetésben nem áll, összetévesztve vagy az ügyek állását nem ismervén a Young Richárd hajóépítőtől történt megváltásra tekintve, már-már váddal léptek fel, hogy náunk minden csak szalmatűz, a mai ülésen meggyőződhetek volna, mennyi egyszerűséggel és önfeláldozással, mondhatni lelkesedéssel csügnek főuraink a vitorlázás sportján, úgy hogy e szerintem legnemesebb sport virágzásának tetőpontja felé halad s hosszú időre biztosítva van.

Az egylet belügyeire vonatkozó határozatoktól eltekintve, ezen fennebb jelzett ülés következő határozatokat hozott:

I. Tudomásul vétetett, hogy az egyleti választmány kiküldöttjei Young Richárd hajó-gyárát és összes hajóit megvéve, tény-

* A magyar sport e kiváló férfianak soraira különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. A «Nemo» alatt igen tekintélyes «Aliquis» rejlik. Szerk.

leg át is vették és a kiküldötteknek fáradozásukért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

Ezen vételi határozat folytán most már az egész alsó-sétányi telep, melyen a 8000 forintba került gyönyörű club-ház, 4000 forintba került hajó-csuszató (sloopway) és 3800 forintban vett hajó-gyár áll, - az egylet tulajdona, melynek tehát mai napon vagyona 15,800 forint értéket képvisel.

II. Az egylet a hajókat ezután házilag építi, és a hajó-ipar érdekében, idegen — nem egyleti tagoktól jövő megrendeléseket is elfogad.

Már is új, — egyenkint 21—25 tonnás hajókra kapott megrendelést, még pedig: gróf Festetics Tasziló, gróf Károlyi László, Captain Blue és báró Todesco Ödön Lajos uraktól. Ezen megrendelések mintegy 40,000 forint forgalmat képviselnek és még két nagy megrendelés bizton várható.

El nem mulaszthatom, hogy a közönséget ez alkalommal ne értesítem, mikép az egylet Young hajó-gyáros összes hajóit megvén, ez által azon helyzetbe jutott, hogy a sport barátainak igen jó karban levő, részben új és rendkívül olcsó vitorlás hajókat adhat el.

III. Az eladó hajók a következők: *Nameless* 1½ tonnás, *Szélvész* 2½ tonnás, *Lucifer* 1 tonnás vitorlás hajók. — Bővebb értesítést az egyleti gondnok Szarvassy Sándor úr ad Budapesten, Kishid-utca a Hungária szállodával szemben levő egyleti irodában.

IV. Az evező hajókat az egylet nem adja el, sőt a hajó parkot még szaporítani fogja két darab párevezős gíggel és az összes evező csónakokat egy vállalkozónak adja bérbe, ki a hajókat az egylet által meghatározott, az eddiginél jutányosabb összegért köteles az évad alatt a fürdő-közönség rendelkezésére adni.

Ezen intézkedés is csak azt tanúsítja, mennyire viseli az egylet a közönség érdekeit, és hogy e csónak-bérlési ügyet nem saját pénzügyi szempontjából tekinti, hanem a vizi sportot igyekszik népszerűvé tenni.

De nagyfontosságú e határozat a fürdő-tulajdonos, apátság érdekeire is, mert tudjuk, hogy Balaton-Füred mily szegény élvezetekben, s nem lehet közönyös azon körülmény, hogy különösen oly élvezet honosítotték meg B.-Füreden, mely más fürdőkben, hol víz nincs s így a legtöbb, különösen gyógyhatású fürdőkben, — fel nem található.

Tudjuk, hogy a fővárosi ifjuság és a közönség is mennyire kedveli a csónakázást, s így nem alaptalan a on állításunk, hogy az egylet e határozata — különösen ha még sikerülne a déli vasuton, de a Kisfaludy gőzhajó-társaságnál is — (mert bizony az az 1 frt 60 kr. egy órai útért sok pénz s nem áll arányban a Budapest-siófoki utazási költséggel) — vitel-díj kedvezményeket eszközölni, a mi a Balaton-egylet kirándulási szakosztályának

A «HERKULES» TÁRCZÁJA.

Hieronymi Károly.*

Közmunka- és közlekedésügyeink fejlődése az 1867. évvel beállott alkotmányos korszak óta oly mérveket öltött, a minőket hasonló viszonyok között egyetlen állam sem képes felmutatni. Az évek hosszú sorának tespedését a rohamos haladás, a lézas előretörekvés váltotta fel. A multak mulasztásait siettetni kellett rövid időn helyreállítani, hogy Magyarország elfoglalhassa a közgazdaság, politika és közművelődés terén azt a polcot, mely őt méltán megilleté.

Közmunka- és közlekedésügyeink ezen nagymérvű és egészséges fejlődése főleg e két tényező összehatásának köszönhető. Az egyik a magyar mérnöki kar kiváló szakképzettsége és hazafias törekvése, a másik közmunka- és közlekedésügyeinknek szakavatott, erélyes és céltudatos vezetése.

1867 óta mind e két téren egy férfiú nevével és szereplésével találkozunk, a ki úgy a magyar mérnöki kar összetartására és a technikai szakképzettségnek előmozdítására, valamint közmunka- és közlekedési ügyeink helyes iránya s úgy a közgazdaság, mint technikai tekintetben szakavatott fejlesztésére döntő befolyást, soha sem szűnő jótékony hatást gyakorolt, s a kinek úgy a magyar közmunka- és közlekedési ügyek szervezése és kifejlesztése,

* Hieronymi életrajzát a következőkben a «Gazdasági Mérnök» után adjuk. Szerk.

valamint a Magyar Mérnök és Építész-egylet megalkotása és közhasznú működésének előmozdítása terén maradandó érdemei vannak.

E férfiú Hieronymi Károly, a közmunka- és közlekedési miniszterium volt államtitkára, az osztrák magyar államvasutak magyarországi vonalainak vezérigazgatója, a Magyar Mérnök és Építész-egylet alelnöke és tiszteleti tagja.

Hieronymi Károly Budán 1836. október 1-én születet. Atyja Hieronymi Ottó, a dunai térképező osztály igazgató főmérnöke volt, a ki Pozsonytól Szeredig az első vasút építésénél is tevékeny részt vett. Műlesleg érdekes lesz megemlíteni, hogy ezen — hazánkban első — vasút 1845. és 1849-ben majdnem kizárólag magyar mérnökök által építetett; Hieronymi mellett ott voltak az azóta elhalt Lechner Gyula, Reiter Ferencz stb., s hogy e munkálatokkal nem vallott szégyent a magyar mérnöki kar: azt igazolja azon körülmény, miszerint a nevezetesebb műtárgyak oly szolidul voltak építve, hogy még ma is használatban állanak.

Hieronymi a gimnaziumi osztályokat a fővárosban végezte, mint szintén a polytechnikumot is, még pedig kitűnő sikerrel. Iskolái bevégezte után pár hónapon át Buda sz. kir. városnál volt mérnökgyakornok. majd 1857-ben Máramarosba ment tagosítási munkákat végezni, a hol az első tagosítást ő vitte keresztül. 1861-től kezdve Máramarosmegye főmérnöke volt.

Midőn 1867-ben a kiegyezés megtörtént és a többi miniszteriumokkal együtt a közmunka- és közlekedési miniszterium is megalakult, ezen tárcza akkori vezetője gróf Mikó Imre első tenedői közé tartozott Hieronymi meghívása, ki azon időben Máramarosmegyének volt főmérnöke. E meghívás az első elnöki számot viseli, tehát a m. közl. miniszt. első praesidialis intézkedése volt. Hieronymi 1869-ig titkári, azután osztálytanácsosi ranggal

volna feladata, — a fürdő-tulajdonos apátság érdekeire is méltánylást érdemlő kihatással lesz.

Midőn e kedvezmények mellett kardoskodom, nem a vitorlázó-egylet érdekeire vagyok figyelemmel, mely egylet jobbra gazdag urakból áll s mely versenyeit minden viszony közt megtartja, de meg akarom világítani azon okokat, melyek oda hatnak, hogy a Balatonon, mely pedig oly alkalmas nagyszabású vízi-sport versenyek rendezésére, miért nem tud az evező- és úszó-sport fel-lendülni, s általában miért nincs a versenyeknek közönsége.

Sem a vasút-társaságok, sem a balatoni gőzhajó-társaság, sem a fürdő-igazgatóság nem fogja fel helyesen érdekeit, a midőn

1-ször a versenyekre jövő működő- és csónak-egyleti tagoknak nem adja a legnagyobb kedvezményt, midőn

2-szor a versenyre hozandó hajókat ingyen nem szállítja, midőn

3-szor a versenyekre utazó közönségnek nem ad az eddiginél még nevezetesebb vitel-díj kedvezményt, midőn

4-szer a fürdő-igazgatóság a csónaki versenyen működőknek a szállás- és étkezési kiadásait a minimumra nem szállítja.

Angliában — midőn egy-egy nevezetesebb verseny tartatik, száz meg száz külön-vonat indul a verseny színhelyére, mely rendszeren nem a fővárosban van. Németországban szinte nagy az érdeklődés. — Ujabbán Bécsben kezdenek a versenyek nagy népszerűsége szert tenni.

Igen, de Angliában a működők saját személyük után a szállítási eszközökön nagy kedvezményeket élveznek, hajóik és eszközeik ingyen, a könnyebbek mint úti podgyász a személy-vonatok tetején szállíttatnak, a versenyre utazó közönség pedig (a mit ellenőrizni nagyon könnyű, a mennyiben a vasúti-jegy megváltásával belépti-jegy is váltandó) szintén nevezetesen kedvezményben részesül.

Igy aztán lehet eredményeket felmutatni. És mindenkinek meg van a maga haszna belőle.

Ott ezerek mennek a versenyekre, nálunk százak sem.

Ott ezerek költenek, nálunk százak sem.

A ki ezt be nem látja, azzal vitatkozni sem lehet, mert ha valahol, itt érvényesül a viribus unitis elve.

Egyik működő a másikat lelkesíti, egyik kiránduló a másikat, ez a harmadikat, családokat stb. hív, csalogat a jövőre, — egyik a verseny, másik a versenyző, harmadik egy kiránduló kedvéért megy, a családok, a drágaság kifogására nem hivatkozhatnak, és így lassan-lassan a versenyek egész nemzeti ünnepekké nőnek ki magukat, melyben úr, polgár és a környék népe örömmel vesz részt.

Ez nem álomkép, ez így van Angliában régebben, Németország és Bécsben újabbán, s így lehet nálunk is.

Mert sok szép tulajdost elismerek e nemzetekről, de azt nem, hogy a magyarnál sportikusabb szellem lengné őket át, mert a daliás jellemet a sport különböző ágai iránti előszeretettel fejleszti, a magyar nemzetnél pedig dalásabb nemzet nincs.

Azok, kik az ügghöz nem értenek, épen ezen okból másképp fogják fel a dolgot.

Azt mondják, hogy a ki mulat, fizessen. De elfeledik, hogy az a versenyző evezős nem mulatni jön B. Fűredre. Az hat héttel előbb megszakitva rendes foglalkozását, mulatságokat, italt szivart, nőket kerülve és kedvencz ételeitől megválva, minden nap órákat trainirozza magát, külön étlap szerint, tehát drágán étkezik, a versenyre tétet fizet, új verseny-ruhát rendel és a versenyt előző napokon, a versenyig a különben is tiltott mulatást kizáró legnagyobb izgatottságban van. A verseny végeztével többnyire el is kell rögtön utaznia rég megszakitott foglalkozásához, de a verseny után még pár napig mulatnia egészségi okokból sem szabad.

Ettől még azt is, hogy a verseny helyszínére való utazásnál szereti vitelénél, úgy a helyszínén nevezetes összeget költsön, kívánni nem lehet, különösen ha meggondoljuk, hogy a csónak-egyletek tagjai túlnyomó részben szerény vagyoni viszonyok közt élnek, a mindennapi tapasztalat igazolván, hogy a jó mód az evező-sport iránti előszeretettel megfordított arányban áll.

Nem ifjúságunkban van tehát a hiba, hanem a vázolt viszonyokban.

(Vége köv.)

NEMO.

Játszási módok és szabályok

(az elemi népiskolákban).

El kell ismerni azt, miszerint különösen a 6–12 éves gyermekeknél az iskolai tornázás csakis játékokkal vegyítve felelhet meg azon edzési és nevelési magas czéloknak, mik végett alkalmaztatik. A játékok nélkül túlszigorúan alkalmazott iskolai tornázás lenyűgözi a gyermeki kedélyt, megbénítja a szabad érzeteknek és az öncselekvési hajlamoknak fejlődését; de viszont a játékszenvedélyek túlsapongása meg, semmiben határt nem ismerő féktelen természetet olt a gyermekbe. Tehát a helyes eljárás csak ez lehet: 1. Bizonyos rendszerben vezérlési parancsokkal testgyakorlást üztetni oly módon, mint a lapokban megíratott. 2. Beékelni az 1 alatt írt működtetésebe játékokat. 3. Módot és alkalmat szolgáltatni a gyermekeknek a tömeges és teljesen szabad játszhatásokra, legalább is egyszer hetenkint vagy 2 órai tartamra.

Játékok a torna-órába ékelve.

Minden egyes torna-órában kell lenni legalább is 1/4 órai oly működtetésnek, melyben több a játékszerűség, mint a fegyelmezett komoly munka. E czélból a torna-tanító vagy az e ébirt ismertetett játékokból vétet elő pár legalkalmasabbat, vagy pedig a rendes torna-működések egynemelyikét végezeti mulattató móddal. A játék megválasztásakor figyelem fordítandó ezekre: terem-

gróf Mikó miniszteriuma alatt, és későbbben Gorove alatt is az elnöki osztály vezetésével volt megbizva, mert kényes és fontos állásában úgy tapintatának, mint kiváló tehetségének számos jelét adta.

Az elnöki osztálytól megválván, egymás után sorban előbb az út- és középítészeti szakosztálynak, majd a vízepítészeti s később a vasúti szakosztálynak lett főnöke, míg végre 1874 ben, mint államtitkári helyettes (jobban mondva helyettes államtitkár) a miniszterium legfontosabb ügyeinek vezetésével lett megbizva. Hieronyminek így alkalma volt a miniszterium egész ügymenetével és bszervezetével alaposan megismerkedni, és megismerkedni annak hiányaival és hátrányaival is. Áthatva azon meggyőződéstől, hogy a közigazgatás ezen fontos ágazata épen szervezetének hiányossága folytán nem képes oly kedvező eredményt felmutatni, mint a minőt hasonló munkásság, de jobb organizáció mellett felmutatni képes volna, hosszabb időre terjedő tanulmányokat tett Franciaországban, hol a közlekedési ügyek tudvalevőleg mintaszerűen vezetettek, abból a czélból, hogy az ottani berendezéseket megismerje és a mi azokban előnyös, esetleg Magyarországba behozza. Ez utazásnak eredménye volt egy terjedelmesebb mű a francia közmuvelődési ügyek kezeléséről, mely jelenleg is nagy becsben áll. De praktikus eredménye is volt ezen utazásnak, melynek kivitele azonban csak évek múlva volt lehetséges. Hieronymi ugyanis a magyar közlekedési miniszteriumot a francia miniszterium mintájára akarta ujjaszervezni és ezen szervezési tervezetet ki is dolgozta. 10 évig maradt ezen terv Hieronymi irásztalában, míg végre Ordódy minisztersége alatt a terv megvalósult és Hieronymi eszmái az 1880. október havában elfogadott organizációval érvényre jutottak. Ezen organi-

záció által a műszaki szolgálat az adminisztratív szolgálattól teljesen elválasztott és függetlenné tétetett. Az összes műszaki erők a műszaki tanácsban egyesítettek, mely tanácsnak elnöke maga a miniszter.

Hogy milyen vívmány a műszaki tanács a technikai világra s a műszaki ügyekre nézve, ezt alig szükséges bővebben fejtegetni, úgy mint azt sem, hogy az ország benne minő erős és megbízható garanciát talált arra, hogy közlekedési és középítészeti ügyeink műszaki szempontból a legjobb és legelőnyösebb elinté- zést találják.

Ha visszatekintünk azon korszakra, mely a m. miniszterium megalakulásától mai napig eltelt, be kell vallanunk, hogy Magyarorszá- ban nem volt oly kor, melyben aránylag rövid idő alatt a közlekedés terén oly haladás mutatkozott volna és bátran mondhatjuk, hogy ezen idő alatt e téren nem történt fontosabb intézkedés vagy alkotás, melyre Hieronymi az ország érdekében jótékony befolyással ne lett volna. Ugy a vízi ügyek rendezése, valamint vasúthálózatunk ész- szerű fejlesztése körül Hieronymi elévülhetetlen érdemeit szerzett.

A Tisza és Duna szabályozása körül Hieronyminek elvitáz- hatlan nagy érdemei vannak, kivált azon nagyszabású művele- teknel, melyek az utolsó években keresztülvittetek.

Legnagyobb és legsikeresebb tevékenységet fejtett ki azonban Hieronymi Ordódy minisztersége alatt, midőn az A föld nagy és leggazdagabb részét a szó teljes értelmében megmentette az ár- vitztól, azon nagyszerű vízvédelmi szervezettel, melynek czél- szerű alkotása az ő műve.

Nem kevesebb gondot fordított Hieronymi a Duna szabályozá- sára is, és hogy milyen szakértelemmel felelt meg ezen felada- tának, bizonyítja azon körülmény, hogy a nálunk oly sokat kár-

ben vagy szabad ég alatt, hideg vagy meleg légmérsékletben, nagy vagy szűk téren, kevés vagy sok számú növendékekkel történik-e játszátás? Ezek szerint a tanító kiválasztván a megfelelő és általában kedvelt játékokat, a növendékeket felosztja játék-csoportokra, mindegyikhez kirendel két előtornászt, a kik a kijelölt játéknak szabályai szerint együtt játszanak csapatjukkal. Ha azonban egyáltalában bajos az ilyen csoportonként játszátás, ha t. i. játékvezetők még kiképezve nincsenek, vagy játékszerek nincsenek kéznél, vagy a növendékek még jó magaviseletre szoktatva nincsenek, vagy a játékok sokasága és térszűke miatt, vagy bármely más időleges okok miatt kisebb csoportokban magukra hagyni a növendékeket nem mutatkozik még czélszerűnek: ez esetben a tanító az összes tanítványait vezérzavakkal együtt játszátja. Ilyen nagy tömegben rövid ideig játszátás tanítói fejelemzéssel, tanítói vezetéssel történvén, korlátoltatik a játékszenvedély, nagyobb zajongás és ide-oda csapongás, rendetlen csoportokba elegyedés tiltatik. Ilyen esetben a legtöbb szokásos népies játék alkalmazásba nem vétethetik, hanem ezek helyett inkább a «játék-versenyek» czime alatt írottakhoz hasonló játékok. Például legyen itt még egy pár e fajta játék:

«Zerge vadászat». A torna-tér közepén felállítatnak az ugrómérczék, rá lehető hosszú nádpálcaza tétetik térd magasságban, azon innen és túl is egy-egy ugró-deszka tétetik részút szembe egymással, az összes növendékek két külön oldal sorba állítatnak fel az ugró szeren innen és túlra, arczczal a deszka felé; m st adott jelre mindkét sor egyszerre futásnak ered, a deszkára érven egymás után ugrálnak keresztül a pálczán «roham» (athleta) ugrással (egy lábbal el, egy lábba le) és megállapodás nélkül tovább futnak és vissza kanyarodva csatlakoznak a túl oldalról futó és ugró sor végéhez, a túlsó másik deszkára jutván ismét ugrás; így mindkét sor egyesülvén hosszúkás körben szalad folyton és ugrálnak egyenként a deszkára jutván, a 3. kör után a vezetők innen és túl megállnak, pihenés. Ha valaki a pálczát véletlenül leveri, a sorok újra állanak fel innen és túlra.

Földön hanyatt fekvésből indítani versenyfutásba 10—20 méter távolra. Összes növendékek pihenő állásban oldalt két sorban, vagy a felső téren nagy félkörben állnak vagy ülnek, hogy láthassák a versenyzőket, kiket 8—10-esével állítat ki a tanító, illetve, hanyatt fekvésbe vezérli; karok fejfélé, lábak a futandó pálya iránya felé nyujtatnak, adott jelre minden fekvő gyorsan talpra kelve futásnak ered, győztes az, ki a végczélnál a földön keresztül fektetett z-inórt legelőbb átlépi.

Törökülésből indítani versenyfutásba, a futópálya fele útjában futás közben egyszer egészen körül fordulni és tovább futni; 20—30 méter távolra a czélpont.

Négykézlábon állásból indítani bukfencczel állásba és tovább futásba vagy mindvégig négykézlábon futtatni. (5—6. oszt.)

«Kakasviadal» nagy körben állnak (vagy ülnek) a növendékek, jobbról kezdve körben balra kettős beosztás párokra, az első 6

(8—10) pár a kör közepe felé belépni, ki-ki a maga párjával szemközt, karokat mellre kulcsolni bal (j) lábat a földről fel emelni, «rajta» szóra kezdni a viaskodást, egy lábba szökdécselve vállal taszigálni az ellenfelet mindaddig, míg az, vagy maga a támadó a földet nem érinti az imént felemelt lábbal. A ki bár pillanatra is páros lábba leállott, azonnal köteles a körből kilépni, a ki legyőzte így az ellenfelet, kereshet magának más ellenfelet a még bent maradtak közül, a legutóbb bent maradt a győztes, ezután a következő párok viaskodnak. (5—6. oszt.)

Talicskázás, összes növendéket egymás mögött állítatni két arczszorban $\frac{1}{2}$ távolságig nyitódva, az első sorban levők guggolás le, tenyereket földre támasztani és lábukat hátra terpesztéssel ki nyujtani, a hátul állók guggolás le, az elől fekvéssel támaszban levő párjuknak lábait fogni és felegyenesedni, az indulj szóra lassan előre lépkedve tolni a kezeiken járókat. 3—4 méternél távolabbra még a 4—6. osztály se, az 1—3. osztály pedig helyből ki se léptetessék.

Háton hordozása egymásnak, két sorban, a hátul állók emezeknek a derekára lovagulás, a vállaknál karkulcsolással fogódzni, először oldalsorba fordulás vezérlettel, azután lassú menet egymás után; csak a 4—6. osztályban, ott se tovább 10—20 lépésnyinél.

Kéztapsolás folytonosan egyenlő lassú ütemben, mi alatt lassan le kell guggolni, ülni és hanyatt feküdni, abból ismét felegyenesedni kéz és karok segítségével nélkül térdeléssel; tapsolásra a tanító folyton vezérli az ütemet stb.

Függélyes rudakon mászás és egyéb gyakorlatok.

(Képpel.)

Okvetlenül több rúd szükséges egymás mellett egy vagy több sorban válltávbán a népiskolai tornázásnál, melyeknek végeik szilárdan erősíttessenek meg egy-egy ponthoz fent és lent. Felmászásra senki ne buzdíttassék, mielőtt lent be nem gyakorolta magát az alapgyakorlatokba. Az 1—2. osztálybeliek a rúd közepénél feljebb ne mászattassanak.

A gyakorlatok csoportjai ezek: lent függve vagy támaszkodva állások és ezekben függeszkedések, függések különféle láb és kar tartásokkal, mászások; egy vagy 2, vagy 3 rúdon fogódzásokkal. Rudakon innen, rudak között vagy rudakon túl állásokból. Egyszerre annyi növendék vezérlettel a gyakorlatokhoz, a mennyi nek hely és rúd jut.

Függéssel vagy támaszsal állások: első 4 (6—10) a rudakhoz menet indulj, mindenki egy rúd mögé túlra (vagy elé innen) arczczal (vagy háttal) a rúddhoz állás úgy, hogy a lábak zárva a rúd tövéhez feszíttessenek, kezekkel az arcz előtt (vagy fej mögött) fent (vagy csipő magasságban lent) a rúdon fogás, most a közép testet behajlítva hátra (vagy előre) leereszteni (vagy homorítani) karok nyujtásáig 1, vissza felegyenesedni 2. — Mindenki egy

hozott pesti Dunaszabályozás a legsikerültebbek közé tartozik, a mint ezt a mult évben is fényesen igazolta, a mennyiben a Bécs, Lincz, Pozsony és több városoknál garázdálkodó folyam csakis Budapesten maradt ártatlan. Hieronymi a budapesti dunaszakasz szabályozásáról egy igen becse szakmunkát is írt, mely műszaki képzettségéről és mely gondolkozásáról fényesen tanuskodik.

Bármennyire messzeható és áldásos volt Hieronymi működése hazai folyóink rendezése és az ármentesítés körül, működésének súlypontját talán mégis inkább a vasúti politikában lehetjük, a hol ép annyi szerencsével, mint ritka tehetséggel és államférfiúi előrelátással működött. Itt is legnagyobbak voltak az általa kivívott sikerek az utóbbi években.

Az állam szolgálatában eltöltött 15 év alatt hazánk közmunka és közlekedéstügyeinek folyvást éber őre, szakavatott, öntudatos előmozdítója volt. A közhasznú s a messze jövőre kiható alkotások egész sora fűződik nevéhez és működéséhez, mely a legmagasabb helyen is méltó elismerésre talált, mely legfelsőbb elismerés jeléül a mult évben a Lipót-renddel diszített fel.

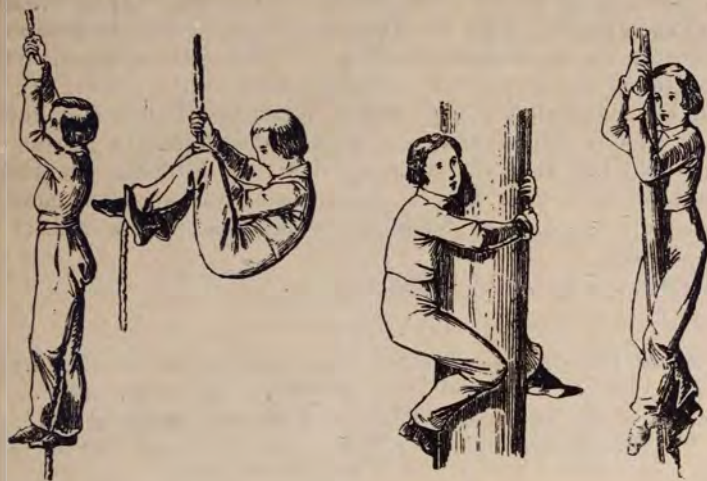
Tizenöt évi eredménydús működés után megvált az állam szolgálatából, hogy az eddiginél bizonyára hálásabb téren folytassa közhasznú tevékenységét, érvényesítse kiváló szakképzettségét, azon tágkörű és alapos ismereteket s azon ritka tapintatot és jeles szervező tehetséget, a mely ily mérvben egyesítve csak keveseknek jut osztályrészül. Az osztrák-magyar államvasút újraszervezése folytán Budapestben felállított külön igazgatóság elnökévé vagyis az osztrák-magyar vasút magyarországi vonalainak vezérigazgatójává már régebben őt szemelték ki a társulat vezérférfiai s bizonyára nem tehettek volna választást, mely úgy az ország, mint a társulat kapcsolatos érdekeit oly annyira kielégíteni képes

leendett, mint Hieronymi megnyerése e kiválóan fontos állásra. E tény egyszersmind megnyugvásul szolgálhat az országnak is, mely biztos lehet felőle, hogy az osztrák-magyar vasúttal kötött nagyfontosságú szerződés nem marad írott malaszt, de magyar szellemben s az ország érdekeinek is megfelelőleg fog keresztül-vitetni.

Hieronymi nagy tetterejét és munkásságát azonban nem csak az állami szolgálat keretében, hanem a magyar mérnöki szakma fejlesztése s a magyar technikai irodalom terén is elismerésre méltóan érvényesíté. Tevékeny részt vett a Magyar Mérnök és Építész-egylet megalkotásában és fejlesztésében s eleinte mint titkár, később mint alelnök folyton ott volt azok élén, a kik a magyar mérnöki kar öntudatos fejlesztésének nehéz munkáján fáradoztak.

A technikai irodalom terén 1867-ben lépett fel először, egy ma is a tudomány színvonalán álló munkát írván «A kőutak építéséről és fentartásáról». Ezt követte 1874-ben: «A közmunka ügyek állami igazgatása Franciaországban» című nagyérdékű műve, melyet magában a francia közlekedési miniszteriumban is teljesebbnek találtak bármely hasonló tárgyú francia munkánál. Ezen kívül számos jelentékenyebb dolgozata jelent meg folyóiratokban és lapokban; ezek közt egy igen kitűnő «A magyar vasútak pénzügyi jövőjéről» a «Nemzetgazdasági Szemlé»-ben; 1880 ban pedig «A Duna szabályozásról» bocsátott közzé egy igen érdekes és alapos művet, mely e nagyfontosságú kérdést minden részletében behatóan megvilágítja.

rúd mellé innen álljon bal (j) oldallal a rúrhoz, bal láb rúdnak támasztva, bal kar a rudat váll (vagy derék) magasságban fogja hátulról előre (vagy elülről hátulra) markolással, most derék homorítással a közép testet jobbra oldalt lebecsátani karok nyújtásáig 1, vissza a rúrhoz húzni a testet egyenes álláshoz 2. — Mindenki két rúd közé áll, kezek fej (váll vagy csipő) magasságban fogóznak, lábak terpesztéssel a jobb és bal rúd tövéhez támasztatnak túlról a belső láb éllel (vagy innen a külső láb éllel), ebből az állásból hátra (vagy előre) lebecsátani a közép testet karok és térdék nyújtásáig 1, vissza 2. — Két rudat vállmagasságban fogva túlról egy lépés távolban állani, leguggolni nyújtott karú függéssel 1, felegyenesedni 2.

Két rúd között állás, fogás jobbról és balról mell (vagy csipő) magasságban, leguggolás a bal lábra, egyidőben a jobb lábat a földről felemelni és előre feszíteni 1, vissza felegyenesedni, húzódnva a karokkal és szögállás 2. — Két rúd között állásból hátra egy lépést lépj: gyorsan leguggolni, ugyanekkor kezekkel oly mélyen fogni le a rudakra, a mely magasságban vannak a vállak a guggolásban, a felső testtel pedig hátra dőlni, hogy a karok jól kihúzzattassanak 1, vissza felegyenesedni gyors karántással és nyújtott testtel dőlni előre, mellel a rudak közé, kezek mell magasságba hozva rudakra támasztatnak és erősen b-hajlítatnak 2. — Arczczal a rudak felé fordulva két lépésnyi távol állásból előre dőlni két rúd közé, a rudakat váll magasságban ragadva meg 1, innen leereszteni a felső testet karok nyújtásáig 2, ismét felhúzódnai a karokkal támaszba 3, visszalökni a felső testet távol állásba 4. — Két rúd között állás, fogás mell magasságban, lábakkal ugró lépésekkel előre lépkedni és felső testet lebecsátani karok nyújtásáig, innét még lejjebb ereszkedni, kezekkel felváltva lejjebb fogni egészen hanyatt fekvéshez a földre, onnét ismét vissza, felhúzódnásokkal, fogásokkal és lépkedésekkel egyenes állásba. — Egy rúd elé bal vállal fordulva, egy lépés távolra állani szögállással, jobb lábbal jobbra kilépni, ugyanekkor bal térdet hajlítani, balra dőlni a rúd felé, jobb kéz vállmagasságban fogja a rudat, a mell előtt kartartással, bal kéz le fog a rúdra lehető mélyen támaszba, most oldalt még kijebb lép a bal láb is annyira, hogy az egész test kinyujtathassék. Ugyanebben az oldalt dőlt állásban a támaszkodó bal kézzel egész a rúd tövéhez fogni le, és a függeszkező jobb kézzel nyujtva magasabban, (4—6. oszt.)

Függések és a mászásokhoz kiinduló helyzetek: egy rúd mögé állás, kezekkel magasan a fej fölött a rúdon fogás, lábakat hátra feszítve földről felemelni, vagy sarkokat emelni, vagy lábak közé jutván a rúd, térdék emelése, vagy lábak előre feszítése, vagy lábakkal keresztezve átkulcsolni a rudat, — — vissza a földre állás, karokat le, egy párszor nagyot lélegzteni. (Minden huzamosabb ideig tartó gyakorlat végezte után a tanító figyelmesse növendékeit arra, hogy vagy kétszer lehető nagyot szivjanak a levegőből, hogy később erre okvetlenül rászokjanak, mint rendkívül jó hatású szükséges dologra). Függés egy rúdon «mászó kulcsolással», egyik lábfej hátulról szorítatik a rúrhoz, a másik láb előlről kulcsolódik a rúdra úgy, hogy a sarok és boka csont szoríttassék a rúdra szembe a másik lábfejjel.

Zsugorfüggés egy rúdon mászó kulcsolással, karok behajlítva a mell előtt fogóznak, lábak lehetőleg nyujtva kulcsolódnak. Feszített karral függés, lábakkal mászó kulcsolás magasan térdemeléssel. Zsugorfüggés karok és lábak erős behajlításával mászó kulcsolással. Egy rúdon nyújtott karokkal és mászó kulcsolással függésben bal (j) kar lebecsátása és ismét felfogás, vagy lábecsere kulcsolásokhoz. Két rúdon feszített karokkal függés, lábak mászó kulcsolásban a bal rúdon, innét átvetni a lábakat a jobb rúdra és ismét vissza. Ugyanez hajlított karú (zsugorfüggésben). Két

rúdon függés, lábak terpesztéssel a térdcsuklóban kulcsolva a bal és jobb rúdra kívülről előre és befelé. Ugyanebben a helyzetben bal (j) kart pillanatra levenni a rúdról és ismét felfogni. Két rúdon zsugorfüggés, lábak a rudak között előre vezetettek és terpesztéssel belülről kifelé hátra kulcsolódnak a rudakra úgy, hogy a lábfejek hátulról befelé támasztatnak a rudakra. Két rúdon függés, térdék a rudak között balra-jobbra szétfeszítettek, a lábfejek hátul belülről kifelé feszülnek a rudakra. Két rúdon függés, térdék a rudak mögött szétterpesztve hátul kifelé támasztatnak a rudakra, míg a lábfejek hátulról befelé feszítettek reájok. Három rúdon függés, arczczal (háttal) egy rúd mögé (elé) állás, kezekkel jobbra és balra más rúdra fogás lehető magasan, lábakkal mászó kulcsolás a középső rúdon.

Mászás egy függélyes rúdon: felugrással magasra fogni mind a két kézzel, ugyanekkor a lábakat is mászó kulcsoláshoz lehetőleg jól felhúzni és rúdra szorítani nemcsak a bokák táján, hanem a térdknél is, most a kezek felváltva több után (vagy túl) fogással még feljebb fognak, míg csak az egész test, karok és lábak is kinyujtva nem lesznek, ezután fogás marad, de a lábak a szorításal pillanatra felhagynak és erősen felhúzzatnak, minél közelebb a kezekhez, térdék kifelé hajlítatnak és ismét összeszorítatnak, valamint a lábfejek is közébe véve a rudat, ezt követi a karokkal felhúzódnás és még feljebb fogás, utána megint a lábak emelkedése és így tovább. Az 1—3. osztálybeliek 2 méternél magasabb mászásra ne erőltessenek, de a 4—6. osztálybelieknek se engedtessek meg a rudak felső végeit tartó kereszt gerendára való felmászás. A kevésbé gyakorlottak csak utánfogással mászhatnak, bal (j) kéz mindig feljebb fogózik, a másik kéz mindig csak utána alája; az erőteljesebbek rendszeren túlfogásokkal, egyik kéz felfog, az azt követő kéz még feljebb azon túl. Lefelé mászás szíotén váltakozva, a lábak szorítják a rudat, midőn a kezek lejjebb fognak; kezek erősen fogóznak, midőn a lábak bocsátatnak le. A mászó egyént zavarni szólítgatásokkal nem szabad.

Mászás két függélyes rúdon olyan testhelyzetekkel történhetik, minők elebb már feljegyezettek, és pedig vagy úgy, hogy elebb a kezek fognak feljebb, azután húzzatnak fel a lábak felváltva vagy egyszerre; vagy pedig úgy, hogy a bal kéz és bal láb (v. ellenoldali kéz és láb) egyszerre emelkedik, azután a jobb kéz és jobb láb.

Vándor mászás: a legszélről balról (j) álló két rúdon magasra fogás, ugyanekkor a lábakkal mászó kulcsolás lehető magasan azon rúdra, a mely oldal felé akarunk haladni, most a bal kéz is átfog azon rúdra, hol a lábak és a jobb kéz vannak, erre a jobb kéz még tovább és feljebb fog a következő rúdra, páros kar húzódnás után a lábak is átvettettek mászó kulcsolásba a jobb kéz alá, így tovább, folytonos emelkedéssel (1—3. osztály a nélkül), míg az utolsó rúdra nem jutott a mászó egyén. Történhetik vándor mászás úgy is, hogy egy rúdon előbb fel kell mászni és a lejövetkor rézsút mászni egyik rúdról a másikra; vagy egyen föl, fönt vizirányban tovább mászni a következő rudakra és a legszélső utolsón le.

Mászás a lábakkal közreműködése nélkül, illetőleg pusztán a karokkal **függeszkezőni felfelé** haladással, — sőt még **lefelé** ereszkedéssel is egyáltalában nem ajánlható az elemi népiskolai tornázásban, még ha birnak is végezni egyesek, sem a mászó rudakon, sem a köteleken. Szintúgy mellőzendők az u. n. zászlók, mérlegek, mászás közben fent egymásnak a kikerülése, fejjel lefüggések, függésben fent láblóbázások és lendülések, egy rúdon vagy kötélen egyszerre két egyén mászatása és minden nehezebben végezhető gyakorlatok.

Szabadkai sportélet.

Folyó hó 14-én este 9 órakor (Szabadkán) a Bárány vendéglőben a külön egyl. helyiségben nagy sport-estély tartatott. — Az estélyt megelőző értekezleten kiváló tagjaink vettek részt: Lénárd István, Farkas Aladár, Antunovics Dezső és József, Szemző István (Zombor), Jankovich Kázmér, Békeffy Gyula, Latinovich Ernő, Sztojckovich Emil, gr. Bréda Lajos, gr. Spaner, Szögyényi Ferencz (Marich), br. Hoening, br. Löpen, Bezerédi Pista, gr. Gyürki Pista, Puttnik (Lugosról), Kovacsics Antal (Almás), Kovacsics János (Almás), Birkás Gyula, Kovacsics Rózsa ő nagysága, Vojnich Sándor (idősb.) Oszkár, Pista (ifj.), Perczel József, Krisztoforovits János (fővadász és tiszteletbeli elnök), Mauk István, Gábry László (Osdolczi), Gombos Zsigmond, Deák Zsigmond, Zákó István (Zombor), Szirmay és Kein hűdnagyok, Majoros József (Zenta), Vojnich Lukács, Parcsetich Félix főispán stb. stb.

több százat felülhaladó közönség. — Továbbá sikerült még megjegyznem: Farkas Zs., Fratricsevics Péter, Vukovics Gábor, gr. Bethlen Béla. Dengl Alajost.

Versenyek következő eredményeivel folytak le: Gyaloglásban Gersényi Gyula, 5 versenyző közül 6 klm. 34 persz 18 másodperc alatt gyalogolta be. Vermes Lajos súlyemelésben győzött, a verseny rendkívüli érdeklődéssel folyt le. Asztal átugrásban Antunovich Andor lön első. Kezdők kardviadalában Fratricsevich Péter, a haladók között Wenczei Lajos tűnt ki.

Az értekezlet főbb pontjai következők lettek: Egyhangúlag bizottság küldetett ki *Gyelmics Gerő* titkár elnöksége alatt, mesterseges pálya és egyl. korcsolya-helyiség berendezésére.

Deczember 8-án Benedek Gyula tanítványaival vívó-stélyt rendez. Birkáss Gyula, Farkas Zsigmond megbíztattak a farsang alatt «Torna-egyleti» táncmulatságot rendeznek. Ezután az athléta vers. bizottság jelentése vétetett tudomásul. Vermes Lajos az 1886-iki versenyek propositióit terjeszti elő, mely többféle módosításokkal elfogadtatott. (Hivatalos közzétételét lásd a január-bani közgyűlés után).

Január 23-án a «Szabadkai Torna-egylet» házi versenyei.

Február 28-án az «Achilles-egylet» gyalog-versenyei zárt (fett) helyiségben. Nevezési zárnap 1886. évi február 21.

1886. május 30-án az «Achilles-egylet» tavaszi viadalai, nevezési zárnap 1886. május 1-én.

1886. június 14-én a «Szabadkai Torna-egylet» versenygyaloglása *Bajára*. Nevezési zárnap 1886. június 10-én.

1886. augusztus 1-én a «Szabadkai Torna-egylet» negyedik országos viadalai (Palicson). Nevezési zárnap 1886. július 18-án.

* * *

A «Achilles velocipéd-egylet» egyelőre bezüntette hivatalos ki-rándulásait. Annál nagyobb az élet az egyleti helyiségben, hol minden hétfőn és pénteken gyaloglás és súly-emelés, vasárnap délután pedig egyleti estély tartatik. Vida János, Vukovits Antal dicséretet érdemelnek, a kezdők velocipéd-tanításában kifáradhatlanok.

Az amerikai trainirozó gépen a gyakorlatok rendszeresítve vannak. Két önös tehetségnek mutatkoznak a velocipédezésben Láng József, gr. Gyürky és Szögyényi F.

* * *

A «Szabadkai Agarász-egylet» november 15-én kezdte meg évi rendezvényeit a zombori ugarokon. Délelőtt 9 órakor a felállítási helyen, hűvös őszi időben mintegy 50 lovas egyenruhában és számos (negyvennél több) fogatu jelent meg Vojnich Simon vezetése alatt, Bácska kiválóbb agarásza. A versenyek egész héten keresztül folynak. A hűvös és meglágyult idő ugyan-csak próbára teszi a bilikumos agarakat.

Végeredményről tudósítlak. Baráod.

VERMES LAJOS.

A pozsonyi I-ső magyar vívó-egylet évi jelentése.

(Hivatalos.)

Előadva az 1885. évi október hó 16-án tartott közgyűlésen.

A pozsonyi I-ső magyar vívó-egylet választmánya legutolsó ülésének határozata értelmében őszinte örömmel teljesítem a meg-tisztelő megbízást, hogy önök előtt egyletünk múlt évi működését röviden vázoljam és meg vagyok győződve arról, hogy önök sem fognak másképen érezni e pillanatban, a midőn a legbensőbb megalégedéssel tekinthetnek vissza egyletünk múlt évi történelmére, mert ha az e'bbi években is tapasztalhattuk azt, hogy egyletünk kitűzött célja felé öntudatosan halad, de még akkor egyl. ti életünkben nem lüktetett az a pezsgő élénkség, mely múlt évi működésünket jellemzi.

Az évad kezdete már az első percztől kezdve jelezte azt, még pedig leginkább az által, hogy helyiségeink egy teremmel meg-nagyobbítván, szeretve tisztelt mesterünk Martinecz Nándor úr véglegesen hozzánk költözött, s így most egészen magunkénak nevezhetjük őt, ő pedig büszke lehet szorgalmas és hálás tanítványa. — Ugy a tanítási, mint a gyakorlati órák folyton igen

látogatottak voltak s a napi biztosok kitartó odaadással feleltek meg feladatuknak. — A már az előző években is divó pénteki estélyek szokatlan élénkséget nyertek az által, hogy a kedélyesen elköltött vacsora után, a vívásban és czéllövészetben gyakorolhattuk magunkat. — A ki az esélyeken részt vett, az aonyi kellemesen töltött óra emlékét vitte el magával, hogy alig várja, miszerint ismét része lehessen abban a minden feszélyt kizáró s kedélyes társalgású együttlétben, mely mindnyájunkat közelebb egymáshoz hozván, fényes tanúságot tett arról, hogy egyleti életünkben valódi pezsgő ér lüktet.

Ezen felejthetetlen emlékü estélyeken érlelődött meg ama nagyfontosságú eszme, mely már különben is oly régi vagyunkat képezte, de különféle akadályok miatt még eddig nem volt kivihető; értem az oly fényes eredményeivel megtartott *verseny-vívást*. Mindnyájan tudjuk, hogy mit követett el fáradhatlan elnökségünk a rendezést és a kivitelt illetőleg. — Áldozatkész tagtársaink adakozásaiból 24 gyönyörű szebbnél szebb díjat tűzött ki, a versenyzés módoszatait s feltételeit a legszakszerűbben á'lapította meg, a verseny felfolyásánál s a díjak odaitélésénél a legrezsre-hjtlanabban járt el s általában minden oly kitünően rendezett el, hogy az elért siker még a legmerészebb várakozást is messze túlszárnyalta. — Legyen tehát övé hálás köszönetünk mellett a siker pálmája.

A verseny a következőképen folyt le.

I. Vívás.

1. A *törvívásban* 14-en vettek részt, ezek közül az *első díjat* (egy pár vívó-tör keztyűvel stb.) *Széchenyi Lajos* gr. nyerte, a többieket Sulay, Gosztonyi Tibor és Feiliszsch Berthold báró.

2. A *kard-vívásban* 15-en vettek részt, és pedig három csapatban:

Az első osztályban az *első díjat* (egy pár párbaj-kard) nyerte *Mossóczy István*, a többieket Wildburg Adár báró és ijabb Samarjay Károly.

A második osztályban az *első díjat* (szivar- és dohánytartó-asztal) nyerte *Budiács István*, a másodikat Akay Alajos.

A harmadik osztályban az *első díjat* (vívó-készület u. m.: egy pár vívó-kard, keztyűk stb. dr. *Gráf Vilmos*, a másodikat Kánya Rihárd nyerte.

II. Czéllövészet.

1. A *puska-lövésben* 24 résztvevő közül az *első díjat* (tegyver) nyerte *Frank János*, a többi kettőt Gosztonyi Tibor és Wildburg Aladár báró.

2. A *pisztoly-lövésben* 15 résztvevő közül az *első díjat* (pisztolyt) nyerte *Rónay Aladár*, a másodikat Mossóczy István, a harmadikat Wildburg Aladár báró.

* * *

Hát mélyen tisztelt nagymesterünkről mit szóljak? Hisz ő volt az, a ki ennyi ügyességet tudott tanítványa'ba önteni, hogy maga is megbámulta őket.

Az igaz, hogy fényettek is szemei az örömtől, a midőn látta, hogy nem hiába fáradott, mert hát ő tanítványa előhaladásában leli legszebb jutalmát. Adja az ég, hogy még sok számos évekig élvezhesse azt, mindnyájunk osztatlan öröme.

A verseny-vívás után a nyári évad következvén, egyleti életünk babérjain pihent, hogy most friss erővel újra munkához lásson, s ha lehetséges, még az eddigieknél is nagyobb sikert érhesse el. — Ugy legyen!

DR. HODOLY ELEK.

A vak leányok testedzése.*

(Németből. Vége).

Ezen gyakorlatok közben oly különmemű tehetségek mutatkoztak, hogy a növendékek 3 osztálybani sorozása nélkülözhetlenné vált.

A legelső osztályban vannak a kezdők, felerészben lengyelek. Minden német tiszt tudja, hogy mit tesz az, lengyel ujonczot betanítani. De hogy milyen keserves dolog a németül nem tudó, falun felnőtt lánykát ügyes tornászszá nevelni, arról fogalma sincs senkinek.

A csapat fel van állítva, a jobb kéz felemelését parancsolod. Hányan tudják, hogy melyik a jobb kezök? Ki tudja, hogy mi történjék azzal? Legtöbben néma zavarban állanak, végre megértik a «jobb» és «bal» fogalmát. Most azt mondod nekik, emelék mindkét kezeiket oldalvást. Igen, de mi az: oldalvást? Minden egyesnek megmutatod magamagán. Végig mégy az egész

* Ez élvezetesen írt tanulságos czikket Kryher Anna tornatanítónő írta saját tapasztalatai után a Boroszlói torna-intézetben. Szerk.

soron; ha az utolsóhoz érsz, az elő már fáradtan lógázza karjait, a második könyökét hajlítja befelé, a harmadik félig emeli, a negyedik kezét lóbázza stb. Egy se csinálja jól. Ujra meg újra megmutatod nekik. Végre sikerül. Legközelebb újra előlről kezdheti az ember velök.

Ugyanoly akadályokba ütközik minden egyes mozdulat. Ezen fogalmakat: Előre, hátra, oldalvást, fel, le, még a német kezdők se bírják. Szemléleti oktatást nem lehet alkalmazni, mert hiszen nem látnak.

A fordulatok még nehezebbek. Jobbfelé egy negyed fordulat mindegyiknél máskép történik, mindenféle irányban forgolódnak. Egyik balra egy nyolczadot fordul, a másik egészen megfordul a sarkán, a harmadik félig. Sok vak növendék ezen fordulatokat sohasem tanulja meg. Ezek ugyanazok, kik se sorban, sem ütem szerint lépni nem tudnak; mindig a kezdet stadiumában maradnak.

A második osztályba tartoznak azok, kik a parancsok eleget tesznek, a tornaszereken is közepes ügyességgel mozognak, de kiknél mi haladás sem észlelhető. Ütemérzék hiánya, izomi gyengeség, félelem és erélytelenséggel párosulva, ezek marasztják a növendékeket főképp a második osztályban.

Az első osztály a tornászok legtehetségesebbjeiből áll, a szertornázásban meglehetősen jártasak, a rendes és szabad gyakorlatokat is jól értik, — legjobban sikerülnek azonban a tánczejtések. Előrebocátandónak tartom, hogy a legjobb tornászok egyúttal rendesen a többi tárgyakban is jelesek. Itt is a szellemi élénkség, szorgalom és figyelem a döntő momentumok. Meglepő, hogy mily jól tudják, hogy a lejtés melyik tour-ja ütött ki jól és melyik érdemel kevesebb dicséretet. Egész lelkükkel elmerülnek a rhythmikus mozdulatokba és mindent elkövetnek, hogy szépen és nemesen végezzék gyakorlataikat. Sőt még azt is tudják, hogy hányadik ütemnél tartanak, a mi a tanítónőre nézve nagyon kellemes, kinek sokszor közelebb fekvő dolgokkal kell foglalkoznia. Ezenkívül még azt is nagyon jól hallják, ha egyik elhibázza az ütemet.

Már ezen buzgóságból is következik, hogy a lejtés kelt bennök legtöbb érdeklődést. Ezen érdeklődés oly nagy, hogy ilyenkor a II-od és III-od osztályból is gyűlnek a hallgatók, kik több örömet találnak a gyakorlatok megfigyelésében, mint ha játszanának vagy sétálnának.

Sokan sajnálják, hogy a szegény vakokat ily eszmékkel gyötrik. De ez tévedés. Soha sincs oly örvendetes, élénk hangulat, mint ilyenkor. A játék végén az általános öröm vidám tréfákban és enyelgésekben nyilvánul. Ha régóta nem volt tánczejtés, zúgolódnak és elégedetlenségnek. Néha tánczolni is, és pedig valamennyi osztály, de ez nem tetszik nekik annyira, mint az egyszerű tánczejtés.

Feltéve már most, hogy tornászati szempontból minden lehető elkövetett, — legyen szabad az általa elért eredményeket szemügyre vennünk. Valóban oly fényesek e azok, minőknek vérmes reményünkben képzeltük?

Ezt nehezen mondhatnók. De helyes véleményt csak akkor mondhatnánk, ha oly tornászilag kiképzett vakokat láthatnánk, kik ily nevelésben nem részesültek. De azt is vehetjük irányadóul véleményadásunkról, ha összehasonlítjuk a növendéket ki- és belépése idejébeli alakjában. És a mi ezt illeti, bátran állíthatjuk, hogy az X lábú nehézkes lengyel Marianna otthon falujában általános bámulat tárgya volna, ámbár sohasem jön ki a második osztályból. A mi legjobb növendékünket, egy őrmester leányát, a vakon született M. Anrát illeti, szeretném azt a hölgyet látni, a kinek nemesebb tartása és kellemesebb mozdulatai volnának. Vajjon K. Gusztikából olyan eleven, pajkos és virágzó leányka vált volna, ha nem tornázott volna oly sokat; vajjon P. Mariska nem maradt volna oly sovány, ha nem tornáz vala — azt az Isten tudja! A hit üdvözít, és én azt hiszem, hogy a tornázás sok testi bajon segíthet. Az bizonyos, hogy ferde növésű vakok, kik utasításaimat betartották, meglehetősen arányosan nőttek, és hogy régibb tanítványaim az ujonnan belépőktől igen előnyösen különböztek.

KÜLÖNFÉLÉK.

(Hivatalos.)

A «Debreczeni Torna-egylet» november 8-án tartotta tiszújító közgyűlését, a tagok szokatlanul nagy érdeklődése és résztvevése között; mi annak a bizonyosága, hogy a debreczeni torna-egyletnek szép jövője van; joga van a fenállásra, az életre. Közgyűlésünket valóban népesnek mondhatjuk. Mintegy 90-en vettek részt a restaurálásban, a mely a következő eredményt mutatja fel:

Miután *Domokos Kálmán* volt egyleti elnök többszöri felszólításra, — kérésre s m volt hajlandó elfogadni sok teendői miatt ez idénre is az elnöki tisztet: ajánlatára közgyűlésünk a tornaszat ügyének buzgó terjesztőjét, helybeli ügyvéd *Nagy Ferenczet* választotta elnökké; — ki is igen szép beszéddel köszönve meg ezen megtiszteltetést, — a jelenlevők igaz szívből jövő, lelkes éljenzése között foglalta el az elnöki széket. Alelnökké a szeretve tisztelt tanárt *Géressy Kálmánt*; pénztárnokká régi hű s pontos pénzkezelőnket *Holvay Gyulát*, ügyvéddé *Torday Gábort*, orvosá dr. *Varga Géza* egyhangúlag, titkárrá pedig *Ferenczy Gyula* ellenében 15 szótöbbséggel *Veres Bálintot* választotta meg a közgyűlés. A választmány következőleg alakított meg: Révész Bálint, Domokos Kálmán, Dáné István, Szabó Soma, Tikos István, Nemes Kálmán, Örvényi Ottó, dr. Legányi Gyula, Simoffy István, Ferenczi Gyula, K. Tóth Sándor, Rickl Géza, Szutor Ferencz, Tóth István rendes, Matolcsi István, Takács János póttagok.

Veres Bálint,
egyl. titkár.

(Nem hivatalos.)

Czeplédi sport-egylet. Mint a legnagyobb örömmel értesülünk, hazánk gazdag és népes városában Czepléden mozgalom indult meg, hogy még e télre egy testgyakorló-egylet alakuljon. A czeplédi hivatalnok körökben olyan érdeklődés mutatkozik a mozgalom iránt, hogy remélhető az egyletnek rövid pár hét alatt való megalakulása.

Kaszás velocipéd-útja. (Páristól Hamburgig). A midőn Kaszás Párist elhagyta, «Meru»-ból szolt utolsó levele, ezen levelében említé, hogy útját a leggyorsabban akarná bevégezni, mint azonban Neufchatel-i leveléből látszik, Franciaországban sem volt képes arra, hogy csak 130—150 km. tegyen egy nap alatt, mert minden nap oly esőzések és ellenszeleknek volt kitéve, hogy alig volt képes csak haladni is. — Mindazáltal 7-én már átkelt a tengeren és 9-én ért Londonba. A londoniak a legelőzékenyebben fogadták és egész ott időzése alatt a legszívélyesebben kalauzolták a nagy világvárosban. — Londonból pénteken indult el és vasárnap 15-én este ért Hamburgba a «Neris»-a hajón, tengeri utazása úgy látszik nem igen tetszett neki, mert igen panaszkodik a tengeri betegség miatt, a mely csunyául elfogta. — Hamburgból szolt levele ekkép szolt: «Ma délben felkerestem a C. T. C. consulját s tudakozódtam az út miatt Berlinbe. — Elvezetett egy esomó velocipédistához s mind azon nézetem van, hogy most ily időben s ily úton (az utak őszzsel rosszak és kavicsosak vannak behitve), lehetetlen egy nap alatt Berlinbe jutni. — A nyáron kétszer megkísérelték Berlinből az utat ide megtenni, s mind a kétszer alkalmatlannak találták force tourának. — Ma este a club meghívott estélyre. Holnap délben, esetleg szerdán reggel indulok innen, de mindenesetre iparkodni fogok Berlinbe a legrövidebb idő alatt elhajtani, s különben is sítni fogok haza, mert már nagyon hideg van s igen ködös, és félek a hótól. — Berlinből írok ismét.» Levele szerint már Berlinbe kellene lennie, de értesítést onnan még nem kaptam. — Hamburgból a midőn elindult, sürgönyözött, hogy az utnak nem a legjobbak, s így csak rendes menésben indul Berlinnek. A most beállt időjárás alig ha nem ártani fog neki és bajossá teszi ránk nézve a fogadtatást is. Reményem azonban, hogy megérkezéséig más idő fog beállani és így mindazok, kik csak géppel bírnak, nem fogják elmulasztani az oly embert gépen üdvözölni, a ki a magyar velocipéd-sportnak oly hirnevet szerzett, mint Kaszás.

Bartay Oszkár.

TARTALOM.

Hieronymi Károly. — Vizi sport (Nemo). — Játszási módok és szabályok. — Független rudakon mászás és egyéb gyakorlatok. — Szabadkai sportélet (Vermes Lajos). — A pozsonyi I-ső magyar vívó-egylet évi jelentése (dr. Hodoly Elek). — A vak leányok testedzése. — Különfélek. — Tárca: Hieronymi Károly.

Előfizetési felhívás

„HERKULES”

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY,

Az «Achilles» velocipéd- és csónak-egylet, az «Aradi korcsolyázó-egylet», a «Balaton-egylet», a «Beregszászi korcsolyázó-egylet», a «Budapesti kerékpár-egylet», a «Budapesti korcsolyázó-egylet», a «Budapesti torna-egylet», a «Budapesti vasparipa-egylet előre», a «Debreczeni korcsolyázó-egylet», a «Debreczeni torna-egylet», a «Fertői csónakázó-társaság», a «Győri csónakázó-egyesület», a «Kassai korcsolyázó-egylet», a «Kolozsvári atletikai club», a «Kolozsvári korcsolyázó-egylet», a «Körmenői atletikai club», a «Kunszentmártoni csónakázó-korcsolyázó-egylet», a «Magyar-óvári torna- és vívó-egylet», a «Marosvásárhelyi torna-egylet», a «Nagybányai korcsolyázó-egylet», a «Nagy-enyedi korcsolyázó-egylet», a «Nagykanizsai torna-egylet», a «Nagykállói korcsolyázó-egylet», a «Nemzeti hajós-egylet», a «Neptun budapesti evezős-egylet», az «Óbudai torna-egylet», a «Pannonia csónak-egylet», a «Pozsonyi hajós-egylet», a «Privigyei korcsolyázó-egylet», a «Rima szombati korcsolyázó-egylet», a «Sátoralja-újhegyi korcsolyázó-egylet», a «Salgó-tarjáni vasparipa szövetkezet», a «Selmezi akadémiai athleta club», a «Soproni korcsolyázó-egylet», a «Szabadkai torna-egylet», a «Szarvasi korcsolyázó-kör», a «Szegedi csónakázó-egylet», a «Szegedi korcsolyázó-egylet» és a «Szegedi torna-egylet» hivatalos közlönye

OKTÓBER—DECZEMBERI NEGYEDÉRE.

Szerkesztik:

Porzsolt Jenő — Porzsolt Kálmán.

Kiadóhivatal:

Aigner Lajos könyvkereskedése
Budapest, váci-utca 1.

Az egyetlen magyar illusztrált testgyakorlati közlöny megjelenik minden héten egy sűrűn nyomtatott nagy íven, több szép képpel. Közül az összes testgyakorlatok köréből oly cikkeket, melyekből a teljesen laikus olvasó is elsajátíthatja az illető testgyakorlatot. A mi csak a testgyakorlatok terén Magyarországon vagy a külföldön történik, arról megbízható és gyors tudósítást ad. A cikkeket érdekes hazai és külföldi képekkel teszi változatosabbá s a testgyakorlatok terén kitűnt férfiak arcképeit közli. Koronkint a sportvilágból vett apróbb mulattató elbeszéléseket és

tárczákat is közöl. Szóval a lap minden száma a testgyakorlatok összes nemeit érdekes módon igyekszik ismertetni, megkedveltetni és terjesztetni. *E munkásságában a szerkesztőséget az ország legjelesebb sportmanjei s legkitűnőbb tornászai támogatják.*

Az a vezérszerep, melyet e lap vetélytárs nélkül játszik a testgyakorlatok terén, szerkesztőinek ismert neve, munkatársainak fényes névsora, eddig megjelent számai ak rendkívül gazdag és változatos tartalma, a napisajtó példátlan egyhangú meleg elismerése, az ország legelső egyleteinek körüle csoportosulása s a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ő excellentiájának ajánlása teljesen fölöslegessé teszik a «Herkules» dicséretét.

Az előfizetési ár: negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. — Az előfizetési pénz **Aigner Lajos könyvkereskedésébe** (Budapest, váci-utca 1.) küldendő.

HIRDETÉSEK.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók Aigner L. könyvkereskedésében, Budapesten,

(Váci-utca 1. sz. alatt.)

Brandeiss Handbuch d. Schiess-Sport geb.	3.—
Hergsell Die Fechtkunst brosch.	4.—
« « « geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
« « d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

HERKULES-KÖNYVTÁR.

Szerkesztik: PORZSOLT JENŐ és PORZSOLT KÁLMÁN.

Kiadja: AIGNER LAJOS KÖNYVKERESKEDÉSE.

E czím alatt új hézagpótló vállalat indult meg még a múlt év végén, mely a «Herkules» testgyakorlati közlönyvel párhuzamosan a testedző sport, a torna, atletika, csónakázás, korcsolyázás, velocipédezés, úszás, vívás, szóval a testgyakorlatok összes nemeinek ismertetésére és terjesztésére szolgál.

A «Herkules-Könyvtár»-ban önálló becsű szakmunkák fognak megjelenni a testedző sport összes ágaiból.

Minden kötet külön egészet képez és külön megrendelhető.

E kötetek nélkülözhetetlen segédkönyvül szolgálnak úgy a tornatanárjelölteknek, tornatanároknak, sportegyleti művezetőknek, mint megbecsülhetetlen kézikönyvül szolgálnak a sportsmaneknek, tornászoknak, műkedvelőknek és teljesen laikusoknak, kik a «Herkules-Könyvtár» egyes kötetei segítségével a testgyakorlatok összes nemeit elsajátíthatják.

Az összes eddigi magyar testgyakorlati irodalom két-három jobbara elavult munkából állván, e vállalat régóta érzett hiányi fog pótolni.

A «Herkules-Könyvtár» minden egyes kötetét az ország legjelesebb szakemberei írják s szép képek fogják díszíteni.

Nincs a testgyakorlatoknak neme, a melyre a «Herkules-Könyv-

tár» ki ne terjeszkednék s így rövid idő alatt ez a vállalat fogja megvetni a magyar testgyakorlati irodalom alapját.

Minden évben több kötet fogja elhagyni a sajtót s gondunk lesz rá, hogy az egymást követő kötetek nemcsak szakszerűség, hanem változatosság és érdekesség tekintetében is kielégítsék a művelt közönség igényeit.

Nem hirdettünk előfizetést sem e kötetekre, sem társaira, de hiszszük és reméljük, hogy az igazi művelt közönség nem fogja megvonni pártfogását attól az úttörő vállalattól, mely Magyarország hiányzó testgyakorlati irodalmát van hivatva megteremteni.

Eddig a következő kötetek jelentek meg és kaphatók Aigner Lajos könyvkereskedése útján valamennyi könyvárusnál:

- I. A magyar labdajátékok könyve, képekkel. Irta Porzsolt Lajos.
- II. A korcsolyázás kézikönyve, számos rajzokkal. Irta Porzsolt Jenő.
- III. Sport-album, illusztrálva. Irták: Adorján Sándor, Balázs Sándor, Oláh Miklós, Porzsolt Kálmán, Szabó Bandi és Sziklay János.
- IV. Vitorlás kalandok. Irta Szalay Imre, országgyűlési képviselő.
- V. MontPELLIERTŐL Budapestig velocipéden. A szerző arcképével. Irta Igali Svetozár.

A «Herkules-Könyvtár» szerkesztősége.